

**ทัศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา กับ
บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา**

**Attitude Toward Income Tax Payment of Swine Producer Under Contract
Farming with Charoen Pokphand Foods PCL, Songkhla Province**

ทองตศ กษิดีเดชพงศ์

Thongtot Kasidajpong

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Agribusiness Management

Prince of Songkla University

2554

ชื่อสารนิพนธ์	ทัศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา กับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นายทองทศ กษิติเดชพงศ์
สาขาวิชา	การจัดการธุรกิจเกษตร
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา (2) ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา (3) ทัศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา (4) ปัญหา และอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุน และสุกรพันธุ์ แบบมีพันธะสัญญาแบบจ้างเลี้ยง กับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดสงขลา จำนวน 17 เท่ากัน รวมทั้งสิ้น 34 ราย ที่ยื่นชำระภาษีในปีภาษี 2553 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติไคสแควร์ (Chi-Square Statistic)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีส่วนระหว่างเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน มีอายุเฉลี่ย 47 ปี นับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประถม จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 – 4 คน และรับรู้ข่าวสารในเรื่องการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินจากทางโทรทัศน์ มีการเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักโดยมีรายได้จากอาชีพหลัก 150,000 – 500,000 บาทต่อปี และรายได้จากอาชีพรองน้อยกว่า 150,000 บาทต่อปี มีโรงเรือนสำหรับเลี้ยงสุกรขุนโดยเฉลี่ยจำนวน 1.41 โรงเรือน เลี้ยงปีละ 2 รุ่น จำนวนสุกรขุนที่เลี้ยงรุ่นละ 350 – 550 ตัว ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรขุนอยู่ในระดับที่ดี รายได้จากการเลี้ยงสุกรขุนในปี 2553 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 150,000 – 500,000 บาท ลักษณะการใช้แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครอบครัว ส่วนการใช้แรงงานจ้าง โดยเฉลี่ยมีจำนวน 1 คนต่อโรงเรือน อัตราค่าจ้างแรงงาน 4,000 – 4,999 บาทต่อเดือน มีโรงเรือนสำหรับเลี้ยงสุกรพันธุ์ โดยเฉลี่ยจำนวน 1 โรงเรือน จำนวนสุกรแม่พันธุ์ 101 – 150 ตัว ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรพันธุ์อยู่ในระดับดี รายได้จากการเลี้ยงสุกรพันธุ์ในปี 2553 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 150,000 – 500,000 บาท การใช้แรงงานในครอบครัว โดยเฉลี่ยมีจำนวน 2.1 คน และการใช้แรงงานจ้างเฉลี่ย 1.6 คน โดยมีอัตราค่าจ้างแรงงาน 6,000 – 6,999 บาทต่อเดือน ลักษณะการจ้างงานส่วนใหญ่ไม่มีการทำสัญญา และไม่มีการแข่งขันประกันสังคม การทำนิติกรรมกับบริษัทเพื่อยื่นชำระภาษีเงินได้พึงประเมินส่วนใหญ่จะทำในนามของเกษตรกร และ

เกษตรกรที่มีโรงเรือน 2 โรงเรือน ในโรงเรือนที่ 2 จะทำนิติกรรมกับบริษัทในนามของญาติพี่น้อง สำหรับการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินและโรงเรือน ส่วนใหญ่เป็นของเกษตรกร มีการติดตั้งแยกมิเตอร์ไฟฟ้า และใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้าระบุชื่อ ที่อยู่ ถูกต้องครบถ้วน เกษตรกรยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปีเป็นส่วนใหญ่ และยื่นตามมาตรา 40(2) โดยจำนวนภาษีที่จ่าย อยู่ในช่วง 1 – 20,000 บาท และเป็นผู้จัดการเกี่ยวกับการยื่นชำระภาษีเงินได้เอง

เกษตรกรมีทัศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากรในภาพรวมมีระดับทัศนคติปานกลาง ส่วนปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธสัญญา ส่วนใหญ่ คือ ปัญหาไม่มีความรู้และไม่สามารถปฏิบัติได้ คิดเป็นร้อยละ 47.6 รองลงมาได้แก่ เป็นปัญหาความยุ่งยากในการยื่นภาษี ปัญหาด้านหลักฐานค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง ปัญหาจากการไม่ทำบัญชี/ความยุ่งยากในการทำบัญชี ปัญหาจากร้านค้าไม่ออกใบเสร็จให้ ปัญหาจากมิเตอร์ไฟฟ้าไม่ได้แยก สรรพากรไม่แนะนำให้อื่น โดยสาเหตุของปัญหาทั้งหมดเกิดจากเกษตรกรไม่มีความรู้ในการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8)

Minor Thesis Title	Attitude Toward Income Tax Payment of Swine Producer Under Contract Farming with Charoen Pokphand Foods PCL, Songkhla Province
Author	Mr. Thongtot Kasidajpong
Major	Agribusiness Management
Academic Year	2010

Abstract

The research aims to study (1) the social and economic features of hog farmers as contract farming (2) the features of business operation and the pattern of income tax payment of hog farmers as contract farming (3) attitudes towards the income tax payment in accordance with article no. 40 (8) of Revenue Code as contract farming and (4) problems and threats on the income tax payment in accordance with article no. 40 (8) of Revenue Code as contract farming. The data was collected by the interview of 34 hog farmers i.e. 17 hog farmers and 17 hog breeders, as contract farming with Charoen Pokphand Foods Public Company Limited in Songkhla Province. All the respondents pay the income tax for the fiscal year 2010. The data analysis was implemented by the descriptive statistics and Chi-Square statistics.

The results are summarized as details. The numbers of male and female hog farmers are similar. The average age is 47 years old. The farmers are Buddhists. Most of the farmers are married status, and educated in the primary level. The household members are 3-4 people. The farmers perceive the information of income tax payment through televisions. The farmers' main career is hog production, which generate the main income for 150,000 – 500,000 baht a year. The income generated by the supplementary career is less than 150,000 baht a year. The farm houses for hog production are 1.41 houses in average. The hog production is implemented 2 crops with 350 – 550 hogs each crop. The production efficiency shows good results. The income deriving from hog production in 2010 is between 150,000 – 500,000 baht. The main workers are household workforce. Meanwhile, the employed worker is averagely 1 worker each farm house. The wage rate is 4,000 – 4,999 baht a month. The farm house for breeders is found 1 house in average. The numbers of

breeders are 101-150 hogs. The production efficiency is rated in the high level. The income deriving from the hog production in 2010 is between 150,000 – 500,000 baht. The workforce is 2.1 workers from the household members and 1.6 employed workers. The wage rate is 6,000 – 6,999 baht a month. Most of the employment is not recorded as written contract, and no social welfare is declared. The legal affairs with the company regarding the income tax payment are implemented on behalf of the farmers. The farmers, who operate 2 farm houses, will do the legal documentations for the 2nd farm house on behalf of their relatives. The ownership of land and farm houses mostly belongs to the farmers. The electricity meter is separately installed. The bill is completely mentioned name and address. Most of the farmers submit the tax form annually in accordance with the article no. 40 (2). The tax amount is paid between 1-20,000 baht. In addition, the farmers themselves handle the tax payment.

The farmers' attitudes towards the income tax payment accordingly to the article no. 40 (8) of Revenue Code are rated in the moderate level. Problems and threats regarding the income tax payment according to the article no. 40 (8) of Revenue Code of hog farmers as contract farming are described as details. The farmers are not well informed, and incapable to practice, 47.6%. The next difficulties are described as details. The tax submission is complicated. The evidence of the expense is not correctly recorded. The accounting system is not implemented or it is complicated system. The receipts are not issued by the selling shops. The electricity meter is not separately divided. The farmers are advised by the revenue officers not to submit the tax form. Finally, all of the problems exist because the farmers are no well informed of the income tax payment accordingly to the article no. 40 (8).

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง ทศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา กับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดีเป็นผลมาจากความกรุณาเอาใจใส่ให้คำแนะนำปรึกษาในกระบวนการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริยญา เฉิดโถม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ โดยเริ่มตั้งแต่การเขียนร่างสารนิพนธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนสารนิพนธ์อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย รวมถึงขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ จรรย์จรูญ และอาจารย์อุกฤษ นานิรัตติชัย กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยขอขอบคุณเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูล อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยในครั้งนี้

คุณค่าจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) นำไปปรับใช้ในการดำเนินงานให้แก่เกษตรกรต่อไป

ทองทศ กษิต์เดชพงศ์

พฤษภาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 นิยามศัพท์	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร	
2.1 วรรณกรรมเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร	5
2.2 แนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวกับภาษีอากร	7
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	12
2.4 กฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	14
2.5 องค์ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์แบบมีพันธะสัญญาจ้างเลี้ยง	28
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ	31
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
3.1 ข้อมูลและวิธีการรวบรวมข้อมูล	40
3.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	42
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล	
4.1 ลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา	43
4.2 ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 ทศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่ง ประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา	69
4.4 ปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะ สัญญา	72
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	73
5.2 ข้อเสนอแนะ	76
5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย	78
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	78
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	
แบบสอบถาม	83
ประวัติผู้เขียน	94

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	วิธีคำนวณผลตอบแทนเกษตรกรเลี้ยงสุกรขุน	29
ตารางที่ 2.2	วิธีคำนวณผลตอบแทนเกษตรกรเลี้ยงสุกรพันธุ์	30
ตารางที่ 3.1	ประชากร	41
ตารางที่ 4.1	ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา	44
ตารางที่ 4.2	ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา	47
ตารางที่ 4.3	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรขุนแบบมีพันธะสัญญา	49
ตารางที่ 4.4	ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรขุนแบบมีพันธะสัญญา	51
ตารางที่ 4.5	การใช้แรงงานในการเลี้ยงสุกรขุนแบบมีพันธะสัญญา	55
ตารางที่ 4.6	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรพันธุ์แบบมีพันธะสัญญา	57
ตารางที่ 4.7	ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรพันธุ์แบบมีพันธะสัญญา	59
ตารางที่ 4.8	การใช้แรงงานในการเลี้ยงสุกรพันธุ์แบบมีพันธะสัญญา	61
ตารางที่ 4.9	การดำเนินการก่อนการขึ้นชำระภาษีของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา	63
ตารางที่ 4.10	การดำเนินการก่อนการขึ้นชำระภาษีของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา	67
ตารางที่ 4.11	ทัศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา	70
ตารางที่ 4.12	ปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา	72

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวิจัย

ปัจจุบันการเลี้ยงสัตว์ได้มีการและพัฒนา ทั้งด้านเทคนิควิธีการเลี้ยง การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยจัดการในการเลี้ยงในโรงเรือนด้วยระบบทำความเย็นของการระเหยไอน้ำเย็นหรือระบบ EVAP (Evaporative Cooling System) ที่มีการควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น และการถ่ายเทอากาศสามารถลดอุณหภูมิภายในโรงเรือนลงได้ประมาณ 4-5 องศาเซลเซียส รวมถึงสามารถควบคุมอุณหภูมิภายในโรงเรือนให้สม่ำเสมอด้วยจึงส่งผลให้ประสิทธิภาพการเลี้ยงดีขึ้น แต่การลงทุนและค่าใช้จ่ายก็สูงขึ้นตามมา ในขณะที่ปัจจุบันผู้บริโภคตื่นตัวกับกระแสนิยมความปลอดภัยและการติดตามแหล่งที่มา (Food Safety and Traceability) ทำให้การดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอาหารทุกประเภท โดยเฉพาะปศุสัตว์หรือเนื้อสัตว์มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องตระหนักถึงความเป็นมาตรฐานทั้งด้านคุณภาพของเนื้อสัตว์และการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มเพื่อสามารถทวนสอบแหล่งผลิตได้ โดยการจดทะเบียนฟาร์มมาตรฐานนั้นผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กรมปศุสัตว์ได้วางไว้ ทั้งความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งของฟาร์ม ความสะอาด และสุขลักษณะของโรงเรือน โดยเฉพาะการจัดการโรงเรือนด้วยระบบปิดจะสามารถช่วยลดปัญหาเรื่องการติดโรค และการแพร่ระบาดของโรคในสัตว์ได้มากรวมถึงการจัดการโรงเรือนในระบบปิดยังเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อมอีกทั้งยังเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐานการส่งออกในอนาคต ตลอดจนเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศผู้นำเข้าภายใต้เขตการค้าเสรี (Free Trade Area) ในอนาคตอีกด้วย (กรมปศุสัตว์, 2542)

การเลี้ยงสัตว์แบบมีพันธะสัญญา ในส่วนของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่มีพันธะสัญญาผูกพันกับบริษัท โดยสัญญาจะทำกันระหว่างเกษตรกรผู้เลี้ยงกับบริษัท ซึ่งมีหลายรูปแบบ แต่รูปแบบที่นิยมกันมี 2 รูปแบบดังนี้ 1) การเลี้ยงแบบประกันราคา โดยเกษตรกรจะทำสัญญาผูกพันในการซื้อพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์สัตว์ จากบริษัทและตกลงราคาซื้อกันไว้ล่วงหน้า ลักษณะนี้เกษตรกรจะมีรายได้ค่อนข้างแน่นอน เพราะไม่ต้องแบกรับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงราคาในท้องตลาด แต่ขณะเดียวกันเกษตรกรไม่สามารถเพิ่มราคาขายได้ในกรณีที่ขณะนั้นราคาตลาดปรับราคาสูงขึ้น เนื่องจากคู่สัญญาได้กำหนดปริมาณการเลี้ยงสัตว์แต่ละรุ่นไว้ล่วงหน้า และราคาที่รับซื้อผลผลิตก็จะเป็นราคาที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้า ผู้เลี้ยงจะขาดทุนก็ต่อเมื่อเลี้ยงไม่ดี ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงกว่าราคาที่ประกัน และ 2) การเลี้ยงแบบจ้างเลี้ยง ลักษณะการเลี้ยงแบบนี้ผู้เลี้ยงเป็นผู้จัดหาโรงเรือน แต่ไม่ต้องรับผิดชอบเงินลงทุนในส่วนของค่าใช้จ่ายด้านพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์สัตว์ เพราะบริษัทหรือตัวแทนจะเป็นผู้ลงทุน

ทุกอย่างให้ รวมทั้งเข้ามาช่วยเหลือในด้านการจัดการฟาร์ม เทคนิควิธีการเลี้ยง ผลตอบแทนที่ผู้เลี้ยงสัตว์ได้รับขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการเลี้ยงสัตว์ (รศมยศ มาดเจือ, 2551)

การเลี้ยงสัตว์แบบมีพันธะสัญญาของเกษตรกรกับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทชั้นนำและมีชื่อเสียงการค้าเนินธุรกิจครบวงจรด้านการเลี้ยงสัตว์และผลิตอาหารจากเนื้อสัตว์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยการดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่อยู่ในประเทศไทย การดำเนินธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมครบวงจรในประเทศไทย เป็นธุรกิจที่เริ่มต้นตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิตอาหารสัตว์ การเพาะพันธุ์สัตว์ การเลี้ยงสัตว์ในเชิงพาณิชย์ การแปรรูปเนื้อสัตว์ จนกระทั่งถึงการผลิตอาหารสำเร็จรูป ส่วนภาคใต้ในจังหวัดสงขลานั้น บริษัทมีสาขาและมีการดำเนินการด้านธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ด้านการเลี้ยงสัตว์เช่นกัน โดยมีเกษตรกรที่มีพันธะสัญญากับบริษัททั้งสิ้น 53 ราย แยกเป็นเกษตรกรเลี้ยงสุกรพันธุ์ 17 ราย เกษตรกรเลี้ยงสุกรขุน 17 ราย เกษตรกรเลี้ยงไก่เนื้อ 12 ราย และเกษตรกรเลี้ยงไก่ไข่อุ่น 7 ราย (บมจ. เจริญโภคภัณฑ์อาหาร, 2553)

การชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรนั้น ในส่วนของการเลี้ยงแบบประกันราคา รายได้ที่เกษตรกรได้รับ จะเข้าลักษณะเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร โดยสามารถหักค่าใช้จ่ายเหมาได้ร้อยละ 85 ตามพระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 11 และยังสามารถหักค่าใช้จ่ายลดหย่อนได้อีกตามมาตราที่ 47 แห่งประมวลรัษฎากร จึงทำให้ส่วนใหญ่เกษตรกรจะไม่มียอดภาษีที่ต้องชำระ

แต่ในกรณีการเลี้ยงแบบจ้างเลี้ยง รายได้ที่ได้จากการรับจ้างเลี้ยงของเกษตรกรนั้นจะได้รับตามประสิทธิภาพการเลี้ยง ดังนั้นเมื่อประสิทธิภาพการเลี้ยงดีขึ้นจะทำให้เกษตรกรได้รับรายได้เพิ่มมากขึ้น การชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรนั้น จะชำระตามรายได้ที่ได้รับ กล่าวคือรายได้ที่ได้รับจากการรับจ้างเลี้ยงเข้าลักษณะเป็นเงินได้จากการรับทำงานให้ ตามมาตรา 40 (2) แห่งประมวลรัษฎากร ดังนั้นเมื่อบริษัท ที่มีพันธะสัญญาจ่ายเงินได้ค่าตอบแทนการเลี้ยงให้แก่เกษตรกร ตามเงื่อนไขในสัญญา บริษัทจะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 (1) แห่งประมวลรัษฎากร กรณีดังกล่าวนี้ทางกรมสรรพากรได้ตอบข้อหารือในคำวินิจฉัย เลขที่ 409308 ไว้ว่าเงินได้ค่าตอบแทนที่เกษตรกรได้รับเข้าลักษณะเป็นเงินได้จากการรับทำงานให้ ตามมาตรา 40(2) แห่งประมวลรัษฎากร มีสิทธิหักค่าใช้จ่ายได้เป็นการเหมา ในอัตราร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท ตามมาตรา 42 ทวิ วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร หากเกษตรกรมีหลักฐานในการประกอบกิจการว่า ประกอบกิจการในรูปแบบของการทำธุรกิจและสามารถพิสูจน์รายจ่ายในการประกอบกิจการได้ เช่น ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้จัดตั้งสำนักงานในการประกอบกิจการ โดยมีกรรมสิทธิ์ของตนเอง หรือเช่าจากบุคคลอื่น มีการลงทุนด้วยการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อเลี้ยงสุกร มีการจ้างลูกจ้าง หลักฐานการจ่ายเงินเข้ากองทุนประกันสังคมตามกฎหมายประกันสังคม มีหลักฐานการหักภาษี ณ ที่จ่ายและนำส่ง หรือในกรณีไม่มีภาษีที่ต้องหัก ณ ที่จ่ายและนำส่งจะต้อง

มีหลักฐานเกี่ยวกับการยื่นรายการเกี่ยวกับค่าจ้างแรงงาน ตามแบบ ภ.ง.ด.1 ก เป็นต้น ค่าตอบแทนที่เกษตรกรได้รับจึงจะเข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 40(8)แห่งประมวลรัษฎากร มีสิทธิหักค่าใช้จ่ายได้ตามความจำเป็นและสมควร โดยให้นำ มาตรา 65 ทวิและ มาตรา 65 ตริ แห่งประมวลรัษฎากร มาใช้บังคับโดยอนุโลม ตามมาตรา 8 ทวิ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2502 (กรมสรรพากร, 2553)

จากการสอบถามนายสัตวบาลของบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหารสัตว์ จำกัด(มหาชน) และศึกษาข้อมูลการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์แบบมีพันธะสัญญาแบบจ้างเลี้ยงกับบริษัท ทั้งสิ้น 53 รายนั้นพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เลือกชำระภาษีเงินได้เงินพึงประเมินตามมาตรา 40(2) มากกว่าการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา40(8) จึงเป็นประเด็นให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรดังกล่าว มีทัศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา40(8) อย่างไร มีรูปแบบการดำเนินธุรกิจและการชำระภาษีเงินได้อย่างไร ตลอดจนมีปัญหาและอุปสรรคในการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา40(8)หรือไม่ อย่างไร ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์แบบมีพันธะสัญญา ในการเลือกรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ที่เหมาะสม และยังเป็นประโยชน์กับกรมสรรพากรเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา
- 2) เพื่อศึกษาลักษณะการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา
- 3) เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา
- 4) เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

- 1) พื้นที่ศึกษา บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา
- 2) ประชากร คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญาแบบจ้างเลี้ยงกับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด(มหาชน) ในจังหวัดสงขลา จำนวน 34 ราย ที่ยื่นชำระภาษีในปีภาษี 2553 จำแนกเป็นผู้เลี้ยงสุกรขุนและผู้เลี้ยงสุกรพันธุ์ 17 ราย เท่ากัน

1.4 นิยามศัพท์

ผู้วิจัย ได้ให้คำนิยามศัพท์ของคำบางคำที่ใช้ในรายงานวิจัยนี้ เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน ดั่งนิยามศัพท์ต่อไปนี้ (กรมสรรพากร, 2553)

ภาษีอากร หมายถึงการจัดเก็บภาษีอากรที่มีลักษณะบังคับจัดเก็บโดยรัฐบาล ประกอบด้วย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นิติบุคคล มูลค่าเพิ่ม ธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ ใน การศึกษาครั้งนี้หมายถึงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เกษตรกรต้องชำระ

ปีภาษี หมายถึงปีปฏิทินใช้เงินได้ของผู้มีเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม จนถึง วันที่ 31 ธันวาคม มาเป็นฐานในการคำนวณภาษี การศึกษาครั้งนี้คือเงินได้ของเกษตรกรตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2552 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2552

เงินได้พึงประเมิน หมายถึงทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่งสามารถ คำนวณเป็นเงินได้ ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึงรายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการจ้างเลี้ยง

ผู้เสียภาษี หมายถึงผู้มีเงินได้ถึงเกณฑ์ที่จะต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาพร้อมกับชำระภาษีอากรกรณีที่มีภาษีที่ต้องชำระ ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึงเกษตรกรผู้มี เงินได้

แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึงแบบที่ใช้ยื่นภาษีอันเกี่ยวกับการ ชำระภาษีอากร ได้แก่ แบบ ภ.ง.ด. 90 และ แบบ ภ.ง.ด.91

ประมวลรัษฎากร หมายถึงประมวลกฎหมายภาษีอากรที่จัดเก็บภาษีจากประชาชนหลาย ลักษณะ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร แบบมีพันธะสัญญา ในจังหวัดสงขลา องค์ความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร แบบมีพันธะสัญญาในการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจเลือกรูปแบบในการชำระภาษีเงินได้ และ จะเป็นประโยชน์ต่อกรมสรรพากรเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการชำระภาษี ของ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

การตรวจสอบเอกสารในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสาร และงานวิจัยในประเด็นต่างๆ ที่มีการศึกษาไว้แล้ว เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา โดยแบ่งกลุ่มหัวข้อในการตรวจสอบเอกสารออกเป็น 7 ประเด็นดังนี้ 1) วิวัฒนาการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร 2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาษีอากร 3) แนวคิดเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 4) กฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 5) องค์ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์แบบมีพันธะสัญญาจ้างเลี้ยง 6) แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ 7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวข้อง อธิบายรายละเอียด ดังนี้

2.1 วิวัฒนาการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สามารถอ้างอิงได้เกี่ยวกับประวัติการจัดเก็บภาษีอากรของไทย คือ ศิลาจารึกสมัยพ่อขุนรามคำแหงซึ่งอยู่ในยุคสมัยกรุงสุโขทัย ที่แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้มีการจัดเก็บภาษีอากรมาตั้งแต่ก่อนยุคสุโขทัย โดยลักษณะการจัดเก็บภาษีอากรมิใช่เป็นการเรียกเก็บภาษีจากรายได้ของประชาชน แต่เป็นการเกณฑ์แรงงานของประชาชนมาใช้ในการก่อสร้างหรือเพื่อประโยชน์ในด้านอื่นๆ ที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาประเทศและได้มีวิวัฒนาการในการจัดเก็บภาษีอากรเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งลักษณะการจัดเก็บภาษีอากรในแต่ละยุคสมัยกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2553)

1) สมัยกรุงสุโขทัย (พ.ศ. 1763 - พ.ศ. 1893)

จากหลักฐานที่ปรากฏในศิลาจารึกสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช แสดงว่าประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษีอากรมาตั้งแต่ก่อนยุคพ่อขุนรามคำแหงที่เรียกว่า “จังกอบ” ซึ่งเป็นภาษีที่จัดเก็บจากผู้นำสัตว์หรือสิ่งของไปขายในที่ต่างๆ หรือนำเข้ามาขายในประเทศโดยจัดเก็บในอัตรา 10 ซัก 1 แต่มิได้เก็บในรูปเงินตราเสมอไป ในบางกรณีเก็บเป็นสิ่งของแทนตัวเงินก็ได้ แล้วแต่จะเก็บอย่างไรได้สะดวก เนื่องจากในสมัยนั้นวัตถุที่ใช้แทนเงินตรายังไม่สมบูรณ์

2) สมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 1893 – พ.ศ. 2310)

ในสมัยกรุงศรีอยุธยามีการจัดเก็บภาษีอากรที่เรียกว่า “จังกอบ อากร ส่วย และฤชา” โดยจังกอบและส่วย จะเป็นการจัดเก็บในรูปแบบที่ผู้ถูกจัดเก็บจะได้รับประโยชน์จากรัฐทางอ้อมสำหรับอากรและฤชาเป็นการจัดเก็บในรูปแบบที่ผู้ถูกจัดเก็บจะได้รับผลประโยชน์จากรัฐโดยตรง

3) สมัยกรุงธนบุรี (พ.ศ. 2311 – พ.ศ. 2324) และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ 1 – รัชกาลที่ 3 ระหว่าง พ.ศ. 2325 - พ.ศ. 2394)

ในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้มีการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีโดยกำหนดให้มีการจัดเก็บภาษีจากการพนันและจากผลผลิตประเภทต่างๆ เพิ่มขึ้น รวมทั้งได้ปรับปรุงรูปแบบการจัดเก็บภาษีโดยนำระบบเจ้าภาษีนายอากรมาใช้ ซึ่งเป็นการผูกขาดการจัดเก็บภาษีโดยเปิดให้มีการประมูล เอกชนผู้ให้ราคาสูงสุดจะเป็นผู้ผูกขาดจัดเก็บภาษีที่เรียกว่า “เจ้าภาษีนายอากร” เมื่อถึงกำหนดเวลาผู้นั้นต้องนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บมาส่งให้ครบตามจำนวนที่ประมูลได้

4) สมัยรัชกาลที่ 4 (พ.ศ. 2394 – พ.ศ. 2411)

ในสมัยรัชกาลที่ 4 ประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญาทางพระราชไมตรีในปี พ.ศ. 2397 ซึ่งมีข้อกำหนดให้ยกเลิกเบ็กร่องหรือภาษีปากเรือ รัฐบาลจึงต้องกำหนดให้มีการจัดเก็บภาษีประเภทใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอีก 14 ประเภท คือ 1) ภาษีฝิ่น 2) ภาษีสุกร 3) ภาษีปลาสด 4) ภาษีปลาทุบ 5) ภาษีไหม 6) ภาษีจี๊ตึ้ง 7) ภาษีผ้า 8) ภาษีหม้อหวด 9) ภาษีถั่ง 10) ภาษีเตาหล่อ 11) ภาษีมาดเรือโคลน 12) ภาษีแจวพายโคลน 13) อากรพนัน 14) อากรมหรสพ และยังนำภาษีอากรที่ยกเลิกในรัชกาลที่ 3 กลับมาใช้ใหม่ 2 ประเภท คือ อากรค่าน้ำ และอากรรักษาเกาะ

5) สมัยรัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 2411 - พ.ศ. 2453)

ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ตราพระราชบัญญัติสำหรับหอรัษฎากรพิพัฒน์ จุลศักราช 1235 และได้โปรดเกล้าฯ ตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ขึ้นเพื่อเป็นสำนักงานกลางสำหรับเก็บเงินผลประโยชน์รายได้อาหารของแผ่นดินมารวมไว้ในที่แห่งเดียวกัน เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเป็นระบบระเบียบมากขึ้นไม่รั่วไหลกระจายไป ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของกระทรวงการคลังในปัจจุบัน และได้โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนแปลงวิธีการจัดเก็บภาษีอากรจากระบบเจ้าภาษีนายอากรมาให้ทางราชการเป็นผู้จัดเก็บเอง ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดีสามารถจัดเก็บภาษีอากรได้เพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก

6) สมัยรัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2453 – พ.ศ. 2468)

ในสมัยรัชกาลที่ 6 การจัดเก็บภาษีอากรได้แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ กรมสรรพากรนอก ขึ้นกับกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรหัวเมืองต่างๆ และกรมสรรพากรในขึ้นกับกระทรวงนครบาล มีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรในกรุงเทพมหานคร ต่อมาในวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2458 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รวมกรมสรรพากรนอก และกรมสรรพากรในเข้าเป็นกรมเดียวกันเรียกว่า “กรมสรรพากร” ขึ้นกับกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

7) สมัยรัชกาลที่ 7 ถึงตอนต้นรัชกาลที่ 9 (พ.ศ. 2468 – พ.ศ. 2496)

ในสมัยตอนต้นรัชกาลที่ 7 การจัดเก็บอากรยังคงคล้ายคลึงกับในสมัยก่อน ต่อมาในปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยคณะราษฎร จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในปกครองประเทศ และกำหนดให้การเสียภาษีเป็นหน้าที่ของประชาชน นอกจากนั้นได้มีการรวบรวมกฎหมายการจัดเก็บภาษีอากรให้เป็นหมวดหมู่บรรจุไว้เป็นกฎหมายประมวลรัษฎากรฉบับปี พ.ศ. 2481 โดยกระทรวงการคลังได้ออกพระราชบัญญัติใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481 ซึ่งมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายตั้งแต่

วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2482 เป็นต้นไปและได้มีการปรับปรุงแก้ไขประมวลรัษฎากรหลายครั้งเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ในปัจจุบันการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรมี 5 ประเภท ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์

นอกจากมีประมวลรัษฎากรเป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีแล้วยังมีกฎหมายสำคัญในลำดับรองลงมาอีกจำนวนมากหลายประเภท เช่น พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ กรมสรรพากร ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร คำสั่งกรมสรรพากร เป็นต้น เพื่อให้การจัดเก็บภาษีอากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 แนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวกับภาษีอากร

1) แนวคิดเกี่ยวกับภาษีอากร

แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของภาษีได้แปรเปลี่ยนไปตามยุคสมัย นับจากศตวรรษที่ 16 - 19 ตามแนวความคิดนักการคลัง ลักษณะภาษีมี่สาระสำคัญอยู่ที่การเป็นรายได้ซึ่งถูกจัดเก็บมาจากประชาชนภายใต้เหตุผล หรือเงื่อนไขในการชำระภาษีของผู้เสียภาษีอาจเป็นไปโดยความสมัครใจหรือการใช้อำนาจบังคับ จากแนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของภาษีที่นักการคลังทุกยุคสมัยต่างเห็นพ้องกันว่า ภาษีมี่รายได้ประเภทหนึ่งของรัฐสามารถนำมาวิเคราะห์ถึงลักษณะของภาษีและกำเนิดของภาษีในประเทศไทยภายใต้ข้อสมมติฐาน 2 ประการ คือ (พวงทอง ชนะจิตต์, 2544)

ประการแรก ภาษีมี่ต้นกำเนิดมาจากวิธีการหารายได้ของรัฐเริ่มจากการกวาดต้อนผู้คนและทรัพย์สินเข้าสู่การเก็บบรรณาการและจากการเกณฑ์แรงงานเข้าสู่การจัดเก็บภาษีตามความหมายสากล

ประการที่สอง ภาษีมี่ต้นกำเนิดมาจากวิวัฒนาการทางเศรษฐกิจ จิตวิทยาสังคม และเจตนารมณ์ทางการเมือง

จากคำจำกัดความดังกล่าวทำให้สรุปลักษณะสำคัญของภาษีอากรได้หลายประการดังนี้

- 1) ภาษีอากรโดยทั่วไปนั้นจะมีลักษณะบังคับเก็บ
- 2) ภาษีอากรโดยทั่วไปไม่มีผลตอบแทนโดยตรงต่อผู้เสียภาษี
- 3) ภาษีอากรไม่เกิดภาระการชำระคืนของรัฐบาล
- 4) ภาษีอากรมีลักษณะเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล
- 5) ภาษีอากรไม่จำเป็นต้องเรียกเก็บเป็นเงินเสมอไป

นักเศรษฐศาสตร์พยายามที่จะหาคำจำกัดความของคำว่า “ภาษีอากร (Tax)” ให้ความหมายครอบคลุมภาษีอากรทุกประเภทที่มีการจัดเก็บ จนได้คำจำกัดความซึ่งเป็นที่ยอมรับกันมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 2 คำจำกัดความ ดังนี้ (ชัยสิทธิ์ ตรีชูธรรม, 2545)

- 1) คำจำกัดความในแนวของการบังคับจัดเก็บ ภาษีอากร หมายถึง สิ่ง

รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากรายกรและนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยมีผู้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี

2) คำจำกัดความในแนวของการเคลื่อนย้ายทรัพยากร ภาษีอากร คือ เงินได้ หรือทรัพยากรที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล ยกเว้นการกู้ยืมและการขายสินค้าหรือบริการในราคาทุนของรัฐบาล

กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร (2545) ได้อธิบายว่า ความหมายของภาษีอากรอาจแบ่งได้เป็น 2 แนว ดังนี้

แนวที่หนึ่ง อธิบายว่า ภาษีอากรคือ สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากรายกร และนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยมีผู้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษีอากร

แนวที่สอง อธิบายว่า ภาษีอากรคือเงินได้หรือทรัพยากรที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล แต่ไม่รวมถึงการกู้ยืมหรือขายสินค้า หรือให้บริการในราคาทุนโดยรัฐบาล

สำนักพิมพ์นิติธรรม (2537) ได้อธิบายความหมายของภาษีอากรว่า ภาษีอากรคือเงินที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชน และนำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวม และไม่ผูกพันหรือมิได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงต่อผู้เสียภาษี

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม อ้างถึงใน ทวี โหมยติจรนนท์ (2538) ได้ให้ความหมายของภาษีอากรว่า ภาษีอากร หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชนและนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยมีได้ให้ประโยชน์ตอบแทนโดยตรงต่อผู้เสียภาษีอากร

สมชัย ฤชุพันธ์ (2537) ได้ให้ความหมายของภาษีอากรว่า ภาษีอากร หมายถึงสิ่งซึ่งรัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชน และนำมาใช้จ่ายในกิจการของรัฐเพื่อประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวม โดยมีได้ให้ประโยชน์โดยตรงต่อผู้เสียภาษี

นอกจากนั้นความหมายของภาษีอากรยังนิยามได้เป็น 2 นัยได้แก่

นัยที่หนึ่ง ภาษีอากร หมายถึง สิ่งซึ่งรัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชน และนำมาใช้เพื่อประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวม โดยมีได้มีประโยชน์ตอบแทนโดยตรงต่อผู้เสียภาษี ตามคำนิยามนี้มีสาระสำคัญที่ควรกล่าวถึงอยู่ 4 ประการ คือ

1) ภาษีอากรเป็น “สิ่งซึ่งรัฐบาลบังคับจัดเก็บ” โดยไม่ได้หมายถึงเฉพาะการจัดเก็บสิ่งที่เป็นเงินตราเท่านั้น แต่อาจเป็นในรูปสิ่งของหรือบริการก็ได้

2) การ “บังคับจัดเก็บ” หมายถึงว่า ภาษีอากรจะต้องมีลักษณะบังคับ กล่าวคือไม่ใช่สิ่งซึ่งประชาชนผู้เสียภาษีจะเลือกได้ แม้ว่าประชาชนจะไม่สมัครใจในการเสียภาษี แต่ก็ถือเป็นหน้าที่ของประชาชน และรัฐบาลมีอำนาจในการบังคับจัดเก็บ

3) “นำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม” หมายความว่า ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บไปนั้น มิได้มีไว้เพื่อรัฐบาลเอง หรือบุคคลกลุ่มใดโดยเฉพาะ แต่มีจุดมุ่งหมายจะเอาไปใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยส่วนรวม

4) “มิได้ให้ประโยชน์ตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี” หมายความว่า การเก็บภาษีนั้นมิได้ให้ประโยชน์ตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี แต่ประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีจะได้รับมักเป็นประโยชน์ทางอ้อม หรือประโยชน์อาจเกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ และขนาดหรือปริมาณของประโยชน์ที่ได้รับก็ไม่จำเป็นจะต้องเท่ากับจำนวนภาษีที่เสียไปด้วย

นัยที่สอง ภาษีอากร หมายถึง รายได้หรือทรัพย์สินที่ได้มีการเคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล และไม่ก่อให้เกิดภาระในการชำระคืนของรัฐบาล คำนิยามตามนัยนี้มีประเด็นที่ควรพิจารณา 4 ประการ คือ

1) ภาษี หมายถึง รายได้หรือทรัพย์สิน หมายความว่า ภาษีอาจเป็นไปรูปของเงินตรา หรือในรูปสินค้าและบริการก็ได้

2) ภาษี หมายถึง รายได้หรือทรัพย์สิน ที่ได้มีการเคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนสู่ภาครัฐบาล หมายความว่า การเก็บภาษีเป็นการเคลื่อนย้ายรายได้หรือทรัพย์สินจากภาคเอกชนสู่ภาครัฐบาล ดังนั้นจึงต้องเข้าใจในเบื้องต้นว่า การเก็บภาษีมิได้เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ เพิ่มขึ้นในสังคม การเก็บภาษีเป็นเพียงการเคลื่อนย้ายรายได้หรือทรัพย์สินจากการครอบครองของเอกชนไปสู่ความครอบครองของรัฐบาลเท่านั้น กล่าวคือ ในการเก็บภาษีนั้น สังคมมิได้มีสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น รายได้ของสังคมจึงมิได้เพิ่มขึ้น แม้รัฐบาลจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเก็บภาษีแต่เอกชนก็ต้องลดจำนวนรายได้ลงเท่ากับจำนวนที่รัฐบาลได้รับเพิ่มขึ้น

3) การโอนรายได้จากภาคเอกชนสู่ภาครัฐบาลนั้น ไม่ก่อให้เกิดภาระในการชำระคืนแก่รัฐบาล หมายความว่า ไม่ใช่การกู้ยืมแต่อย่างใด

4) มีปัญหาว่าการที่รัฐบาลประกอบกิจการที่ได้กำไรจะเป็นภาษีหรือไม่เพราะตัวรัฐบาลเองมิได้จัดตั้งขึ้นเพื่อมุ่งค้าหากำไร แต่การได้กำไรของรัฐบาลในส่วนที่เกินกว่าต้นทุนหรือผลตอบแทนต่อปัจจัยการผลิต ก็เท่ากับว่ารัฐบาลได้โอนรายได้หรือทรัพย์สินจากภาคเอกชนมาสู่ภาครัฐบาล การโอนรายได้ดังกล่าวก็ถือว่าเป็นภาษีอย่างหนึ่ง

2) ทฤษฎีภาษีอากร

รัฐบาลจะจัดเก็บภาษีอากรได้มากหรือน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับตัวแปรสองตัวคือ ความสามารถในการเสียภาษีของประชาชน (Taxable Capacity) และความพยายามในการจัดเก็บภาษีของรัฐบาล (Tax Effort) ตัวแปรทั้งสองสามารถดำเนินไปด้วยกันได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ รัฐบาลจึงได้นำทฤษฎีภาษีอากรมาเป็นแนวทางในการกำหนดลักษณะของภาษีอากรเพื่อให้ได้ลักษณะของภาษีที่ดีที่จะนำมาใช้ในการจัดเก็บจากประชาชน

อาดัม สมิท ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับภาษีที่ดีไว้ 4 ข้อ คือ หลักความยุติธรรม หลักความแน่นอน หลักความสะดวก และหลักความประหยัดในการจัดเก็บ (สมชัย ฤชุพันธ์, 2537)

1) หลักความยุติธรรม (Equity) ภาษีที่ดีต้องเก็บอย่างยุติธรรม หมายความว่า ต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึง โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ และจัดเก็บตามกำลังความสามารถของผู้เสียภาษี

2) หลักความแน่นอน (Certainty) หลักนี้กล่าวว่าภาษีที่ดีจะต้องมีความแน่นอนแจ่มชัดรู้ว่าใครบ้างจะต้องเสียภาษี เสียภาษีจำนวนเท่าไร เสียภาษีอย่างไร ในอัตราเท่าไร นอกจากนั้นหลักความแน่นอนยังรวมถึงการที่รัฐจะต้องมีนโยบายที่แน่นอน ในการจัดเก็บภาษี คือไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยๆ

3) หลักความสะดวก (Simplicity) หลักนี้ถือว่าภาษีที่ดีต้องสะดวกในการจัดเก็บ และสะดวก ในการเสียภาษีของผู้เสียภาษี หมายความว่า จะต้องเก็บได้ง่ายและง่ายต่อประชาชนที่จะปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

4) หลักความประหยัด (Economy) ภาษีที่ดีจะต้องประหยัด หมายความว่า จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อย แต่เก็บได้มากนักเศรษฐศาสตร์ปัจจุบันมีความเห็นว่านอกจากหลักเกณฑ์ 4 ข้อ ของอาดัมสมิธแล้วภาษีที่ดีจะต้องมีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ ใช้เป็นนโยบายเศรษฐกิจได้เป็นที่ยอมรับของสังคม บังคับใช้ได้ มีความยืดหยุ่น และอำนวยความสะดวก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หลักความเป็นกลางในทางเศรษฐกิจ (Neutrality) หมายความว่าภาษีที่ดีต้องไม่มีความลำเอียงในทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ไม่ไปแทรกแซงการทำงานของกลไกตลาด ภาษีที่ดีควรมุ่งก่อให้เกิดรายได้ต่อรัฐ และปล่อยให้การตัดสินใจทางธุรกิจภาคเอกชนเป็นไปตามกลไกตลาด

หลักการใช้เป็นนโยบายทางเศรษฐกิจได้ หมายความว่า ภาษีที่ดีต้องเอื้ออำนวยต่อการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจด้วย

หลักการยอมรับได้ของสังคม (Acceptability) การจัดเก็บภาษีอากรจะได้ผลหรือไม่นอกจากจะขึ้นอยู่กับความพยายามของรัฐบาลแล้วที่สำคัญยังขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชนด้วย หากประชาชนให้ความร่วมมือในการเสียภาษีอากรอย่างดีการจัดเก็บภาษีก็ง่าย

หลักการบังคับใช้ได้ (Enforceability) ภาษีที่ดีจะต้องเป็นภาษีที่บังคับจัดเก็บได้ คือปฏิบัติได้ หมายความว่าเมื่อนำภาษีนั้นๆ มาใช้แล้วจะต้องสามารถบังคับจัดเก็บได้

หลักการอำนวยความสะดวก หลักการนี้กล่าวว่าภาษีที่ดีต้องก่อให้เกิดรายได้ต่อรัฐมากพอต้องมีฐานกว้างและฐานขยายตัวตามการขยายตัวของภาวะเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เพื่อว่าเวลาที่เศรษฐกิจขยายตัวรัฐบาลมีภาระต้องใช้จ่ายเงินมากจะได้ไม่ต้องเพิ่มอัตราภาษี

ความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของระบบภาษีที่ดี ในทางทฤษฎีมีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นธรรมเป็นสองแนวคิดคือ หลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์และหลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ ดังนี้

1) หลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ (Principle of Absolute Equity) ตามหลักนี้ถือว่าการเก็บภาษีที่ยุติธรรมนั้นทุกคนจะต้องเสียภาษีเท่ากัน

2) หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (Principle of Relative Equity) ตามหลักนี้ถือว่าการเก็บภาษีที่ยุติธรรมนั้นเกิดจากการที่ทุกคนเสียภาษีตามสัดส่วนแห่งประโยชน์ที่ตนได้รับบริการจากรัฐหรือตามสัดส่วนแห่งความสามารถในการเสียภาษีของตน ซึ่งแยกออกเป็นสองหลักคือ

2.1) หลักประโยชน์ที่ได้รับ (The Benefit Principle) หลักนี้ถือว่าผู้ได้รับประโยชน์จากรัฐบาลก็ควรเสียภาษีมาก ผู้ได้รับประโยชน์จากรัฐน้อยก็ควรเสียภาษีน้อย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือให้ทุกคนเสียภาษีตามสัดส่วนแห่งประโยชน์ที่ตนได้รับจากรัฐ

2.2) หลักความสามารถในการเสียภาษี (The Ability To Pay Principle) หลักนี้ถือว่าภาษีที่ยุติธรรมจะต้องเก็บตามความสามารถในการเสียภาษีมากก็ควรเสียมาก ผู้มีความสามารถในการเสียภาษีน้อยก็ควรเสียน้อย โดยไม่คำนึงว่าประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีได้รับจากรัฐนั้นเป็นเท่าใด

จากแนวความคิดเกี่ยวกับยุติธรรมในการจัดเก็บภาษีตามหลักความสามารถในการเสียภาษี มีทฤษฎีที่กล่าวถึงการวัดความสามารถ 3 ทฤษฎี คือ

1) ทฤษฎีความเสียสละสัมบูรณ์เท่ากัน (Equal Absolute Sacrifice Theory) ทฤษฎีนี้ถือว่าภาษีที่ยุติธรรมจะต้องจัดเก็บในลักษณะที่ทำให้ทุกคนต้องเสียสละอรรถประโยชน์ (Utility) ไปเป็นจำนวนเท่ากัน แต่ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะต้องเสียภาษีเป็นจำนวนเงินเท่ากัน เพราะแต่ละคนมีอรรถประโยชน์ (Utility Function) ไม่เหมือนกัน

2) ทฤษฎีความเสียสละเป็นสัดส่วนเท่ากัน (Equal Proportional Sacrifice Theory) ทฤษฎีนี้ถือว่าภาษีที่ดีจะต้องเก็บในลักษณะที่บุคคลต้องเสียสละอรรถประโยชน์เป็นสัดส่วนเท่ากัน

3) ทฤษฎีความเสียสละส่วนเพิ่มเท่ากัน (Equal Marginal Sacrifice Theory) ทฤษฎีนี้จะเก็บภาษีในลักษณะที่ทำให้บุคคลต้องเสียอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้ายเท่ากัน กล่าวคือ ถ้าอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม (Marginal Utility) ของเงิน 1 บาทของนาย ก. เท่ากับ 10 Until นาย ข. เท่ากับ 40 Until (นาย ข. จนกว่านาย ก. เงิน 1 บาทจึงให้ประโยชน์ต่อ นาย ข. มากกว่า นาย ก.) ถ้านาย ข. เสียภาษี 1 บาท นาย ก. จะต้องเสียภาษี 4 บาท จึงถือว่ามีภาระเสียสละส่วนเพิ่ม (Marginal Sacrifice) เท่ากัน

การจัดเก็บภาษีอากรตามหลักความสามารถในการเสียภาษีโดยอาศัยทฤษฎีการเสียสละเท่ากันทั้ง 3 ทฤษฎีดังกล่าว ก่อให้เกิดความเป็นธรรมของภาษี ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่หนึ่ง ความเป็นธรรมในแนวนอน (Horizontal Equity) เป็นการจัดเก็บภาษีบุคคลที่อยู่ในภาวะแวดล้อมเหมือนกันเป็นจำนวนเท่ากัน จึงขึ้นอยู่กับภาวะที่กำหนด ดังนั้นคนที่มีฐานะเท่าเทียมกันควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีความสามารถในการเสียภาษีเท่ากันจะต้องเสียภาษีเท่ากัน หากใช้ความสามารถในการเสียภาษีและยึดเงินได้เป็นดัชนีแล้ว ตามหลักความเป็นธรรมนี้บุคคลที่มีรายได้เท่ากันจะต้องเสียภาษีเท่ากัน โดยไม่คำนึงถึงฐานะทางครอบครัวของผู้เสียภาษี

กรณีที่สอง ความเป็นธรรมในแนวตั้ง (Vertical Equity) เป็นการจัดเก็บภาษีในระดับที่ต่างกันสำหรับบุคคลที่มีความสามารถในการเสียภาษี หรืออยู่ในสภาวะการณเสียภาษีต่างกันจะเสียภาษีในระดับที่แตกต่างกัน ความเป็นธรรมในแนวตั้งนี้เป็นหลักที่กลับกับหลักความเป็นธรรมในแนวนอน

การพิจารณาจึงสภาวะการณ์ในการเสียภาษีที่แตกต่างกันนั้น หากหลักเกณฑ์ที่แน่นอนมาวัดได้ยาก แต่โดยทั่วไปแล้วมักจะคำนึงถึงแนวทางการกระจายรายได้หรือการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสภาวะการณ์ในการเสียภาษีที่แตกต่างกัน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีทางตรงชนิดหนึ่งซึ่งจัดเก็บตามหลักความสามารถในการเสียภาษี การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามกฎหมายภาษีอากรของไทยนอกจากจะจัดเก็บจากบุคคลธรรมดาแล้ว ยังครอบคลุมถึงบุคคลอื่นๆ ที่มีใช้บุคคลธรรมดาก็ด้วย เช่น ห้างหุ้นส่วนสามัญและคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ฯลฯ โดยฐานที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาคือเงินได้พึงประเมินประเภทต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้แต่ไม่รวมถึงเงินได้พึงประเมินบางประเภทที่กฎหมายกำหนดให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี เช่น ดอกเบี้ยพันธบัตรของรัฐบาล เงินได้ที่ได้รับจากกองมรดก กำไรจากการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ฯลฯ เงินได้พึงประเมินดังกล่าวกฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายจากการได้มาซึ่งรายได้นั้นออกไปในอัตราต่างๆ กันตามประเภทของเงินได้ เงินได้ส่วนที่เหลือจากการหักค่าใช้จ่ายออกแล้วกฎหมายยังยอมให้หักค่าลดหย่อนประเภทต่างๆ ได้อีก เหลือจำนวนเท่าใด คือ เงินได้สุทธิใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีตามอัตรากำหนดเงินได้บุคคลธรรมดา (ศุภรัตน์ คิวตันกุล, 2537)

1) หน่วยภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

หน่วยภาษีที่ใช้ในการจัดเก็บเงินได้บุคคลธรรมดาตามกฎหมายภาษีอากร แบ่งเป็น 2 ประการ คือ

1) หน่วยบุคคล หน่วยภาษีประเภทนี้ถือว่าแต่ละบุคคลเป็นหน่วยในการเสียภาษี ดังนั้นเมื่อบุคคลใดมีรายได้บุคคลนั้นก็ต้องรับผิดชอบเสียภาษีจากเงินได้ที่ตนได้รับ

2) หน่วยครอบครัว หน่วยภาษีประเภทนี้ถือว่าครอบครัวซึ่งประกอบด้วย บุคคลหลายบุคคลเป็นหนึ่งหน่วยภาษี ดังนั้น รายได้ของบุคคลในครอบครัวจึงต้องนำมารวมกันเพื่อเสียภาษี

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากรของไทยมีลักษณะพิเศษที่ไม่ได้ยึดหน่วยบุคคลหรือหน่วยครอบครัวอย่างชัดเจน ในส่วนที่กำหนดให้เงินได้ของภริยาเป็น เงินได้ของสามี โดยเห็นได้จากการที่กฎหมายกำหนดให้เงินได้ที่ภริยาได้รับจากการจ้างแรงงานสามารถแยกเสียภาษีได้ต่างหากจากเงินได้ของสามี

2) โครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

2.1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ (ไพจิตร โรจนวานิช และคณะ, 2546)

1) บุคคลธรรมดา (มาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร) บุคคลธรรมดา หมายถึง มนุษย์ที่มีสภาพบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในมาตรา 15 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ว่า “สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดลงเมื่อ

ตาย” ดังนั้นบุคคลธรรมดาจึงหมายถึง คนที่มีชีวิตอยู่ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ หรือ พระภิกษุสงฆ์ สามเณร นักบวช ไม่ว่าจะมียศชาติ เชื้อชาติ ศาสนาใดก็ตาม ถ้าบุคคลดังกล่าวมีเงินได้ตามเกณฑ์ที่ ประมวลรัษฎากรบัญญัติไว้ต้องมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกคนโดยไม่จำกัดอายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา

2) ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล (มาตรา 56 วรรคสองแห่ง ประมวลรัษฎากร) ห้างหุ้นส่วนสามัญ หมายถึง ห้างหุ้นส่วนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในมาตรา 1012 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ว่า “อันสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วน คือ สัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ากันเพื่อกระทำการกิจการร่วมกัน ด้วยประสงค์จะแบ่งปัน กำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น” จากบทบัญญัติดังกล่าวห้างหุ้นส่วนคือ บุคคลธรรมดาตั้งแต่สอง คนขึ้นไปตกลงเข้ากัน เพื่อกระทำการกิจการร่วมกันด้วย ประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ ทำนั้น สำหรับคณะบุคคล หมายถึงบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ากันเพื่อกระทำการกิจการร่วมกัน เหมือนห้างหุ้นส่วนสามัญ แต่ไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้จากกิจการที่ทำนั้น

3) ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี หมายถึง บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้ถึงเกณฑ์ที่ต้อง เสียภาษี แต่ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี หมายถึง บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้ถึงเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษี แต่ถึงแก่ความตายก่อนถึงกำหนดเวลาขึ้นรายการเงินได้ กฎหมายยังถือว่าเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ ตามประมวลรัษฎากร แม้จะสิ้นสภาพบุคคลไปแล้วก็ตาม ทั้งนี้ เฉพาะในปีที่ถึงแก่ความตายเพียงปี เดียว สำหรับปีต่อไปๆ ไปหากมีเงินได้จากกองทรัพย์สินของผู้ตายที่ยังมิได้แบ่งให้ทายาทก็ไม่ต้องเสีย ภาษีเงินได้ในนามของผู้ตายอีก แต่ต้องเสียภาษีเงินได้ในนามของกองมรดกที่ยังมิได้แบ่งไม่ได้แบ่งให้ ทายาท กองมรดกไม่มีสภาพเป็นบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เป็นกองทรัพย์สินซึ่ง ประมวลรัษฎากรถือเป็นหน่วยเสียภาษี

2.2) เงินได้พึงประเมิน (Assessable Income) หมายถึง เงินได้อันเข้าลักษณะพึงเสียภาษี เงินได้ตามประมวลรัษฎากรที่ผู้มีเงินได้ได้รับ (Received) หรือเสมือนหนึ่งได้รับแล้ว (Constructive Receipt) ทั้งนี้ ไม่ว่าเงินได้นั้นจะเป็นเงินได้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากหน้าที่งานที่ทำ หรือกิจการที่ทำ หรือ เนื่องจากทรัพย์สิน และไม่ว่าเงินได้นั้นจะเกิดจากแหล่งเงินได้ในประเทศไทยหรือจากแหล่งเงินได้ใน ต่างประเทศก็ตาม

2.3) ค่าใช้จ่าย (มาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 แห่งประมวลรัษฎากร) การหักค่าใช้จ่ายใน การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประมวลรัษฎากรได้กำหนดวิธีการหักค่าใช้จ่ายไว้ 2 วิธี คือ (สุ เทพ พงษ์พิทักษ์, 2545)

1) ค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่กฎหมายกำหนดขอมิให้หักเป็น อัตราร้อยละของยอดเงินได้พึงประเมินทุกประเภท เว้นแต่เงินได้ประเภทที่ 3 ตามมาตรา 40(3) แห่ง ประมวลรัษฎากร (ค่ากู๊ดวิลล์ ค่าลิขสิทธิ์ ค่าสิทธิบัตร ค่าเครื่องหมายการค้า) เฉพาะเงินได้ที่ไม่ใช่ค่า แห่งลิขสิทธิ์ และเงินได้ประเภทที่ 4 ตามมาตรา 40(4) แห่งประมวลรัษฎากร (ดอกเบี้ย เงินปันผล

เงินโบนัส ที่จ่ายแก่ผู้ถือหุ้น) โดยผู้มีเงินได้ไม่ต้องแสดงหลักฐานการจ่ายค่าใช้จ่ายต่อเจ้าพนักงานประเมินเมื่อมีการตรวจสอบภาษีอากร

2) ค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร หรือค่าใช้จ่ายจริง หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่กฎหมายยอมให้หักได้สำหรับการคำนวณภาษีเงินได้จากเงินได้พึงประเมินบางประเภท ได้แก่เงินได้ประเภทที่ 5 (เฉพาะเงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน) เงินได้ประเภทที่ 6 (เงินได้จากวิชาชีพอิสระ) เงินได้ประเภทที่ 7 (เงินได้จากการรับเหมา) และเงินได้ประเภทที่ 8 (เงินได้จากการพาณิชย์ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และอื่นๆ ตามมาตรา 40(5)(6)(7) และ (8) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งผู้มีเงินได้ต้องสามารถแสดงหลักฐานการจ่ายค่าใช้จ่ายต่อเจ้าพนักงานประเมินและพิสูจน์ได้ว่ามีค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปจริงตามจำนวนที่ได้เลือกหักไว้

2.4) ค่าลดหย่อน (Allowance) หมายถึง จำนวนเงินที่กฎหมายกำหนดยอมให้ผู้มีเงินได้นำมาหักออกจากเงินได้พึงประเมินในการคำนวณเงินได้สุทธิ โดยให้หักหลังจากการคำนวณหักค่าใช้จ่ายแล้ว (ถ้ามี) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้

2.5) เงินได้สุทธิ หมายถึง จำนวนเงินได้ที่จะต้องนำมาคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งในการคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะคำนวณโดยนำเงินได้พึงประเมินหักด้วยค่าใช้จ่ายสำหรับเงินได้แต่ละประเภท และหักด้วยค่าลดหย่อนต่างตามที่กฎหมายกำหนดยอมให้หัก

2.4 กฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

บทบัญญัติเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากรมีหลายมาตรา ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะบางมาตราที่สำคัญและที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2553)

1) ความหมายของเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร เงินได้พึงประเมิน (Assessable Income) หมายถึง เงินได้อันเข้าลักษณะพึงเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรที่ผู้มีเงินได้ได้รับ หรือเสมือนหนึ่งได้รับแล้ว ทั้งนี้ ไม่ว่าเงินได้นั้นจะเป็นเงินได้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากหน้าที่งานที่ทำ หรือกิจการที่ทำ หรือเนื่องจากทรัพย์สิน และไม่ว่าเงินได้นั้นจะเกิดจากแหล่งเงินได้ในประเทศไทย หรือจากแหล่งเงินได้ในต่างประเทศก็ตาม

2) ประเภทของเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร กำหนดแบ่งเงินได้ ออกเป็น 8 ประเภท ตามมาตรา 40(1)–(8) แห่งประมวลรัษฎากร ดังนี้

2.1) เงินได้ประเภทที่ 1 ได้แก่ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่นายจ้างชำระหนี้ใดๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ และเงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน (มาตรา 40 (10) แห่งประมวลรัษฎากร)

2.2) เงินได้ประเภทที่ 2 ได้แก่ เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่ายชำระหนี้ใดๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ นั้นไม่ว่าหน้าที่หรือตำแหน่งงาน หรืองานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการประจำหรือชั่วคราว (มาตรา 40(2) แห่งประมวลรัษฎากร)

2.3) เงินได้ประเภทที่ 3 ได้แก่ ค่าแห่งกุศลจิต ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงินได้มีลักษณะเป็นเงินรายปีอันได้มาจากพันธกรรม นิติกรรมอย่างอื่น หรือคำพิพากษาของศาล (มาตรา 40(3) แห่งประมวลรัษฎากร)

2.4) เงินได้ประเภทที่ 4 ได้แก่ เงินได้ที่เป็น (มาตรา 40(4) แห่งประมวลรัษฎากร)

(1) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงิน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ไม่ว่าจะมิใช่หลักประกันหรือไม่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายดังกล่าว หรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน รวมทั้งเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ย ผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่นๆ ที่ได้จากการให้กู้ยืมหรือจากสิทธิเรียกร้องในหนี้ทุกชนิดไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ตาม

(2) เงินปันผล เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากกองทุนรวม (ที่เป็นคณะบุคคล) หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงิน เพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

เงินปันผล เงินส่วนแบ่งของกำไรหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ

เงินปันผล เงินส่วนแบ่งของกำไรหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย (เฉพาะที่ไม่เลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10)

เครดิตภาษีเงินปันผลให้ถือว่าเครดิตภาษีเงินปันผลที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย (เฉพาะที่ไม่เลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10) เป็นเงินได้พึงประเมินเพื่อเสียภาษีด้วยเฉพาะผู้มีเงินได้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยหรือผู้อยู่ในประเทศไทยอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะเวลา รวมกัน ถึง 180 วันในปีภาษี โดยให้เครดิตภาษีเท่ากับอัตราภาษีเงินได้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้จ่ายเงินปันผลนั้นต้องหารด้วย ผลต่างของร้อยละด้วยอัตราภาษีเงินได้ดังกล่าว นั้น และนำไปหักออกจากภาษีที่ต้องชำระ

(3) เงินโบนัสที่จ่ายแก่ผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

(4) เงินลงทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เฉพาะส่วนที่จ่ายไม่เกินกว่ากำไร และเงินที่กันไว้รวมกัน

(5) เงินเพิ่มทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งตั้งจากกำไรที่ได้มาหรือเงินที่กันไว้รวมกัน

(6) ผลประโยชน์ที่ได้จากการที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลคว่ำเข้ากันหรือรับช่วงกันหรือเลิกกันซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน

(7) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วน หรือโอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตั๋วเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

2.5) เงินได้ประเภทที่ 5 ได้แก่ เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้เนื่องจาก

(1) การให้เช่าทรัพย์สิน

(2) การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน ซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้น โดยไม่ต้องคืนเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว (มาตรา 40(5) แห่งประมวลรัษฎากร)

2.6) เงินได้ประเภทที่ 6 ได้แก่ เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือ วิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลปะ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม หรือวิชาชีพ อิสระอื่น ซึ่งจะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดไว้ (มาตรา 40(6) แห่งประมวลรัษฎากร)

2.7) เงินได้ประเภทที่ 7 ได้แก่ เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ (มาตรา 40(7) แห่งประมวลรัษฎากร)

2.8) เงินได้ประเภทที่ 8 ได้แก่

(1) เงินได้จากธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม และการขนส่ง หรือการอื่นๆ นอกจากที่ระบุไว้ในประเภทที่ 1-7 แล้ว (มาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร)

(2) เงินได้ที่เป็นส่วนแบ่งของกำไรจากกองทุนรวมที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ปี 2535 ของผู้มีเงินได้ซึ่งอยู่ในประเทศไทย ทั้งนี้ เฉพาะกรณีผู้มีเงินได้ดังกล่าวไม่ยอมให้ผู้จ่ายเงินได้หักภาษี ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 10 หรือยอมให้หัก แต่ขอรับเงินภาษีที่ถูกหักไว้นั้นคืน หรือขอเครดิตภาษีที่ถูกหักไว้นั้น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(3) เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกหรือที่ได้รับจากการให้โดยเสน่หา หรือที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร(เฉพาะที่เลือกนำมาคำนวณภาษีกับเงินได้อื่น)

(4) เงินค่าขายหน่วยลงทุนคืนให้กองทุนรวมเพื่อเลี้ยงชีพ

(5) เงินค่าขายหน่วยลงทุนคืนให้กองทุนรวมหุ้นระยะยาว

3) แหล่งเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 41 แห่งประมวลรัษฎากร แหล่งเงินได้ในประเทศไทย

ผู้มีเงินได้ที่เกิดจากแหล่งเงินได้ในประเทศไทยดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทย ไม่ว่าเงินได้นั้นจะจ่ายในหรือนอกประเทศไทยก็ตาม

3.1) เงินได้เนื่องจากหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย ได้แก่ กรณีที่ผู้มีเงินได้ปฏิบัติหน้าที่งานที่ทำอันก่อให้เกิดเงินได้ในประเทศไทย

3.2) เงินได้เนื่องจากกิจการที่ทำในประเทศไทย ได้แก่ กรณีที่ผู้มีเงินได้ประกอบกิจการหรือมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดเงินได้ในประเทศไทย

3.3) เงินได้เนื่องจากกิจการของนายจ้างประเทศไทย ได้แก่ กรณีที่ผู้มีเงินได้ที่เป็นลูกจ้างและมีหน้าที่งานอันก่อให้เกิดเงินได้ในต่างประเทศโดยเฉพาะ

3.4) เงินได้เนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย ได้แก่ กรณีที่ผู้มีเงินได้มีทรัพย์สินอยู่ในประเทศไทยและทรัพย์สินนั้นก่อให้เกิดเงินได้

3.5) แหล่งเงินได้ในต่างประเทศ ผู้มีเงินได้จากแหล่งเงินได้ในต่างประเทศ จะมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรก็ต่อเมื่อครบเงื่อนไขหรือองค์ประกอบดังต่อไปนี้

3.5.1) ผู้มีเงินได้ต้องเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย โดยจะอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะเวลา แต่รวมระยะเวลาที่อยู่ในประเทศไทยทั้งหมดถึง 180 วัน ในปีภาษี

3.5.2) เป็นผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร อันเกิดจากแหล่งเงินได้ในต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ เงินได้เนื่องจากหน้าที่งานที่ทำในต่างประเทศ เงินได้เนื่องจากกิจการที่ทำในต่างประเทศ เงินได้เนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ

3.5.3) ผู้มีเงินได้ต้องนำเงินได้อันเกิดจากแหล่งเงินได้ในต่างประเทศดังกล่าวเข้ามาในประเทศไทย โดยนำเข้ามาภายในปีภาษีเดียวกันกับปีที่เกิดเงินได้นั้น

4) การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร

4.1) ค่าเบี้ยเลี้ยง หรือค่าพาหนะ ซึ่งลูกจ้างหรือผู้รับหน้าที่หรือตำแหน่งงาน หรือผู้รับทำงาน ให้ได้จ่ายไปโดยสุจริตตามความจำเป็น เฉพาะในการที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนและได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้น (มาตรา 42(1) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.2) ค่าพาหนะ และค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ตามอัตราที่รัฐบาลกำหนดไว้โดยพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยอัตราค่าพาหนะและค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง (มาตรา 42 (2) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.3) เงินค่าเดินทางซึ่งนายจ้างจ่ายให้ลูกจ้าง เฉพาะส่วนที่ลูกจ้างได้จ่ายทั้งหมด โดยจำเป็นเพื่อการเดินทางจากต่างถิ่นในการเข้ารับงานในครั้งแรก หรือในการกลับถิ่นเดิมเมื่อการจ้างได้สิ้นสุดลงแล้ว แต่ช้อยกเว้นนี้มีให้รวมถึงเงินค่าเดินทางที่ลูกจ้างได้รับในการกลับถิ่นเดิมและในการเข้ารับงานของนายจ้างเดิมภายในสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่การจ้างครั้งก่อนได้สิ้นสุดลงมาตรา 42 (3) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.4) ในกรณีที่นายจ้างและลูกจ้างได้ทำสัญญากันโดยสุจริตก่อนใช้พระราชบัญญัติภาษีเงินได้

พ.ศ. 2475 มีข้อกำหนดว่า นายจ้างจะชำระเงินบำเหน็จ เงินค่าธรรมเนียม เงินค่านายหน้า หรือเงินโบนัสให้แก่ลูกจ้างเป็นจำนวนเต็มเมื่อการทำงานที่จ้างได้สิ้นสุดลงแล้ว แม้เงินเต็มจำนวนนั้นจะได้ชำระภายหลังที่จับพบบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร เงินบำเหน็จ เงินค่าธรรมเนียม เงินค่านายหน้า หรือโบนัสส่วนที่เป็นค่าจ้างงานอันได้ทำในเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ พ.ศ. 2475 นั้น ไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ (มาตรา 42 (4) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.5) เงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่ง และเงินค่าเช่าบ้าน หรือบ้านที่ให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า สำหรับข้าราชการสถานทูต หรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ (มาตรา 42(5) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.6) เงินได้จากการขาย หรือส่วนลดจากการซื้ออาคารแสดมปี หรือแสดมปีไปรษณียากรของรัฐบาล (มาตรา 42(6) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.7) เบี้ยประชุมกรรมการหรือกรรมการ หรือค่าสอน ค่าสอบที่ทางราชการหรือสถานศึกษาของทางราชการจ่ายให้ (มาตรา 42 (7) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.8) ดอกเบี้ยดังต่อไปนี้

4.8.1) สลากออมสิน หรือดอกเบี้ยเงินฝากออกสินของรัฐบาลเฉพาะประเภทฝากเพื่อเรียก

4.8.2) ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ที่ได้รับจากสหกรณ์

4.8.3) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามประเภทออมทรัพย์ เฉพาะกรณีที่มีเงินได้ได้รับดอกเบี้ยดังกล่าวในจำนวนรวมกันทั้งสิ้นไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดปีภาษีนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด (มาตรา 42(8) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.9) การขายสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก หรือสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร แต่ไม่รวมถึงเรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป หรือแพ (มาตรา 42(9) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.10) เงินได้ที่ได้รับการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยา เงินได้ที่ได้รับการรับมรดกหรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธีหรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี (มาตรา 42(10) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.11) รางวัลเพื่อการศึกษาหรือค้นคว้าในวิทยาการ รางวัลสลากกินแบ่ง หรือสลากออมสินของรัฐบาล รางวัลที่ทางราชการจ่ายให้ในการประกวดหรือแข่งขัน ซึ่งผู้รับมิได้มีอาชีพในการประกวดหรือแข่งขัน หรือสินบนรางวัลที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์การปราบปรามการกระทำความผิด (มาตรา 42(11) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.12) บำนาญพิเศษ บำเหน็จพิเศษ บำนาญตกทอด หรือบำเหน็จตกทอด (มาตรา 42(12) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.13) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด เงินที่ได้จากการประกันภัย หรือการฌาปนกิจสงเคราะห์

(มาตรา 42 (13) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.14) เงินส่วนแบ่งของกำไรจากห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชตินิติบุคคล ซึ่งต้องเสียภาษีตามบทบัญญัติในส่วนนี้ แต่ไม่รวมถึงเงินส่วนแบ่งกำไรจากการกองทุนรวม (มาตรา 42 (14) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.15) เงินได้ของชาวนาที่ได้รับจากการขายข้าว อันเกิดจากกิจกรรมที่ตนและหรือครอบครัวได้ทำเอง (มาตรา 42(15) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.16) เงินได้ที่ได้รับจากกองมรดกซึ่งต้องเสียภาษีตามความในมาตรา 57 ทวิ (มาตรา 42 (16) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.17) เงินได้ตามที่จะได้กำหนดยกเว้นโดยกฎกระทรวง (มาตรา 42 (17) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.18) รางวัลสลากบำรุงกาชาดไทย เงินได้จากการขาย หรือส่วนลดจากการซื้อสลากบำรุงกาชาดไทย (มาตรา 42(18) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.19) เงินดอกเบี้ยที่ได้รับตามมาตรา 4 ทศ (มาตรา 42(19) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.20) เงินได้จากการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวม (มาตรา 42(23) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.21) เงินได้ของกองทุนรวม (มาตรา 42(24) แห่งประมวลรัษฎากร)

4.22) เงินประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตนได้รับจากกองทุนประกันสังคม ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม (มาตรา 42(25) แห่งประมวลรัษฎากร)

5) การหักค่าใช้จ่าย ตามมาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 แห่งประมวลรัษฎากร

5.1) เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1)(2) หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 ของเงินได้พึงประเมินแต่รวมกันต้องไม่เกิน 60,000 บาท กรณีผู้มีเงินได้และคู่สมรสต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้ตามเกณฑ์ที่กล่าวข้างต้น (มาตรา 42 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร)

5.2) เงินได้อื่นตามมาตรา 40 (3) ไม่ให้หักค่าใช้จ่าย เว้นแต่ ค่าแห่งลิขสิทธิ์ให้หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 40 ของเงินได้แต่ไม่เกิน 60,000 บาท

กรณีผู้มีเงินได้และคู่สมรสต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้ตามเกณฑ์ที่กล่าวข้างต้น (มาตรา 42 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร)

5.3) เงินได้ตามมาตรา 41(4) ทั้งหมด กฎหมายกำหนดไม่ให้หักค่าใช้จ่าย

5.4) เงินได้ตามมาตรา 40(5) ให้หักค่าใช้จ่ายได้ดังนี้ (มาตรา 43 แห่งประมวลรัษฎากร)

(1) การให้เช่าทรัพย์สิน ผู้มีเงินได้เลือกหักตามวิธีใดวิธีหนึ่งดังนี้

วิธีที่ 1 หักค่าใช้จ่ายจริงตามความเป็นและสมควร

วิธีที่ 2 หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาในอัตราดังนี้

- บ้าน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น หรือแพ ร้อยละ 30

- ที่ดินที่ใช้ในการเกษตรกรรม ร้อยละ 20
- ที่ดินที่มีได้ใช้ในการเกษตรกรรม ร้อยละ 15
- ยานพาหนะ ร้อยละ 30
- ทรัพย์สินอย่างอื่น ร้อยละ 10

กรณีให้เช่าช่วง ให้หักค่าใช้จ่ายจากค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้ให้เช่าเดิม หรือผู้ให้เช่าช่วงแล้วแต่กรณี

(2) การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน หรือการผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อนฯ ผู้มีเงินได้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาในอัตราร้อยละ 20 ได้วิธีเดียว

5.5) เงินได้ตามมาตรา 40(6) การหักค่าใช้จ่าย ผู้มีเงินได้เลือกหักตามวิธีใดวิธีหนึ่งดังนี้ (มาตรา 44 แห่งประมวลรัษฎากร)

- วิธีที่ 1 หักค่าใช้จ่ายจริงตามความจำเป็นและสมควร
- วิธีที่ 2 หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาในอัตราดังนี้

- การประกอบโรคศิลป์ ร้อยละ 60
- วิชาชีพอิสระอื่นนอกจากการประกอบโรคศิลป์ ร้อยละ 30

5.6) เงินได้ตามมาตรา 40(7) การหักค่าใช้จ่าย ผู้มีเงินได้เลือกหักตามวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้ (มาตรา 45 แห่งประมวลรัษฎากร)

5.7) เงินได้ตามมาตรา 40(8) การหักค่าใช้จ่าย ผู้มีเงินได้เลือกหักตามวิธีใดวิธีหนึ่งดังนี้ (มาตรา 46 แห่งประมวลรัษฎากร)

วิธีที่ 1 หักค่าใช้จ่ายจริงตามความจำเป็นและสมควร

วิธีที่ 2 หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาในอัตรตามตารางอัตรการหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาสำหรับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8)

6) การหักค่าลดหย่อน ตามมาตรา 47 แห่งประมวลรัษฎากร เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายแล้ว เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษี กฎหมายกำหนดให้หักลดหย่อนได้อีกดังนี้

- 6.1) ผู้มีเงินได้ ให้หักค่าหย่อน 30,000 บาท (มาตรา 47 (1)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร)
- 6.2) คู่สมรส กรณีคู่สมรสไม่มีเงินได้หรือรวมคำนวณภาษีให้หักค่าลดหย่อน 30,000 บาท

(มาตรา 47 (1) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร)

6.3) บุตร (มาตรา 47(1)(ค)(ฉ) แห่งประมวลรัษฎากร)

6.3.1) กรณีบุตรมิได้ศึกษา หรือศึกษาอยู่ในต่างประเทศ ให้หักลดหย่อนได้คนละ 15,000 บาท (กรณีแยกคำนวณภาษีให้หักได้คนละ 7,500 บาท)

6.3.2) กรณีบุตรศึกษาอยู่ในต่างประเทศ ให้หักลดหย่อนได้คนละ 17,000 บาท (กรณีแยกคำนวณ ภาษีให้หักได้คนละ 8,500 บาท)

6.3.3) บุตรที่มีสิทธิ์หักลดหย่อน ได้แก่

(1) บุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้มีเงินได้หรือของกลุ่มสมรส และบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ ซึ่งต้องมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีไม่ถึง 15,000 บาท และต้องอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้

- (2) เป็นผู้เยาว์ (อายุไม่ถึง 20 ปี หรือยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส) หรือ
- (3) มีอายุไม่เกิน 25 ปี และยังคงศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยหรือชั้นอุดมศึกษา หรือ
- (4) ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

6.3.4) จำนวนบุตรที่มีสิทธิหักลดหย่อน ได้แก่

(1) บุตรที่เกิดก่อน พ.ศ. 2523 หรือ ที่ได้รับเป็นบุตรบุญธรรมก่อน พ.ศ. 2522 ให้หักได้ทุกคน หรือ

(2) บุตรที่เกิดตั้งแต่ พ.ศ. 2523 หรือที่รับเป็นบุตรบุญธรรมตั้งแต่ พ.ศ. 2522 ให้หักรวมกัน (รวมกับบุตรตาม ก. ด้วยแล้ว) ได้ไม่เกิน 3 คน

การนับจำนวนบุตร ให้นับเฉพาะบุตรที่มีชีวิตอยู่ตามลำดับอายุสูงสุดของบุตร โดยให้นับรวมทั้งบุตรที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการหักลดหย่อนด้วย

6.4) อุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา

6.4.1) บิดามารดาต้องมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ แต่ต้องไม่มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ขอหักลดหย่อนเกิน 30,000 บาท

6.4.2) ผู้มีเงินได้หรือสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ต้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย (บุตรบุญธรรมไม่มีสิทธิหักลดหย่อน) และการหักลดหย่อนหักได้ทั้งปีภาษี

6.4.3) หักลดหย่อนบิดามารดาของผู้มีเงินได้คนละ 30,000 บาท และหักลดหย่อนได้สำหรับบิดามารดาของกลุ่มสมรสที่ไม่มีเงินได้อีกคนคนละ 30,000 บาท

6.4.4) ถ้าเดิมต่างฝ่ายต่างหักบิดามารดาของตนอยู่แล้ว ต่อมาสมรสกันในปีแรกที่สมรส นั้น ต่างฝ่ายต่างหักบิดามารดาของตนได้คนละ 30,000 บาทและในปีที่อยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีนั้น หากภริยาไม่ใช่สิทธิแยกยื่นภาษี ผู้มีเงินได้หักลดหย่อนได้ทั้งฝ่ายของตนและภริยา แต่หากแยกยื่นแบบเสียภาษีให้ต่างฝ่ายต่างหักบิดามารดาของตน

6.4.5) บุตรหลายคนรับอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา ให้บุตรคนใดคนหนึ่งที่มีหนังสือรับรองอุปการะเลี้ยงดูจากบิดามารดาเป็นผู้มีสิทธิ

6.4.6) ผู้มีเงินได้มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยให้หักลดหย่อนได้เฉพาะบิดามารดาที่อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น

6.4.7) ผู้มีเงินได้ต้องระบุเลขบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของบิดามารดาในแบบชำระภาษี

6.5) อุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพ การหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดา

มารดา สามี หรือภริยา บุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ บิดา มารดา หรือ บุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภรรยาของผู้มีเงินได้หรือบุคคลอื่นที่มีเงินได้เป็นผู้ดูแลตาม กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คนละ 60,000 บาท โดยบุคคล ดังกล่าวต้องเป็นคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการหรือคนทุพพลภาพตามมาตรา 47(1)(ฎ) แห่งประมวลรัษฎากรให้หัก ลดหย่อนได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

6.6) เบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้และคู่สมรส

6.6.1) บิดามารดาต้องไม่มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้เกิน 30,000 บาทขึ้นไป

6.6.2) ผู้มีเงินได้หรือสามีภรรยาของผู้มีเงินได้ต้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย (บุตรบุญ ธรรมไม่มีสิทธิยกเว้น) และใช้สิทธิยกเว้นได้ตลอดปีภาษี 30,000 บาทขึ้นไป

6.6.3) ผู้มีเงินได้จ่ายค่าเบี้ยประกันให้บิดามารดาของตนและบิดามารดาของคู่สมรสที่ไม่ มีเงินได้ให้ยกเว้นภาษีเงินได้ได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท

6.6.4) ผู้มีเงินได้มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยให้ยกเว้นภาษีเงินได้ได้เฉพาะเบี้ยประกัน สุขภาพของบิดามารดาที่อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น

6.6.5) ถ้าเดิมต่างฝ่ายต่างหักเบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของตนอยู่แล้ว ต่อมาสมรส กันในปีแรกที่สมรสนั้นต่างฝ่ายต่างใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ค่าเบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของ ตนได้จำนวนเบี้ยประกันที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาทและในปีที่อยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีนั้น ทั้ง ๒ คนไม่ใช้สิทธิแยกยื่นภาษี หรือใช้สิทธิแยกยื่นแบบเสียภาษีให้ต่างฝ่ายต่างได้รับยกเว้นค่า เบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของตน

6.6.6) กรมธรรม์หนึ่งกรมธรรม์ใดมีการจ่ายชำระจากบุตรผู้มีเงินได้หลายคนให้ใช้สิทธิ ยกเว้น ได้ทุกคน โดยเฉลี่ยเบี้ยประกัน ตามส่วนจำนวนบุตรผู้มีเงินได้ร่วมกันจ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท

6.6.7) ผู้มีเงินได้ต้องมีใบเสร็จรับเงินหรือหนังสือรับรองที่มีข้อความอย่างน้อยตาม ประกาศอธิบดีฯ กำหนดจากบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการใน ราชอาณาจักร

6.6.8) ผู้มีเงินได้ต้องระบุเลขบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียน ราษฎรของบิดามารดาในแบบชำระภาษี

6.7) เบี้ยประกันชีวิต (มาตรา 47(1)(ง) แห่งประมวลรัษฎากร) ส่วนแรกหักได้ 10,000 บาท ส่วนที่เกิน 10,000 บาท หักได้ไม่เกินเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย แต่ไม่เกิน 90,000 บาท โดย กรมธรรม์ประกันชีวิตนั้นต้องมีกำหนดเวลาดั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และได้เอาประกันไว้กับผู้รับ ประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร

กรณีคู่สมรสไม่มีเงินได้และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักส่วนแรกได้อีกไม่เกิน 10,000 บาท

การฝากเงินออมสินประเภทสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัวที่อยู่ในข่ายที่จะขอหักลดหย่อนตามเกณฑ์นี้ได้ด้วย

6.8) เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (มาตรา 47 (1)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร) หักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่ได้จ่ายไปจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท ส่วนที่เกิน 10,000 แต่ไม่เกิน 490,000 บาท ซึ่งไม่เกินร้อยละ 15 ของค่าจ้างให้หักจากเงินได้

กรณีคู่สมรสของผู้มีเงินได้จ่ายเงินสะสมฯ และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักลดหย่อนได้ตามเกณฑ์เดียวกัน

6.9) ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ หักลดหย่อนได้ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้ และเมื่อรวมกับเงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและกองทุน กบข. (ถ้ามี) แล้ว ไม่เกิน 500,000 บาท โดยต้องจ่ายจากเงินได้ตามมาตรา 40(1) (2) (6) (7) และ (8) แห่งประมวลรัษฎากร และเงินได้ประเภทค่าแห่งลิขสิทธิ์ที่มีได้รับโอนมาโดยทางมรดก ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

6.10) ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมินที่ได้รับในในปีภาษีนั้น เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท โดยผู้มีเงินได้จะต้องถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวต่อเนื่องกันเป็นระยะไม่น้อยกว่า 5 ปีปฏิทิน และต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

6.11) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัย โดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น (มาตรา 47 (1)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร) ให้ได้รับลดหย่อนและยกเว้นภาษีตามจำนวนเงินที่จ่ายจริงในปีภาษี แต่ไม่เกิน 100,000 บาท ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

6.12) ค่าเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ เงินได้ที่ได้จ่ายเป็นค่าบริการให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว หรือที่ได้จ่ายเป็นค่าที่พักในโรงแรมให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศที่ได้จ่ายในระหว่าง วันที่ 8 มิถุนายน ปี 2553 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ปี 2553 ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

6.13) เงินสมทบกองทุนประกันสังคม (มาตรา 47(1)(ฉ) แห่งประมวลรัษฎากร) หักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่ได้จ่ายไปจริงในปีภาษี ไม่เกิน 9,000 บาท ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

6.14) เงินบริจาค (มาตรา 47(7) แห่งประมวลรัษฎากร)

6.14.1) เงินบริจาคสนับสนุนการศึกษา ได้แก่เงินที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา หักลดหย่อนได้จำนวน 2 เท่าของจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อนต่างๆแล้ว ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

6.14.2) เงินบริจาค ได้แก่เงินที่บริจาคให้แก่วัดวาอาราม สภากาชาดไทย สถานพยาบาล และสถานศึกษาของราชการ หรือองค์การของรัฐบาล สถานศึกษาเอกชน สถานสาธนาสุขและกองทุนสวัสดิการภายในส่วนราชการ (ตามประกาศของกรมสรรพากรในรายชื่อสาธารณกุศลที่ผู้มีเงินได้มีสิทธิขอหักลดหย่อนเงินบริจาค) สามารถหักลดหย่อนได้จำนวนที่จ่ายจริงแต่รวมกันต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อนต่างๆแล้ว

7) วิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มาตรา 48 แห่งประมวลรัษฎากร การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 48 แห่งประมวลรัษฎากร แยกออกเป็น 5 วิธี คือ

7.1) เงินได้พึงประเมินเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายและหักค่าลดหย่อนแล้ว เหลือเท่าใดเป็นเงินได้สุทธิ ต้องเสียภาษีตามอัตราที่กำหนดในบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (มาตรา 48(1) แห่งประมวลรัษฎากร)

7.2) สำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป (นอกจากเงินเดือน ค่าจ้าง ตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร) การคำนวณภาษีตาม(1) ให้เสียไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน (มาตรา 48(2) แห่งประมวลรัษฎากร)

7.3) ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 150 ของเงินได้ โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตาม มาตรา 48 (1) และ (2) ก็ได้ สำหรับเงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ก) และ (ข) (มาตรา 48 (3) แห่งประมวลรัษฎากร)

7.4) ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีโดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตามมาตรา 48 (1) และ (2) ก็ได้ เฉพาะเงินได้ตามมาตรา 40 (8) ที่ได้รับจากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร (มาตรา 48 (4) แห่งประมวลรัษฎากร)

7.5) ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีโดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตามมาตรา 48 (1) และ (2) ก็ได้ เฉพาะเงินได้ตามมาตรา 40 (1) และ (2) ซึ่งเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ซึ่งคำนวณจ่ายจากระยะเวลาที่ทำงานและได้จ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด โดยให้นำเงินได้พึงประเมินดังกล่าวหักค่าใช้จ่ายเท่ากับ 7,000 บาท คูณด้วยจำนวนปีที่ทำงานแต่ไม่เกินเงินได้พึงประเมิน เหลือเท่าใดให้หักค่าใช้จ่ายอีกร้อยละ 50 ของเงินที่เหลือนั้นแล้วคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้ (มาตรา 48 (5) แห่งประมวลรัษฎากร)

8) การยื่นแบบแสดงรายการเงินได้พึงประเมิน

8.1) การยื่นแบบแสดงรายการเงินได้พึงประเมินประจำปี (มาตรา 56 แห่งประมวล

รัฐฎากร) คือ ผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) – (8) แห่งประมวลรัษฎากร มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว พร้อมทั้งชำระภาษี (ถ้ามี) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 มีนาคม ของปีถัดไป โดยใช้แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90 หรือ ภ.ง.ด. 91 แล้วแต่กรณี)

8.2) การยื่นแบบแสดงรายการเงินได้พึงประเมินครั้งปี (มาตรา 56 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร) เป็นการจับเก็บก่อนถึงกำหนดเวลา คือ ผู้มีเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 (การให้เช่าทรัพย์สิน) เงินได้ประเภทที่ 6 (การประกอบวิชาชีพอิสระ) เงินได้ประเภทที่ 7 (การรับเหมา) และเงินได้ประเภทที่ 8 (การพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การเกษตร และอื่นๆ) ตามมาตรา 40(5) – (8) แห่งประมวลรัษฎากร ไม่ว่าจะจะมีเงินได้ประเภทอื่นรวมอยู่ด้วยหรือไม่ มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน พร้อมทั้งชำระภาษี (ถ้ามี) ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ถึงวันที่ 30 กันยายน ของทุกปี โดยใช้แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 94)

นอกจากบทบัญญัติในประมวลรัษฎากรแล้ว ยังมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่สำคัญ ได้แก่

1. พระราชกฤษฎีกา
2. กฎกระทรวง
3. ประกาศกระทรวงการคลัง
4. ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- 9) หน้าที่ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

9.1) ยื่นคำร้องขอมิเลขและบัตรประจำตัวผู้เสียภาษีอากรในการปฏิบัติการตามประมวลรัษฎากร ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่มิเงินได้ ตามมาตรา 3 เอกาเทศ แห่งประมวลรัษฎากร และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อธิบดีกรมสรรพากร ได้ออกประกาศอธิบดีกรมสรรพากร กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เฉพาะบุคคลธรรมดาที่มีและใช้เลขประจำตัวประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ใช้เลขประจำตัวประชาชนแทนเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและหักภาษีหัก ณ ที่จ่าย โดยไม่ต้องยื่นคำร้องขอมิเลขประจำตัวและบัตรประจำตัวผู้เสียภาษีอากรอีกทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 เป็นต้นไป

สำหรับผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร ซึ่งได้แก่ คนต่างด้าว ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง รวมทั้งบุคคลธรรมดาที่จะจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มหรือภาษีธุรกิจเฉพาะ และผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มหรือ

ภาษีธุรกิจเฉพาะไว้แล้วก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2546 ยังคงต้องมีและใช้เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ในการปฏิบัติตามประมวลรัษฎากรต่อไป (กรมสรรพากร, 2553)

9.2) ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเมื่อมีเงินได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่ กฎหมายกำหนด ดังนี้

(1) ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี

(1.1) ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.91) เมื่อมีเงินได้พึง ประเมินจากการจ้างแรงงานประเภทเงินเดือน ค่าจ้าง ตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร เพียงประเภทเดียว ที่ได้รับในปีภาษี (ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม)

- กรณีไม่มีคู่สมรส ต้องมีเงินได้พึงประเมินเกิน 50,000 บาท

- กรณีมีคู่สมรส ต้องมีเงินได้พึงประเมินไม่ว่าฝ่ายเดียว หรือทั้งสองฝ่ายรวมกัน เกิน 100,000 บาท

(1.2) ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90) เมื่อมีเงินได้พึง ประเมินจากการทำธุรกิจการค้าทั่วไปที่มีใช้เกิดจากการจ้างแรงงาน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิเงินได้พึง ประเมินจากการจ้างแรงงานรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม ที่ได้รับในปีภาษี (ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม)

- กรณีไม่มีคู่สมรส ต้องมีเงินได้พึงประเมินเกิน 30,000 บาท

- กรณีมีคู่สมรส ต้องมีเงินได้พึงประเมินไม่ว่าฝ่ายเดียวหรือทั้งสองฝ่ายรวมกัน เกิน 60,000 บาท

(2) ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี (ภ.ง.ด.94) เมื่อมีเงินได้พึง ประเมินจากการให้เช่าทรัพย์สิน การประกอบวิชาชีพอิสระ การรับเหมา การพาณิชย์ การ อดสาหกรรม การเกษตร และอื่นๆ ตามมาตรา 40(5)-(8) แห่งประมวลรัษฎากร ที่ได้รับตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม ถึง 30 มิถุนายน ไม่ว่าจะมิเงินได้ประเภทอื่นนอกจากที่กำหนดรวมอยู่ด้วยหรือไม่ ก็ตาม

9.3) บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้พึงประเมินอันเกิดจากการประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้ บริการในทางธุรกิจหรือวิชาชีพในประเทศไทยเกิน 1,800,000 บาทต่อปี นอกจากจะมีหน้าที่ต้อง เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้ว ยังต้องมีหน้าที่จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่มและเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 77/2 แห่งประมวลรัษฎากรอีกด้วย

9.4) จัดทำเอกสารหลักฐานและบัญชีใดๆตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ใบรับ ใบส่งของ ใบกำกับภาษี บัญชีรายได้ งบการเงิน บัญชีพิเศษ ฯลฯ

9.5) กรณีที่บุคคลธรรมดาเป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินจะมีหน้าที่ดังนี้

(1) หักภาษีเงินได้ไว้ทุกคราวที่จ่ายเงินได้พึงประเมิน (มาตรา 3 เดรส และมาตรา 50 แห่งประมวลรัษฎากร)

(2) ออกหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย ที่ได้หักไว้แล้วในปีภาษี ให้แก่ ผู้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย สองฉบับมีข้อความตรงกัน (มาตรา 50 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร)

(3) ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีตามแบบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด เพื่อนำส่งเงินภาษีที่ตนมีหน้าที่ต้องหัก ณ ที่จ่าย ต่อกรมสรรพากร ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันสิ้นเดือนที่จ่ายเงินได้พึงประเมิน ไม่ว่าคนจะได้หักภาษีไว้แล้วหรือไม่ (มาตรา 52 และมาตรา 59 แห่งประมวลรัษฎากร) รวมทั้งยื่นรายการภาษีหัก ณ ที่จ่าย ประจำปี ภายในเดือนมกราคมของทุกปี (มาตรา 58 แห่งประมวลรัษฎากร)

10) การขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถขอคืนเงินภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ในกรณีดังนี้

- 1) กรณีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไว้เกิน
- 2) กรณีถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ไว้เกินกว่าที่ต้องเสีย
- 3) กรณีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไว้ผิด เสียซ้ำหรือเสียไว้โดยไม่มีหน้าที่ต้องเสีย

- 4) กรณีขอเครดิตเงินปันผล โดยได้รับเงินคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

11) แบบแสดงรายการที่ใช้สำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

11.1) แบบ ภ.ง.ด.90 เป็นแบบแสดงรายการเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้มีเงินได้ที่มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) – (8) แห่งประมวลรัษฎากร หลายประเภท หรือประเภทเดียวแต่มีใช้เงินได้พึงประเมินจากการจ้างแรงงานตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร

11.2) แบบ ภ.ง.ด. 91 เป็นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้มีเงินได้ที่มีเงินได้พึงประเมินจากการจ้างแรงงานตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร เพียงประเภทเดียว

11.3) แบบ ภ.ง.ด.93 เป็นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินที่ขอชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ก่อนถึงกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการประจำปี (มาตรา 52 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร)

11.4) แบบ ภ.ง.ด. 94 เป็นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปีสำหรับผู้มีเงินได้ที่มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5)(6)(7) และ(8) แห่งประมวลรัษฎากร ที่ได้รับในระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน ไม่ว่าจะมิเงินได้ประเภทอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้รวมอยู่ด้วยหรือไม่ และไม่ว่าเมื่อคำนวณภาษีแล้วจะมีภาษีต้องเสียหรือไม่ก็ตาม โดยผู้มีเงินได้ดังกล่าวต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด.94 ภายในเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายนของปีภาษีนั้น (กรมสรรพากร, 2553)

2.5 องค์ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์แบบมีพันธะสัญญาจ้างเลี้ยง

การเลี้ยงสัตว์แบบมีพันธะสัญญาจ้างเลี้ยงนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของการเลี้ยงสัตว์แบบมีพันธะสัญญาระหว่างเกษตรกรกับบริษัท โดยที่บริษัทจะลงทุนในส่วนของพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์สัตว์ ส่วนเกษตรกรนั้นลงทุนในโรงเรือนพร้อมอุปกรณ์การเลี้ยง โดยทั้งสองฝ่ายแบ่งแยกหน้าที่ดังต่อไปนี้ (บมจ.เจริญโภคภัณฑ์อาหาร, 2553)

- 1) หน้าที่ของบริษัท
 - 1.1) จัดหาพันธุ์สัตว์ส่งมอบให้เกษตรกรผู้เลี้ยง
 - 1.2) กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานการเลี้ยงให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยง
 - 1.3) ส่งมอบอาหารสัตว์ พร้อมยาฆ่าเชื้อ ยาปฏิชีวนะ วัคซีนต่างๆ เพื่อใช้ในการเลี้ยงตามจำนวนที่เหมาะสม
 - 1.4) จัดเจ้าหน้าที่เพื่อให้คำแนะนำในการเลี้ยง
 - 1.5) เป็นผู้กำหนดปริมาณสัตว์ และระยะเวลาการเลี้ยงสัตว์ในแต่ละรุ่น
 - 1.6) จ่ายผลตอบแทนในการเลี้ยง
 - 1.6.1) สุกรขุน จ่ายตามเงื่อนไขการจ่ายผลตอบแทนดังนี้
 - 1) ค่าจ้างเลี้ยง วิธีการคำนวณน้ำหนักส่วนที่เพิ่มขึ้นคูณอัตราค่าจ้างเลี้ยง
 - 2) ค่าความสามารถ
 - (1) อัตราแลกเนื้อ วิธีการคำนวณน้ำหนักส่วนที่เพิ่มขึ้นคูณอัตราที่กำหนดตามอัตราแลกเนื้อ
 - (2) เปอร์เซ็นต์ความเสียหาย วิธีการคำนวณน้ำหนักส่วนที่เพิ่มขึ้นคูณอัตราที่กำหนดตามเปอร์เซ็นต์ความเสียหาย
 - (3) อัตราการเจริญเติบโต วิธีการคำนวณน้ำหนักส่วนที่เพิ่มขึ้นคูณอัตราที่กำหนดตามอัตราการเจริญเติบโต
 - 3) อุปกรณ์การเลี้ยง วิธีการคำนวณน้ำหนักส่วนที่เพิ่มขึ้นคูณอัตราที่กำหนดตามการติดตั้งอุปกรณ์
 - 4) เงินช่วยเหลือ วิธีการคำนวณ จ่ายไม่เกินร้อยละ10 ของผลตอบแทนทั้งหมด ต้องอยู่ในเงื่อนไขการช่วยเหลือที่กำหนด เช่น การเกิดโรคระบาด การเกิดภัยพิบัติ เป็นต้น
 - 5) รายการปรับ
 - (1) ไบบันทึกรเลี้ยงสูญหาย หักตาม อัตราที่กำหนด
 - (2) สุกรสูญหาย หักตาม อัตราที่กำหนด
 - (3) อาหารสัตว์สูญหาย หักตาม อัตราที่กำหนด
- ตัวอย่าง สุกรขุนเข้าเลี้ยงจำนวน 650 ตัว น้ำหนัก 4,485 กิโลกรัม เมื่อครบกำหนดการเลี้ยงได้จับสุกรขุนออกทั้งสิ้น 649 ตัว น้ำหนัก 67,996 กิโลกรัม โดยสุกรมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น 63,511 กิโลกรัม มีประสิทธิภาพการเลี้ยงดังนี้ อัตราแลกเนื้อ (FCR) 2.497 อัตราการเจริญเติบโต (ADG)

633.34 กรัมต่อวัน และเปอร์เซ็นต์เสียหาย 0.15 จากตัวอย่างข้อมูลดังกล่าวเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลตามมาตรฐานที่กำหนดจะได้ตัวคูณดังต่อไปนี้ (ตามตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 วิธีคำนวณผลตอบแทนเกษตรกรเลี้ยงสุกรขุน

ลำดับ	รายการ	วิธีการคำนวณ	ผลตอบแทน
1	ค่าจ้างเลี้ยง	$63,511 * 2.00$	127,022
2	ค่าความสามารถ - อัตราแลกเนื้อ	$63,511 * 0.90$	57,160
3	ค่าความสามารถ - เปอร์เซ็นต์ความเสียหาย	$63,511 * 0.50$	31,756
4	ค่าความสามารถ - อัตราเจริญเติบโต	$63,511 * 0.00$	0
5	อุปกรณ์การเลี้ยง	$63,511 * 0.15$	9,527
6	เงินช่วยเหลือ	$63,511 * 0.00$	0
	รวมทั้งสิ้น		225,465

1.6.2) สุกรพันธุ์ จ่ายตามเงื่อนไขการจ่ายผลตอบแทนดังนี้

- 1) ค่าจ้างเลี้ยง วิธีการคำนวณ จำนวนลูกสุกรจับออกคูณอัตราค่าจ้างเลี้ยง
- 2) ค่าความสามารถ
 - (1) เปอร์เซ็นต์เข้าคลด วิธีการคำนวณ จำนวนลูกสุกรจับออกคูณอัตรากำหนดตามเปอร์เซ็นต์เข้าคลด
 - (2) ขนาดคอกเกิด วิธีการคำนวณ จำนวนลูกสุกรจับออกคูณอัตรากำหนดตามขนาดคอกเกิด
 - (3) เปอร์เซ็นต์ความเสียหาย วิธีการคำนวณ จำนวนลูกสุกรจับออกคูณอัตรากำหนดตามเปอร์เซ็นต์ความเสียหาย
- 3) เงินช่วยเหลือ วิธีการคำนวณ จ่ายไม่เกินร้อยละ 10 ของผลตอบแทนทั้งหมด ต้องอยู่ในเงื่อนไขการช่วยเหลือที่กำหนด เช่น การเกิดโรคระบาด การเกิดภัยพิบัติ เป็นต้น
- 4) รายการปรับ
 - (1) ใบบันทึกการเลี้ยงสุกษา หักตาม อัตราที่กำหนด
 - (2) สุกรสุกษา หักตาม อัตราที่กำหนด
 - (3) อาหารสัตว์สุกษา หักตาม อัตราที่กำหนด

ตัวอย่าง เลี้ยงสุกรแม่พันธุ์จำนวน 190 ตัว ในเดือนนี้ให้ผลผลิตลูกสุกรจำนวน 240 ตัว มีประสิทธิภาพการเลี้ยงดังนี้ เปอร์เซ็นต์เข้าคลด 97.22 ขนาดคอกเกิด 10.33 เปอร์เซ็นต์เสียหาย 4.83 จากตัวอย่างข้อมูลดังกล่าวเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลตามมาตรฐานที่กำหนดจะได้ตัวคูณดังต่อไปนี้ (ตามตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 วิธีคำนวณผลตอบแทนเกษตรกรเลี้ยงสุกรพันธุ์

ลำดับ	รายการ	วิธีการคำนวณ	ผลตอบแทน
1	ค่าจ้างเลี้ยง	240 * 171.80	41,232
2	ค่าความสามารถ – เปอร์เซ็นต์เข้าคลอด	240 * 40	9,600
3	ค่าความสามารถ – เปอร์เซ็นต์ความเสียหาย	240 * 0	0
4	ค่าความสามารถ - ขนาดคอกเกิด	240 * 40	9,600
5	เงินช่วยเหลือ	240 * 0	0
	รวมทั้งสิ้น		60,432

2) หน้าที่ของเกษตรกร

2.1) สร้างและปรับปรุงโรงเรือน อุปกรณ์การเลี้ยง และสิ่งสาธารณูปโภคที่จำเป็น ตามมาตรฐานที่กฎหมายและระเบียบอื่นๆที่เกี่ยวข้องซึ่งกำหนดโดยทางราชการ และต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของบริษัท

2.2) การเลี้ยงสัตว์ในแต่ละรุ่นให้เป็นไปตามข้อกำหนด ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่างๆ และมาตรฐานที่บริษัทกำหนด

2.3) เป็นผู้รับผิดชอบต่อกฎหมายแรงงาน ในฐานะนายจ้างของบุคคลที่เกษตรกรได้ว่าจ้าง

2.4) ต้องไม่เลี้ยงสัตว์ชนิดอื่น และหรือสัตว์ปีกใดๆ ไม่ว่าจะ เป็นบริเวณเดียวกัน หรือต่างสถานที่

2.5) ทำความสะอาด ฆ่าเชื้อโรค ทั้งในโรงเรือนและบริเวณที่ต่อเนื่องให้เรียบร้อย รวมทั้งจัดเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้พร้อมตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่บริษัทกำหนด ตามหลักวิชาชีพเกษตรกร การเลี้ยงสุกรที่มีมาตรฐาน

2.6) เกษตรกรจะนำอาหารหรือยาจากแหล่งผลิตอื่นมาใช้ปะปน หรือผสม หรือใช้ร่วมกับอาหารไม่ได้อันตราย

2.7) ให้ความสะดวก และร่วมมือกับพนักงานบริษัท ในการเข้าไปตรวจแนะนำการเลี้ยง โดยให้ปฏิบัติตามคำแนะนำ

2.8) เกษตรกรเป็นผู้รับผิดชอบในค่าภาษีเงินได้ ค่าอากรแสตมป์ตามสัญญา ค่าธรรมเนียมต่างๆจากเงิน และผลตอบแทนการเลี้ยงที่

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

2.6.1 ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) มาจากศัพท์ภาษาละตินว่า “Aptus” หมายความว่า เหมาะเจาะ (Fitness) หรือการปรับให้เหมาะสม (Adaptation) (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2549)

ความหมายของทัศนคติ จึงเป็นความคิดเห็นที่มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการประกอบกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2548)

1) องค์ประกอบทางด้านความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นส่วนที่แสดงถึง ความรู้ (Knowledge) การรับรู้ (Perception) และความเชื่อ (Beliefs) ที่ผู้บริโภคมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนของความเข้าใจเป็นส่วนประกอบแรก ซึ่งก็คือ ความรู้และการรับรู้ซึ่งได้มาจากการผสมกันระหว่างประสบการณ์โดยตรงต่อทัศนคติและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหลายแหล่งข้อมูล ความรู้และผลกระทบต่อกรรับรู้นี้จะกำหนดความเชื่อ ซึ่งหมายถึงสภาพด้านจิตใจ ที่สะท้อนความรู้เฉพาะอย่างของบุคคลและการประเมินที่เกี่ยวกับความคิด บุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

2) องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนที่สะท้อนถึงอารมณ์ (Emotion) หรือความรู้สึก (Feeling) ของบุคคลที่มีผลต่อความคิดหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สภาพอารมณ์จะสามารถเพิ่มประสบการณ์ด้านบวก (Positive) หรือด้านลบ (Negative) ซึ่งประสบการณ์จะมีผลกระทบต่อจิตใจ วิธีการปฏิบัติที่ใจัด และประเมินผลอาศัยเกณฑ์การให้คะแนนพึงพอใจ ดี หรือ ไม่ดี เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วย

3) องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavior Component) เป็นส่วนที่สะท้อนถึงความน่าจะเป็นหรือแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรม การปฏิบัติหรือปฏิกิริยาของบุคคลด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งต่อทัศนคติที่มีต่อสิ่งหนึ่ง

2.6.2 ประเภทของทัศนคติ

1) ทัศนคติเชิงบวกหรือที่ดี เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออกถึงความรู้สึกอารมณ์จากสภาพจิตใจ โต้ตอบในด้านดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง รวมทั้งหน่วยงานองค์กร การดำเนินการขององค์กรอื่นๆ

2) ทัศนคติเชิงลบหรือไม่ดี คือทัศนคติที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในการเสื่อมเสียไม่ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลง ระแวง สงสัย รวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใด

3) ทัศนคติที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็น ในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งหรือหน่วยงาน สถาบัน องค์กร และอื่นๆ โดยสิ้นเชิง

2.6.3 มาตรการทัศนคติ

การวัดทัศนคติจะไม่สามารถวัดได้ด้วยข้อความเพียงข้อความเดียว แต่ใช้หลายข้อความทำให้สามารถวัดทัศนคติได้หลายด้าน มาตรการทัศนคติมีหลายวิธี แต่ที่นิยมใช้ มี 3 วิธีดังนี้

1) วิธีของลิเคิร์ต (Likert) หรือวิธี Summated Rating เป็นวิธีที่รู้จักกันดีและนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเป็นการวัดแบบกำหนดช่วงความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความที่บรรจุลงในมาตราวัด ประกอบด้วย ข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งในทางที่ดี (ทางบวก) และในทางที่ไม่ดี (ทางลบ) ควรจะมีจำนวนพอๆกัน การกำหนดน้ำหนักคะแนน การตอบแต่ละตัวเลือก จะกระทำภายหลังจากได้รวบรวมข้อมูลมาแล้ว โดยกำหนดตามวิธี Arbitrary Weighting Method ก่อนจะนำแบบวัดไปใช้จะต้องนำไปทดลองใช้ และหาความสัมพันธ์ของข้อความแต่ละข้อกับคะแนนรวม โดยวิธีวัดความสัมพันธ์เชิงอันดับแบบ Rank Correlation ถ้ามีความสัมพันธ์กันสูง แสดงว่าข้อความนั้นมีความสอดคล้องกัน และมีความเป็นมิติเดียวกัน (Uni-Dimensionality) ถือว่าคำถามนั้นใช้ได้ ถ้าไม่ใช่ให้ตัดคำถามนั้นทิ้ง

2) วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone) เป็นวิธีวัดโดยใช้กลุ่มบุคคลเป็นผู้ตัดสินใจก่อน โดยกำหนดช่วงความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็น 11 ช่วง จากน้อยที่สุดจนไปถึงมากที่สุด แต่ละช่วงมีระยะห่างเท่าๆกัน วิธีการสร้างมาตราวัดโดยเริ่มจาก โดยการสร้างข้อความมาจำนวนหนึ่งไม่ต่ำกว่า 50 ข้อความ แต่ละข้อความต้องหาค่าประจำข้อความ คือ ค่า Scale Value ที่น่าจะนำไปใส่ในมาตราวัด นำไปให้กลุ่มบุคคลไม่ต่ำกว่า 50 คน ทำการพิจารณาอย่างอิสระ ว่าควรอยู่ในตำแหน่งใดของมาตรา และจะหาในรูปของมัธยฐาน โดยแต่ละข้อความจะมีสเกล 11 สเกล จากน้อยไปมาก โดยสเกลที่ 6 เป็นเฉยๆ เมื่อได้จำแนกสเกลการวัดเสร็จแล้ว จึงนำไปวัดกับบุคคลที่ต้องการวัด โดยใช้การกำหนดสเกลจากการตัดสินใจของคน 50 คน เป็นหลักในการพิจารณา

3) วิธีของออสกู๊ด (Osgood) เป็นวิธีวัดทัศนคติ โดยใช้ความหมายทางภาษาที่เรียกว่า Semantic Difference Scale ด้วยการกำหนดเป็นสเกล และใช้ศัพท์มาอธิบายความหมายของสิ่งเร้า มี 3 รูปแบบ

(1) ด้านการประเมินค่า (Evaluate Factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงคุณค่า เช่น ดี/ชั่ว เท็จ/จริง ฉลาด/โง่ สวย/น่าเกลียด

(2) ด้านศักยภาพ (Potential Factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึง กำลังอำนาจ เช่น หนัก/เบา แข็งแรง/อ่อนแอ หยาบ/ละเอียด

(3) ด้านกิจกรรม (Activity Factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึง ลักษณะกิจกรรม เช่น ช้า/เร็ว เนื้อหา/กระตือรือร้น

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิจิตร กระจุกมัยผล (2541) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความรู้และเจตคติของผู้เสียภาษีที่มีต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้และเจตคติของผู้เสียภาษีต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และ 2) เปรียบเทียบความรู้และเจตคติของผู้เสียภาษีเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยจำแนกตามตัวแปรคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับรายได้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เสียภาษีที่มาติดต่อภาษีที่สำนักงานภาษีสรรพากรพื้นที่ 14 จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่ม 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test และเปรียบเทียบของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว หากพบว่ามีนัยความสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe, Tukey หรือ LSD

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้เสียภาษีมีความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ต่ำกว่าเกณฑ์ 2) ผู้เสียภาษีมีเจตคติต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับดี 3) ผู้เสียภาษีในแต่ละช่วงอายุ และแต่ละระดับการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผู้เสียภาษีที่มีเพศและระดับรายได้ต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ผู้เสียภาษีในแต่ละช่วงอายุ และระดับรายได้มีเจตคติต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผู้เสียภาษีที่มีเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีเจตคติต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สายสุนีย์ บัวหอม (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้ของบริษัทยักษ์ ในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ โดยมิตุประสงค์เพื่อ 1) ทดสอบความรู้ความเข้าใจของบริษัทยักษ์ ในการยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้นิติบุคคล 2) วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้นิติบุคคล ของบริษัทยักษ์ 3) วิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรค ของบริษัทยักษ์ในการยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นผู้ประกอบการ บริษัทยักษ์ที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีจำนวน 250 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปของความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่ยื่นแบบแสดงรายการผ่านระบบอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นกิจการให้บริการ ที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5,000,000 บาท ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง ประกอบกิจการมาแล้วไม่เกิน 5 ปี รายรับเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 2,500,000 บาท ใช้บริการสำนักงานบัญชีเป็นผู้ยื่นแบบแสดงรายการ บริษัทส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในเรื่องการที่กรมสรรพากรมีบริการยื่นแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด 51 และ ภ.ง.ด 50 ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และ

การขอใช้บริการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ตจะต้องทำการสมัครขอใช้บริการ และทำความเข้าใจกับ หนาकारที่จะให้หักบัญชีก่อน สำหรับปัจจัยในแต่ละด้านที่มีอิทธิพลต่อการยื่นแบบนั้น ในด้าน ความสะดวกคือการที่ไม่ต้องเดินทางมายื่นแบบแสดงรายการ และชำระภาษีที่สำนักงานสรรพากร พื้นที่สาขา ด้านแบบแสดงรายการ คือการมีโปรแกรมการบันทึก และคำนวณแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 50 สามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และวิธีการคำนวณเบื้องต้นได้ ด้านการ ให้บริการของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรคือการที่กรมสรรพากรมีวิธีการให้บริการที่รวดเร็วในแต่ละ ขั้นตอนการยื่นแบบ ด้านความประหยัดคือ การที่บริษัทไม่ต้องเข้าคิวรอรับบริการ ณ สำนักงาน สรรพากรพื้นที่สาขา ด้านความมั่นใจในระบบการยื่นแบบแสดงรายการคือ กรมสรรพากรมีระบบ การยื่นยื่นการตอบรับทันทีที่ทำรายการเสร็จ และได้รับใบเสร็จรับเงินทางไปรษณีย์ และบริษัท ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบ ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาด้าน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการยื่นแบบแสดงรายการ

ส่วนบริษัทจำกัดที่ยื่นแบบแสดงรายการผ่านสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ส่วนใหญ่ เป็นกิจการให้บริการ มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 2,500,000 บาท ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง ประกอบ กิจการมาแล้วไม่เกิน 10 ปี รายรับเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 1,000,000 บาท ใช้บริการสำนักงานบัญชี เป็นผู้ยื่นแบบแสดงรายการ บริษัทส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่อง แบบแสดง รายการ ภ.ง.ด. 51 ใช้สำหรับยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีครึ่งรอบระยะเวลาบัญชี ปัจจัยในแต่ละ ด้านที่มีอิทธิพลต่อการยื่นแบบนั้น ในด้านความสะดวกคือ มีความสะดวกในการใช้บริการ สำนักงานบัญชีเป็นผู้ยื่นแบบแสดงรายการ ด้านแบบแสดงรายการคือ การที่กรมสรรพากรได้ส่ง แบบแสดงรายการมาให้ ณ สถานประกอบการทางไปรษณีย์อยู่แล้ว ด้านการให้บริการของ เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรคือ กรมสรรพากรมีวิธีการให้บริการที่รวดเร็วในแต่ละขั้นตอนการยื่นแบบ แสดงรายการด้านความประหยัดคือบริษัทสามารถยื่นแบบแสดงรายการได้โดยไม่ต้องเสีย ค่าใช้จ่ายในการใช้คอมพิวเตอร์และการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ต ด้านความมั่นใจในระบบการยื่น แบบแสดงรายการคือการได้รับใบเสร็จรับเงินทันที ณ วันที่ยื่นแบบแสดงรายการ และบริษัทส่วน ใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบ ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาด้านการกรอก ข้อมูลในแบบแสดงรายการ เมื่อทดสอบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษี เงินได้ของบริษัทจำกัด มีความแตกต่างระหว่างบริษัทที่ยื่นแบบแสดงรายการผ่านระบบ อินเทอร์เน็ตกับบริษัทที่ยื่นแบบแสดงราย การผ่านสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา โดยใช้ค่าไคส แควร์ พบว่า ปัจจัยด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร เป็นปัจจัยเดียว ที่มีระดับ นัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.01$ ส่วนปัจจัยอื่นคือด้านความสะดวก ด้านแบบแสดงรายการ ด้าน ความประหยัด และด้านความมั่นใจในระบบการยื่นแบบแสดงรายการ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จันทร์เพ็ญ ชมพาน (2549) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้เสียภาษี ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่าน สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสันทราย

จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณภาษีเพื่อขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่มาใช้บริการ ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้เสียภาษีที่ใช้บริการ ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะของการใช้บริการ ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและแบบจำลองโลจิสต์ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์การประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates: MLE) โดยแสดงค่า Marginal Effects ใช้ตัวอย่างจากผู้เสียภาษีที่ใช้บริการขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 500 ตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่า ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 57.6 โดยมีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี ร้อยละ 36.4 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 51.4 อาชีพของผู้เสียภาษีมีอาชีพเป็นลูกจ้างหรือพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 39.6 รายได้พึงประเมินต่อปี มีรายได้ระหว่าง 100,001 – 200,000 บาท ร้อยละ 39.2 ด้านสถานภาพมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 52.2 ประเภทของแบบแสดงรายการที่ใช้ขึ้นเสียภาษีเป็นแบบ ภ.ง.ด. 91 ร้อยละ 58.4 ระยะทางจากบ้านมายังสถานที่ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีส่วนใหญ่มีระยะทางไม่เกิน 5 กิโลเมตร ร้อยละ 30.4 และระยะทางจากที่ทำงานมายังสถานที่ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีมีระยะทางไม่เกิน 5 กิโลเมตร ร้อยละ 35.4 และทั้งนี้ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่ยังไม่เคยใช้บริการขึ้นแบบแสดงรายการภาษีผ่านอินเทอร์เน็ตของกรมสรรพากร ร้อยละ 76.0 นอกจากนี้ผู้เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 53.6 ส่วนระดับปัญหาของผู้เสียภาษีที่ใช้บริการขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสันทราย ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมของระดับปัญหาเท่ากับ 2.48 โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัจจัยด้านความพึงพอใจในความรวดเร็วของการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ระยะเวลาที่ต้องรอการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ เพื่อที่จะตรวจแบบแสดงรายการภาษี คุณภาพของการให้บริการรับชำระภาษี อหยาศัยไมตรีของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ ขั้นตอนการขึ้นแบบแสดงรายการภาษี ระยะเวลาการรอชำระภาษี พร้อมรับใบเสร็จรับเงิน ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการคำนวณภาษี ความสะดวกสบายของสถานที่ ความสะดวกในการเดินทางมาใช้บริการขึ้นแบบแสดงรายการภาษี และการประชาสัมพันธ์ มีผลต่อความพึงพอใจของผู้เสียภาษีในการขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.01$

ราชันย์ อินทร์ปัญญา (2549) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดราชบุรี ต่อการเปิดเสรีทางการค้าผลิตภัณฑ์นมกับประเทศออสเตรเลีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดราชบุรีที่มีต่อการเปิดเสรีทางการค้าผลิตภัณฑ์นมกับประเทศออสเตรเลีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ในจังหวัด

ราชบุรีที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) จำนวน 360 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุอยู่ระหว่าง 36 - 45 ปี สถานภาพสมรส การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท มีโคนมที่เลี้ยงอยู่ในฟาร์มจำนวนระหว่าง 1 - 10 ตัว มีที่ดินที่ใช้ในการประกอบอาชีพเลี้ยงโคนมจำนวนต่ำกว่า 1 ไร่ มีที่ดินถือครองเป็นของตนเองในการประกอบอาชีพเลี้ยงโคนม ปริมาณน้ำนมดิบที่ผลิตได้เฉลี่ยต่อวัน 1 - 50 กิโลกรัม มีจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโคนมระหว่าง 1 - 2 คน มีอาชีพเป็นพ่อบ้านแม่บ้านนอกเหนือจากการเลี้ยงโคนม มีภาระหนี้สิน และมีแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเลี้ยงโคนมจากสหกรณ์โคนม

ทัศนคติด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่าส่วนมากทราบว่ารัฐบาลตกลง เปิดการค้าเสรีผลิตภัณฑ์นมกับประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ โดยมีผลเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 แต่ไม่ทราบว่าข้อตกลงดังกล่าวประกอบด้วยผลิตภัณฑ์อะไรบ้าง มีมาตรการด้านภาษีอย่างไร ต้นทุนต่อหน่วยของนมผงนำเข้าเทียบกับน้ำนมดิบที่ผลิตได้ต่างกันอย่างไร และอัตราการลดลงของกำแพงภาษีนำเข้า

ด้านความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านต่างๆ โดยมีปัจจัยย่อยที่มีความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดดังต่อไปนี้ในด้านความคิดเห็นที่มีต่อรัฐบาล เห็นว่ารัฐต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณมากขึ้น เพื่อช่วยลดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโคนม ในด้านอุตสาหกรรมนมเห็นว่าการขยายตลาดนมโรงเรียนให้มากขึ้น ในด้านสหกรณ์โคนม เห็นว่าสหกรณ์ควรเร่งปรับปรุงด้านการจัดการและการตลาดมากขึ้น ส่วนด้านผู้บริโภคเห็นว่าผู้บริโภคไม่เห็นคุณค่าประโยชน์จากการดื่มนมสดจากโคนมแท้ๆ ในด้านความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมเห็นว่าอาชีพการเลี้ยงโคนมมีความเสี่ยงสูงขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน ในด้านความคิดเห็นอื่นๆผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพที่มีเกียรติเพราะเป็นอาชีพที่ได้รับพระราชทาน

ด้านพฤติกรรม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปรับตัวต่อการเปิดเสรีทางการค้าผลิตภัณฑ์นมกับต่างประเทศโดยการลดต้นทุน ได้แก่การปลดกระวางแม่โคกินเปล่าแต่มีความไม่แน่ใจที่จะปรับปรุงมาตรฐานฟาร์ม และคาดว่าจะประกอบอาชีพเลี้ยงโคเนื้อแทนหากต้องสูญเสียอาชีพการเลี้ยงโคนมจากการแข่งขันที่รุนแรงในอนาคต

พรพิมล ผกาแก้ว (2550) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางที่มีผลต่อรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และ 2) วิเคราะห์หาอัตราภาษีเงินได้ที่เหมาะสม การศึกษาใช้ข้อมูลทฤษฎีแบบ

อนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 – 2549 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สมการถดถอย (Regression Analysis) แล้วนำแบบจำลองที่ได้มาคำนวณหาอัตราภาษีที่ผลต่อรายได้สูงสุดโดยหาอนุพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า อัตราภาษีที่แท้จริง อัตราภาษีที่แท้จริงยกกำลังสอง อัตราการทำงานก่อน และรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของปีก่อน สามารถอธิบายสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (GDP) ได้ร้อยละ 63.11 โดยอัตราภาษีที่แท้จริง อัตราการมีงานทำของปีก่อน และรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของปีก่อนมีผลต่อรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีปัจจุบันของไทย ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (GDP) เป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 95 ตามลำดับ และสำหรับอัตราภาษีที่แท้จริงยกกำลังสอง พบว่ามีความสัมพันธ์กับรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน ประเทศเบื้องต้น ในทิศทางตรงกันข้าม เป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แต่สำหรับปริมาณเงินฝากของธนาคารประเภทฝากประจำ ไม่มีนัยสำคัญอธิบาย ในส่วนของอัตราภาษีที่ทำรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุดคือร้อยละ 48.13

เจนจิรา จันทรสัม (2550) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อภาษีเงินได้ และ ความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้ของไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างรายได้ภาครัฐ โครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคล 2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีเงินได้ โดยรวม หาศักยภาพทางภาษี เพื่อนำไปสร้างดัชนีวัดความพยายามในการเก็บภาษี และ 3) ความพยายามในการเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีเงินได้รวมของไทย จากดัชนีความพยายามในการเก็บภาษี โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิเป็นรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520-2547 นำมาศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เป็นตัวกำหนดความสามารถ ในการเสียภาษีของประเทศ และทำการประมาณค่าภาษีเงินได้ที่ควรจัดเก็บได้แต่ละประเภท ในแต่ละปี เพื่อนำไปศึกษาหาความพยายามในการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย ด้วยวิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis)

จากการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้แก่ สัดส่วน การจ้างงานปีที่ผ่านมา 1 ปี และสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคสถาบันการเงิน ปีที่ผ่านมา 1 ปี มีผลในทิศทางเดียวกัน 2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจปีที่ผ่านมา 1 ปี สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคสถาบันการเงิน ปีที่ผ่านมา 1 ปี และสัดส่วนมูลค่าภาคการนำเข้าปีที่ผ่านมา 1 ปี มีผลในทิศทางเดียวกัน 3) ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อภาษีเงินได้โดยรวม ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจปีที่ผ่านมา 1 ปี สัดส่วนการจ้างงานปีที่ผ่านมา 1 ปี สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคสถาบันการเงิน ปีที่ผ่านมา 1 ปี และสัดส่วนมูลค่าภาคการนำเข้าปีที่ผ่านมา 1 ปี มีผลในทิศทางเดียวกัน สำหรับการศึกษาคความพยายามในการ

จัดเก็บภาษี คำนวณได้จากการเปรียบเทียบสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้ที่จัดเก็บได้จริง กับสัดส่วนรายได้ภาษีที่ควรจัดเก็บได้ ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 ถึง ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2520-2547) พบว่า 1) ดัชนีวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.994497 2) ดัชนีวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.006726 และ 3) ดัชนีวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้โดยรวม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.002963

ผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลมีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้ในช่วงเวลาที่ศึกษาในระดับที่ใกล้เคียงกับความสามารถ ในการเสียภาษีของประชาชน เนื่องจากมีค่าดัชนีวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้ห่างจาก 1 เพียงเล็กน้อย แต่ถึงอย่างไรรัฐบาลควรใช้ความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้ให้มากขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ โดยมุ่งเน้นปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดเก็บ และโครงสร้างภาษีให้อำนวยต่อการพัฒนาประเทศ

มานิต จันทร์เศรษฐี (2551) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของเกษตรกรต่อการเลี้ยงกระบือในจังหวัดอุทัยธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการเลี้ยงกระบือและทัศนคติของเกษตรกรต่อการเลี้ยงกระบือ 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับทัศนคติของเกษตรกรต่อการเลี้ยงกระบือ และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเลี้ยงกระบือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือในจังหวัดอุทัยธานี 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอลานสัก อำเภอหนองขาหย่าง และอำเภอบ้านไร่ จำนวน 282 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 52.1 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.27 ปี ร้อยละ 85.1 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ร้อยละ 69.9 ทำนาเป็นอาชีพหลัก มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 27.32 ไร่ มีประสบการณ์ด้านการเลี้ยงกระบือเฉลี่ย 16.61 ปี เกษตรกรร้อยละ 95.4 เลี้ยงกระบือเพื่อขายมีจำนวนกระบือที่เลี้ยงเฉลี่ย 10.68 ตัว จำนวนกระบือที่จำหน่ายเฉลี่ย 4.85 ตัว มีรายได้จากการจำหน่ายอยู่ระหว่าง 10,000 - 30,000 บาท ร้อยละ 54.3 ใช้จ่ายเงินในการเลี้ยงกระบือไปเป็นค่าถ่ายพยาธิ ร้อยละ 76.2 ใช้ทุนตนเองในการเลี้ยงกระบือ ร้อยละ 55.7 มีการพบปะเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อขอรับบริการฉีดวัคซีนให้กระบือ ร้อยละ 59.9 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบือ ร้อยละ 97.5 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการด้านความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงกระบือ เกษตรกรร้อยละ 63.5 มีความรู้อยู่ในระดับมาก

การศึกษาสภาพการเลี้ยงกระบือ พบว่าเกษตรกรมีจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงกระบือ เฉลี่ย 1.79 คน เกษตรกรทุกรายเลี้ยงกระบือปลัก ร้อยละ 98.2 มีคอกกระบือ ร้อยละ 92.2 เลี้ยงแบบปล่อยทุ่ง ร้อยละ 92.6 เลี้ยงกระบือในที่สวนไร่นาของตนเอง ร้อยละ 99.6 เลี้ยงกระบือด้วยหญ้าธรรมชาติ และร้อยละ 99.3 ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในการเลี้ยงกระบือ เกษตรกรร้อยละ 62.1 ได้รับการฉีดวัคซีนจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ และร้อยละ 58.5 ได้รับการรักษากระบือ

ป่วยจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เกษตรกรร้อยละ 79.4 มีการถ่ายพยาธิให้กระบือ และร้อยละ 98.9 ไม่ใช้สมุนไพรในการเลี้ยงกระบือ

การศึกษาทัศนคติของเกษตรกรต่อการเลี้ยงกระบือ พบว่าเกษตรกรมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการเลี้ยงกระบือโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับทัศนคติของเกษตรกรต่อการเลี้ยงกระบือ พบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ อายุของเกษตรกร วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงเพื่อใช้แรงงานจำนวนกระบือที่เลี้ยงการมีอาชีพทำนา และการมีอาชีพทำไร่

ในด้านปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการเลี้ยงกระบือ พบว่าเกษตรกรประสบปัญหาขาดแคลนพื้นที่เลี้ยงกระบือ และแหล่งอาหารไม่เพียงพอในฤดูแล้ง

บทที่ 3

วิธีวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล และวิธีการรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้างต้นไว้ดังนี้

3.1 ข้อมูลและวิธีการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยนี้ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ และปฐมภูมิ โดยมีวิธีการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 1.1) วิวัฒนาการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร
- 1.2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาษีอากร
- 1.3) แนวคิดเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- 1.4) กฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- 1.5) องค์ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์แบบมีพันธะสัญญาจ้างเลี้ยง
- 1.6) แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
- 1.7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยค้นคว้าจากบทความ ข้อมูลทางสถิติ เอกสารทางวิชาการต่างๆ และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ หอสมุดคุณหญิงหลงอรรถวิสุนทร ห้องอ่านหนังสือคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตลอดจนสืบค้นข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต Website ของกรมสรรพากร และ Website ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม (Field Survey) มีวิธีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

2.1) ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรพันธุ์ และสุกรขุน แบบมีพันธะสัญญาแบบจ้างเลี้ยง กับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหารสัตว์ จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา จำนวน 34 ราย ประกอบด้วยเกษตรกรที่เลี้ยงสุกรพันธุ์ 17 ราย และสุกรขุน 17 ราย กระจายอยู่ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอรัตนภูมิ อำเภอกวนเนียง อำเภอบางกล่ำ อำเภอสะบ้าย้อย (ตารางที่ 3.1) โดยในการศึกษาผู้วิจัยได้ศึกษาทุกหน่วยประชากร (Census)

ตารางที่ 3.1 ประชากร

เกษตรกร	สุกรพันธุ์	สุกรขุน
อ.รัตภูมิ	16	11
อ.ควนเนียง	1	1
อ.สะบ้าย้อย	0	1
อ.บางกล่ำ	0	4
รวม	17	17

ที่มา : บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน), 2553

2.2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์รายบุคคล (Personal Interview) ด้วยตัวเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ประกอบด้วย คำถามที่มีทั้งแบบเปิดและแบบปิด แนวคำถามในแบบสอบถาม มีดังนี้ (ภาคผนวก)

ส่วนที่1 ลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ส่วนที่2 ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ส่วนที่3 ทศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ส่วนที่4 ปัญหา และอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร

สำหรับคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์แบบมีพันธะสัญญาต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) นั้นผู้วิจัยได้ใช้คำถามเชิงความคิดเห็น โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ (สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล, 2550)

ระดับคะแนน	ความหมาย
5	เห็นด้วยมากที่สุด
4	เห็นด้วยมาก
3	เห็นด้วยปานกลาง
2	เห็นด้วยน้อย
1	เห็นด้วยน้อยที่สุด

2.3) การทดสอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทดสอบความตรงเนื้อหาแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่จัดพิมพ์เสร็จแล้ว โดยทำการ Pretest คือการนำร่างแบบสอบถามไปทดลองสัมภาษณ์กับประชากรจำนวน 5 รายเพื่อตรวจสอบความยากง่าย และความสามารถนำไปใช้จริง โดยพิจารณาถึงความเข้าใจและความชัดเจนในการตอบ รวมถึงเวลาที่ใช้ในการตอบว่าใช้เวลานานน้อยเพียงใด เหมาะสมที่จะนำไปใช้รวบรวมข้อมูลจริงหรือไม่ โดยนำข้อบกพร่องเหล่านั้นมาปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วจึงนำแบบสอบถามนั้นไปดำเนินการไปสอบถามเพิ่มเติมกับประชากรทั้งหมด

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยการใช้สถิติอย่างง่าย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) การหาค่าร้อยละ (Percentage) และการหาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลใน 4 ประเด็นดังนี้

- (1) ลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา
- (2) ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา
- (3) ทักษะต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร
- (4) ปัญหา และอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร

สำหรับการวิเคราะห์ระดับทัศนคติของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญาต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) ได้ใช้กรอบการพิจารณา ดังนี้ (สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล, 2550)

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	ทัศนคติดีมาก
3.50 - 4.49	ทัศนคติดี
2.50 - 3.49	ทัศนคติดีปานกลาง
1.50 - 2.49	ทัศนคติไม่สู้ดี
1.00 - 1.49	ทัศนคติไม่ดี

ส่วนการแปลความหมายของข้อความในเชิงลบจะมีความหมายในทางตรงกันข้าม

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

บทนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาที่สอดคล้องต่อการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา กับ บริษัท เจริญ โภภภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา ผลการศึกษามีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

- 1) ลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา
- 2) ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา
- 3) ที่สอดคล้องต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา
- 4) ปัญหา และอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

4.1 ลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ข้อมูลทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา มีดังนี้

4.1.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ที่ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษา การรับข้อมูลข่าวสารในเรื่องการชำระภาษี และจำนวนสมาชิกในครอบครัว โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

1) เพศ

เกษตรกรเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 44.1 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.9 เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนระหว่างเพศชายและหญิงจะไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากแต่ละครอบครัวจะคำนึงถึงผู้ที่สะดวกในการติดต่อกับบริษัท เป็นตัวแทนของครอบครัว

2) อายุ

เกษตรกรมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปีในสัดส่วนมากที่สุดคือร้อยละ 41.2 รองลงมาคืออายุมากกว่า 50 ปี และมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 35.3 และ 23.5 ตามลำดับ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญามีอายุเฉลี่ย 47 ปี ซึ่งถือว่าเป็นช่วงอายุที่ต้องการสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวเพื่อเป็นหลักประกันในการดำเนินชีวิตและเป็นช่วงอายุที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรมากพอสมควร

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน (n=34)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	15	44.1
หญิง	19	55.9
อายุ (ปี)		
31 – 40	8	23.5
41 – 50	14	41.2
> 50	12	35.3
เฉลี่ย	47	
ศาสนา		
พุทธ	34	100
สถานภาพสมรส		
โสด	1	2.9
สมรส	31	91.2
หม้าย	2	5.9
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	15	44.1
มัธยมศึกษา/ปวช.	7	20.6
อนุปริญญา/ปวส.	7	20.6
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	5	14.7
สาขาวิชาที่ศึกษา		
สาขาการเกษตร	5	14.7
สาขานิติศาสตร์ หรือพาณิชยศาสตร์	7	20.6
สายสามัญ	20	58.8
อื่นๆ(อิเล็กทรอนิกส์/การปกครองท้องถิ่น)	2	5.9

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=34)	ร้อยละ
การรับรู้ข่าวสารในเรื่องการชำระภาษีเงินได้พึงประเมิน		
วิทยุ	3	8.8
โทรทัศน์	28	82.4
หนังสือพิมพ์	3	8.8
พนักงานบริษัท	26	76.5
เกษตรกรในโครงการ	13	38.2
อื่นๆ (สรรพากร)	1	2.9
จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)		
≤ 2	1	2.9
3 – 4	21	61.8
5 – 7	12	35.3
เฉลี่ย	4	

3) ศาสนา

เกษตรกรนับถือศาสนาพุทธ ทั้งหมด

4) สถานภาพสมรส

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 91.2 รองลงมา มีสถานภาพหม้าย และโสดคิดเป็นร้อยละ 5.9 และ 2.9 ตามลำดับ

5) ระดับการศึกษา

เกษตรกรมีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.1 รองลงมา มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. และอนุปริญญา/ปวส. มีสัดส่วนที่เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 20.6 และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 14.7

6) สาขาวิชาที่ศึกษา

เกษตรกรส่วนใหญ่ศึกษาสายสามัญ คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมา ได้แก่ สาขาบัญชีและพาณิชยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 20.6 สาขาการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 14.7 และสาขาอื่นเช่น อิเล็กทรอนิกส์ การปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 5.9 จะเห็นได้ว่าสัดส่วนของเกษตรกรที่สำเร็จการศึกษาทางสาขาบัญชีและพาณิชยศาสตร์ไม่มากนัก ประกอบกับระดับการศึกษาของเกษตรกรอยู่ในระดับประถมศึกษาค่อนข้างมาก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรได้

7) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องการชำระภาษี

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องการชำระภาษีของเกษตรกรส่วนใหญ่จะรับรู้ทางโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 82.4 รองลงมาได้แก่พนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 76.5 เกษตรกรในโครงการ คิดเป็นร้อยละ 38.2 ทางวิทยุและหนังสือพิมพ์ มีสัดส่วนที่เท่ากันคือ คิดเป็นร้อยละ 8.8 และสรรพากร คิดเป็นร้อยละ 2.9 จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันการรับรู้ข่าวสารทางโทรทัศน์จะเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง

8) จำนวนสมาชิกในครอบครัว

เกษตรกรส่วนใหญ่ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ในช่วง 3 – 4 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8 รองลงมาได้แก่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ในช่วง 5 – 7 คน และในช่วงน้อยกว่า 2 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 และ 2.9 ตามลำดับ โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน ซึ่งถือว่าเป็นครอบครัวเดี่ยวขนาดกลางค่อนข้างเล็ก

4.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

ผลการศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ซึ่งประกอบด้วย อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้จากอาชีพหลัก และรายได้จากอาชีพรอง มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.2)

1) อาชีพหลัก

เกษตรกรประกอบอาชีพหลัก โดยการเลี้ยงสุกร คิดเป็นร้อยละ 79.4 รองลงมา คือ ทำสวนยางพารา คิดเป็นร้อยละ 8.9 อาชีพรับเหมาก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 5.9 และค้าขายกับพนักงานบริษัท ร้อยละ 2.9 เท่ากัน เกษตรกรยึดอาชีพเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลัก เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากอาชีพเลี้ยงสุกรสามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงในการประกอบอาชีพ

2) อาชีพรอง

เกษตรกรที่ประกอบอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 52.9 และไม่ประกอบอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 47.1 ซึ่งการประกอบอาชีพรองได้แก่ เลี้ยงสุกรและทำสวนยางพารา คิดเป็นร้อยละ 38.8 เท่ากัน รองลงมา คือ ทำนา ทำสวน ขายของชำ เพาะเห็ด คิดเป็นร้อยละ 5.6 เท่ากัน สาเหตุที่เกษตรกรส่วนใหญ่ มีอาชีพรอง เนื่องจากการเลี้ยงสุกรไม่จำเป็นต้องใช้เวลาในการทำงานทั้งวัน และสามารถจ้างแรงงานทำงานได้

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน (n=34)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
เลี้ยงสุกร	27	79.4
ทำสวนยางพารา	3	8.9
ค้าขาย	1	2.9
รับเหมาก่อสร้าง	2	5.9
พนักงานบริษัท	1	2.9
อาชีพรอง		
มี	18	52.9
ไม่มี	16	47.1
ลักษณะอาชีพรอง	(n= 18)	
เลี้ยงสุกร	7	38.8
ทำสวนยางพารา	7	38.8
ทำนา	1	5.6
ขายของชำ	1	5.6
ทำสวน	1	5.6
เพาะเห็ด	1	5.6
รายได้จากอาชีพหลัก (บาทต่อปี)		
≤ 150,000	1	2.9
150,001 – 500,000	16	47.1
500,001 – 1,000,000	10	29.4
1,000,001 – 4,000,000	7	20.6
รายได้จากอาชีพรอง (บาทต่อปี)	(n=18)	
≤ 150,000	9	50.0
150,001 – 500,000	5	27.8
500,001 – 1,000,000	4	22.2

3) รายได้จากอาชีพหลัก

รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก โดยพบว่า เกษตรกรมีรายได้ในช่วง 150,000 – 500,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.1 รองลงมาในช่วง 500,001 – 1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.4 นอกจากนี้มีรายได้ในช่วง 1,000,001 – 4,000,000 บาท และรายได้น้อยกว่า 150,000 บาท และ คิดเป็นร้อยละ 20.6 และ 2.9 ตามลำดับ

4) รายได้จากอาชีพรอง

รายได้จากการประกอบอาชีพรอง โดยพบว่า เกษตรกรมีรายได้น้อยกว่า 150,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมารายได้ในช่วง 150,001 – 500,000 บาท และ รายได้ในช่วง 500,001 – 1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.8 และ 22.2 ตามลำดับ

4.2 ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการชำระภาษีของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

4.2.1 ลักษณะการดำเนินธุรกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ผลการศึกษาลักษณะการดำเนินของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ประกอบด้วย ลักษณะการดำเนินธุรกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุน จำนวน 17 ราย และลักษณะการดำเนินธุรกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรพันธุ์ จำนวน 17 ราย เท่ากัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ลักษณะการดำเนินธุรกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุนแบบมีพันธะสัญญา

ลักษณะการดำเนินธุรกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุนแบบมีพันธะสัญญา ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรขุน ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรขุนและการใช้แรงงานของการเลี้ยงสุกรขุน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรขุนแบบมีพันธะสัญญา

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรขุน ประกอบด้วย จำนวนโรงเรือน จำนวนสุกรขุนที่เลี้ยง จำนวนรุ่นที่เลี้ยงในปีที่ผ่านมา และประสบการณ์การเลี้ยงสุกรกับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด(มหาชน) ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.3)

1.1.1) จำนวนโรงเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่ เลี้ยงสุกรจำนวน 1 โรงเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.8 และจำนวน 2 โรงเรือน คิดเป็นร้อยละ 41.2 โดยเฉลี่ยมีจำนวนโรงเรือน 1.41 โรงเรือน

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรขุนแบบมีพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน (n=17)	ร้อยละ
จำนวนโรงเรือนของการเลี้ยงสุกร (โรงเรือน)		
1	10	58.8
2	7	41.2
เฉลี่ย	1.41	
จำนวนสุกรขุนที่เลี้ยงต่อรุ่น (ตัว)		
โรงเรือนที่ 1		
350 – 550	11	64.7
551 – 750	5	29.4
> 750	1	5.9
โรงเรือนที่ 2	(n=7)	
350 – 550	4	57.1
551 – 750	3	42.9
จำนวนรุ่นของสุกรขุนที่เลี้ยงในปีที่ผ่านมา (รุ่น)		
โรงเรือนที่ 1		
1	2	11.8
2	13	76.4
3	2	11.8
โรงเรือนที่ 2	(n=7)	
2	6	85.7
3	1	14.3
ประสบการณ์การเลี้ยงสุกรกับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) (ปี)		
> 6	17	100.0

1.1.2) จำนวนรุ่นและจำนวนสุกรขุนที่เลี้ยงต่อรุ่น

เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงสุกรขุนปีละ 2 รุ่น จำนวนสุกรขุนที่เลี้ยงรุ่นละ 350 – 550 ตัว รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) โรงเรือนที่ 1

ในปีที่ผ่านมาพบว่าเกษตรกรเลี้ยงสุกรขุนจำนวน 2 รุ่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.4 และจำนวน 1 รุ่น และ 3 รุ่น เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11.8 โดยจำนวนสุกรขุนที่เลี้ยงต่อรุ่นส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 350 – 550 ตัว คิดเป็นร้อยละ 64.7 รองลงมาได้แก่ 551 – 750 ตัว และมากกว่า 750 ตัว คิดเป็นร้อยละ 29.4 และ 5.9 ตามลำดับ จากการสอบถามเกษตรกรที่เลี้ยงสุกรขุนจำนวน 1 รุ่นพบว่า เป็นเกษตรกรที่แยกตัวออกมาเลี้ยงเป็นของตนเองเป็นปีแรก และเกษตรกรเลี้ยงจำนวน 3 รุ่นพบว่าสุกรรุ่นแรกที่ปิดรุ่นเป็นสุกรเลี้ยงข้ามปีมาปิดรุ่นในเดือนมกราคม ระยะเวลาที่เหลือจึงสามารถเลี้ยงสุกรได้อีกจำนวน 2 รุ่น เท่ากับในปีเลี้ยงสุกรได้จำนวน 3 รุ่น

2) โรงเรือนที่ 2

จำนวนรุ่น และจำนวนสุกรขุนที่เลี้ยงต่อรุ่นของโรงเรือนที่ 2 มีลักษณะเดียวกันกับโรงเรือนที่ 1 กล่าวคือ เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงสุกรขุนจำนวน 2 รุ่น คิดเป็นร้อยละ 85.7 และจำนวน 3 รุ่น คิดเป็นร้อยละ 14.3 โดยจำนวนสุกรขุนที่เลี้ยงต่อรุ่นจำนวน 350 – 550 ตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมาได้แก่ 551 – 750 ตัวคิดเป็นร้อยละ 42.9

1.1.3) ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรขุนกับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด

(มหาชน)

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรขุนส่วนใหญ่พบว่าจะมีประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรขุน กับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด(มหาชน) มากกว่า 6 ปีทั้งหมด และจากการสอบถามเพิ่มเติมส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการเลี้ยง 8 – 10 ปี ซึ่งถือว่าเกษตรกรมีประสิทธิภาพในการเลี้ยงสุกรขุนมากพอควร

1.2) ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรขุนแบบมีพันธสัญญา

ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรขุนประกอบด้วย อัตราแลกเนื้อ (FCR) ในรุ่นที่ผ่านมา เปอร์เซ็นต์เสียหายในรุ่นที่ผ่านมา อัตราเจริญเติบโต (ADG) ในรุ่นที่ผ่านมา และรายได้จากการเลี้ยงสุกรขุนในปี 2553 ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.4)

1.2.1) อัตราแลกเนื้อ (Feed Conversion Rate : FCR) ในรุ่นที่ผ่านมา

อัตราแลกเนื้อ (FCR) หมายถึง อัตราส่วนของปริมาณอาหารที่สุกรกินเข้าไป ต่อ น้ำหนักตัวสุกรที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย เช่น สุกรตัวหนึ่งกินอาหาร 3 กิโลกรัม แล้วเติบโตขึ้นมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น 1 กิโลกรัม อย่างนี้พบว่าสุกรตัวนี้มีอัตราแลกเนื้อ เท่ากับ 3 อัตราแลกเนื้อที่สูง จึงหมายถึง สุกรตัวนั้นใช้อาหารมากหรือสิ้นเปลืองในการเพิ่มน้ำหนัก ดังนั้นในการวัดประสิทธิภาพ ว่าดีหรือไม่ จึงมีการกำหนดอัตราแลกเนื้อมาตรฐาน (FCR-STD) ขึ้นเพื่อเป็นตัวเปรียบเทียบ โดยถ้าอัตราแลกเนื้อที่ได้ต่ำกว่าอัตราแลกเนื้อมาตรฐาน แสดงว่ามีประสิทธิภาพการเลี้ยงที่ดี มีการใช้อาหารต่ำกว่าที่กำหนด

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรขุนพบว่าส่วนใหญ่มีอัตราแลกเนื้อต่ำกว่าอัตราแลกเนื้อมาตรฐานที่กำหนด 0.151 – 0.250 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) โรงเรือนที่ 1

อัตราแลกเนื้อในรุ่นที่ผ่านมาพบว่า ต่ำกว่าอัตราแลกเนื้อมาตรฐาน 0.151 – 0.250 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 29.4 รองลงมาได้แก่ต่ำกว่ามาตรฐาน 0.000 – 0.010 คิดเป็นร้อยละ 23.5 ต่ำกว่ามาตรฐาน 0.251 – 0.350 และ 0.101 – 0.150 เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 17.6 และอัตราแลกเนื้อสูงกว่ามาตรฐาน 0.000 คิดเป็นร้อยละ 11.8

2) โรงเรือนที่ 2

อัตราแลกเนื้อในรุ่นที่ผ่านมาของเกษตรกรที่มี 2 โรงเรือนในโรงเรือนที่ 2 ต่ำกว่าอัตราแลกเนื้อมาตรฐาน 0.151 – 0.250 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.8 รองลงมาได้แก่ ต่ำกว่ามาตรฐาน 0.251 – 0.350 ต่ำกว่ามาตรฐาน 0.101 – 0.150 ต่ำกว่ามาตรฐาน 0.000 – 0.010 และสูงกว่ามาตรฐาน 0.000 เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.3

ตารางที่ 4.4 ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรขุนแบบมีพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน (n=17)	ร้อยละ
อัตราแลกเนื้อ (FCR) ของสุกรขุนในรุ่นที่ผ่านมา		
โรงเรือนที่ 1		
STD > 0.251 – 0.350	3	17.6
STD > 0.151 – 0.250	5	29.4
STD > 0.101 – 0.150	3	17.6
STD > 0.000 – 0.010	4	23.5
STD < 0.000	2	11.8
โรงเรือนที่ 2	(n=7)	
STD > 0.251 – 0.350	1	14.3
STD > 0.151 – 0.250	3	42.8
STD > 0.101 – 0.150	1	14.3
STD > 0.000 – 0.010	1	14.3
STD < 0.000	1	14.3

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=17)	ร้อยละ
เปอร์เซ็นต์เสียหายของสุกรขุนในรุ่นที่ผ่านมา		
โรงเรียนที่ 1		
≤ 3.00	12	70.5
3.01 – 4.00	-	-
4.01 – 5.00	2	11.8
5.01 – 6.00	2	11.8
> 6.00	1	5.9
โรงเรียนที่ 2		
	(n=7)	
3.01 – 4.00	6	85.7
4.01 – 5.00	-	-
5.01 – 6.00	1	14.3
อัตราเจริญเติบโต (ADG) ในรุ่นที่ผ่านมา (กรัมต่อวัน)		
โรงเรียนที่ 1		
< 650	14	82.3
650 – 680	2	11.8
> 680	1	5.9
โรงเรียนที่ 2		
	(n=7)	
< 650	5	71.4
650 – 680	1	14.3
> 680	1	14.3
รายได้จากการเลี้ยงสุกรขุนในปี 2553 (บาท)		
< 150,000	1	5.9
150,000 – 500,000	11	64.7
500,001 – 1,000,000	5	29.4
โรงเรียนที่ 2		
	(n=7)	
< 150,000	1	14.2
150,000 – 500,000	3	42.9
500,001 – 1,000,000	3	42.9

1.2.2) เปอร์เซ็นต์เสียหายในรุ่นที่ผ่านมา

เปอร์เซ็นต์เสียหาย หมายถึง การสูญเสียทางเศรษฐกิจทำให้ไม่สามารถจำหน่ายสุกรได้ ซึ่งได้แก่ การตาย และการคั้ทิ้ง การคำนวณเปอร์เซ็นต์เสียหาย คำนวณจากจำนวนสุกรตายและคั้ทิ้ง ต่อจำนวนสุกรเข้าเลี้ยง

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรขุนพบว่าส่วนใหญ่มีเปอร์เซ็นต์เสียหายน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) โรงเรือนที่ 1

เปอร์เซ็นต์เสียหายในรุ่นที่ผ่านมาส่วนใหญ่พบว่า มีเปอร์เซ็นต์เสียหายน้อยกว่า 3 คิดเป็นร้อยละ 70.5 รองลงมาเปอร์เซ็นต์เสีย 4.01 – 5.00 และ 5.01 – 6.00 เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และเปอร์เซ็นต์เสียหายมากกว่า 6 คิดเป็นร้อยละ 5.9

2) โรงเรือนที่ 2

เปอร์เซ็นต์เสียหายเกษตรกรที่มี 2 โรงเรือนในโรงเรือนที่ 2 ส่วนใหญ่พบว่า มีเปอร์เซ็นต์เสียหาย 3.01 – 4.00 คิดเป็นร้อยละ 85.7 และ เปอร์เซ็นต์เสียหาย 5.01 – 6.00 คิดเป็นร้อยละ 14.3

1.2.3) อัตราเจริญเติบโต (Average Daily Gain : ADG) ในรุ่นที่ผ่านมา

อัตราการเจริญเติบโต หมายถึง น้ำหนักตัวสุกรที่เพิ่มขึ้น ต่อตัว ต่อวัน โดยเฉลี่ยตลอดช่วงเวลาการเลี้ยงตั้งแต่การชั่งน้ำหนักของสุกรแรกเข้าจนถึงการชั่งน้ำหนักของสุกรจับออก เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรขุนพบว่า ส่วนใหญ่มีอัตราการเจริญเติบโตน้อยกว่า 650 กรัมต่อวัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) โรงเรือนที่ 1

อัตราการเจริญเติบโตในรุ่นที่ผ่านมาส่วนใหญ่พบว่า อัตราเจริญเติบโตน้อยกว่า 650 กรัมต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 82.3 รองลงมาอัตราการเจริญเติบโตอยู่ในช่วง 650 – 680 กรัมต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และอัตราการเจริญเติบโตมากกว่า 680 กรัมต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 5.9

2) โรงเรือนที่ 2

เกษตรกรที่มี 2 โรงเรือนในโรงเรือนที่ 2 ส่วนใหญ่พบว่า อัตราเจริญเติบโตน้อยกว่า 650 กรัมต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 71.4 และอัตราการเจริญเติบโตอยู่ในช่วง 650 – 680 กรัมต่อวัน กับอัตราการเจริญเติบโตมากกว่า 680 กรัมต่อวัน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.3

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าเกษตรกรเลี้ยงสุกรขุนอย่างมีประสิทธิภาพโดยพิจารณาอัตราแลกเนื้อ เปอร์เซ็นต์เสียหาย และอัตราการเจริญเติบโตร่วมกันพบว่า อัตราแลกเนื้อ ส่วนใหญ่ ต่ำกว่ามาตรฐานของบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) กำหนดไว้คือ อัตราแลกเนื้อต่ำกว่ามาตรฐาน 0.151 – 0.250 และ และเปอร์เซ็นต์เสียหาย 3.00 ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดคือ 5.00

แสดงว่ามีการใช้ปริมาณอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัวสุกร และมีจำนวนสุกรตายและสุกรคัดทิ้ง ต่ำกว่า ที่บริษัทกำหนดไว้

1.2.4) รายได้จากการเลี้ยงสุกรในปี 2553

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรขุนมีรายได้จากการเลี้ยงสุกรขุนในปี 2553 ดังนี้

1) โรงเรือนที่ 1

รายได้จากการเลี้ยงสุกรขุนในปี 2553 จะมีรายได้ในช่วง 150,000 – 500,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.7 รองลงมามีรายได้ในช่วง 500,001 – 1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.4 และ มีรายได้น้อยกว่า 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.9

2) โรงเรือนที่ 2

รายได้จากการเลี้ยงสุกรขุนในปี 2553 ของเกษตรกรที่มี 2 โรงเรือน ในโรงเรือนที่ 2 มีรายได้ในช่วง 150,000 – 500,000 บาท และในช่วง 500,001 – 1,000,000 บาท เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 42.9 และ มีรายได้น้อยกว่า 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.2

1.3) การใช้แรงงานในการเลี้ยงสุกรขุนแบบมีพันธะสัญญา

การเลี้ยงสุกรขุนของ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ได้มีการพัฒนา ทั้งทางด้านเทคนิค และเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเลี้ยง เช่น เครื่องให้อาหารอัตโนมัติ ส้วมน้ำ เป็นต้น ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้จะทำให้ประหยัดการใช้แรงงานมากขึ้น จะเห็นได้จากการใช้แรงงานของการเลี้ยงสุกรขุน ประกอบด้วย ลักษณะการใช้แรงงาน จำนวนแรงงานในครอบครัว จำนวนแรงงานจ้าง และอัตราค่าจ้าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.5)

1.3.1) ลักษณะการใช้แรงงาน

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรขุนพบว่า มีลักษณะการใช้แรงงาน ดังนี้

1) โรงเรือนที่ 1

เกษตรกรมีลักษณะการใช้แรงงานในครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.2 และมีการจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 52.9

2) โรงเรือนที่ 2

ลักษณะการใช้แรงงานของเกษตรกรที่มี 2 โรงเรือนในโรงเรือนที่ 2 มีลักษณะการใช้แรงงานในครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.7 และมีการจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 71.4

1.3.2) จำนวนแรงงานในครอบครัว

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรขุนพบว่ามีการใช้แรงงานในครอบครัว ดังนี้

1) โรงเรือนที่ 1

เกษตรกรใช้แรงงานในครอบครัว 1 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ

66.6 และใช้แรงงานในครอบครัว 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3

2) โรงเรือนที่ 2

จำนวนแรงงานในครอบครัวของเกษตรกรที่มี 2 โรงเรือนในโรงเรือนที่ 2 ใช้แรงงานในครอบครัว 1 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.6 และใช้แรงงานในครอบครัว 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 โดยเฉลี่ยเกษตรกรใช้แรงงานในครอบครัว 1 คน

ตารางที่ 4.5 การใช้แรงงานในการเลี้ยงสุกรขุนแบบมีพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการใช้แรงงานในการเลี้ยงสุกรขุน *		
โรงเรือนที่ 1	(n=17)	
แรงงานในครัวเรือน	15	88.2
แรงงานจ้าง	9	52.9
โรงเรือนที่ 2	(n=7)	
แรงงานในครัวเรือน	6	85.7
แรงงานจ้าง	5	71.4
การใช้แรงงานในครอบครัวในการเลี้ยงสุกร (คน)		
โรงเรือนที่ 1	(n=15)	
1	10	66.6
2	5	33.3
โรงเรือนที่ 2	(n=6)	
1	4	66.6
2	2	33.3
เฉลี่ย	1	
การใช้แรงงานจ้างในการเลี้ยงสุกร (คน)		
โรงเรือนที่ 1	(n=9)	
1	6	66.7
2	3	33.3
โรงเรือนที่ 2	(n=5)	
1	4	80
2	1	20
เฉลี่ย	1	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อัตราค่าจ้างแรงงาน (บาทต่อเดือน)		
โรงเรียนที่ 1	(n=9)	
4,000 – 4,999	4	44.4
5,000 – 5,999	2	22.2
6,000 – 6,999	3	33.3
โรงเรียนที่ 2	(n=5)	
4,000 – 4,999	2	40
5,000 – 5,999	2	40
6,000 – 6,999	1	20

หมายเหตุ * สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1.3.3) จำนวนแรงงานจ้าง

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรขุนพบว่าการจ้างแรงงาน ดังนี้

1) โรงเรียนที่ 1

จำนวนแรงงานจ้าง เกษตรกรใช้แรงงานจ้างจำนวน 1 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาใช้แรงงานจ้างจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3

2) โรงเรียนที่ 2

จำนวนแรงงานจ้าง ของเกษตรกรที่มี 2 โรงเรียนในโรงเรียนที่ 2 ใช้แรงงานจ้างจำนวน 1 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาใช้แรงงานจ้างจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และจำนวนแรงงานจ้างจะใช้แรงงานจ้างโดยเฉลี่ย 1 คน

1.3.4) อัตราค่าจ้าง

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรขุนพบว่าการจ้างแรงงานในอัตราค่าจ้าง ดังนี้

1) โรงเรียนที่ 1

เกษตรกรมีการจ้างแรงงานในอัตราค่าจ้าง 4,000 – 4,999 บาทต่อเดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาได้แก่อัตราค่าจ้าง 6,000 – 6,999 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และอัตราค่าจ้าง 5,000 – 5,999 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 22.2

2) โรงเรียนที่ 2

เกษตรกรที่มี 2 โรงเรียนในโรงเรียนที่ 2 เกษตรกรจ้างแรงงานใน

อัตราค่าจ้าง 4,000 – 4,999 บาทต่อเดือน และอัตราค่าจ้าง 5,000 – 5,999 บาทต่อเดือน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และอัตราค่าจ้าง 6,000 – 6,999 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 20.0 พบว่าอัตราค่าจ้างแรงงานที่นิยมจ้างอยู่ในช่วง 4,000 – 4,999 บาทต่อเดือนนั้น ต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ 176 บาทต่อวัน ทั้งนี้เนื่องจากการเลี้ยงสุกรขุนนั้น ไม่ได้ใช้เวลาทำงานทั้งวันเพราะมีเครื่องให้อาหารอัตโนมัติ ทำให้ไม่ต้องใช้แรงงานในการให้อาหารสุกร และสูมน้ำ ทำให้ไม่ต้องล้างเล้าทุกวัน

2) ลักษณะการดำเนินธุรกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรพันธุ์แบบมีพันธุศาสตร์

ลักษณะการดำเนินธุรกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรพันธุ์แบบมีพันธุศาสตร์ ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรพันธุ์ ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรพันธุ์ และการใช้แรงงานของการเลี้ยงสุกรพันธุ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรพันธุ์แบบมีพันธุศาสตร์

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรพันธุ์ ประกอบด้วย จำนวนโรงเรือน จำนวนสุกรแม่พันธุ์ และประสบการณ์เลี้ยงสุกรกับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ดังรายละเอียด ต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรพันธุ์แบบมีพันธุศาสตร์

รายการ	จำนวน (n= 17)	ร้อยละ
จำนวนโรงเรือน (โรงเรือน)		
1	16	94.1
2	1	5.9
เฉลี่ย	1	
จำนวนสุกรแม่พันธุ์ที่เลี้ยง (ตัว)		
โรงเรือนที่ 1		
101 – 150	14	82.4
151 – 200	3	17.6
ประสบการณ์การเลี้ยงสุกรกับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) (ปี)		
1 – 2	1	5.9
3 – 4	-	-
5 – 6	-	-
> 6	16	94.1

2.1.1) จำนวนโรงเรือน

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรพันธุ์ส่วนใหญ่มีจำนวนโรงเรือน 1 โรงเรือน คิดเป็นร้อยละ 94.1 และมีเพียงร้อยละ 5.9 เท่านั้นที่มีโรงเรือน 2 โรงเรือน ทั้งนี้เนื่องจากการเลี้ยงสุกรพันธุ์ต้องใช้เงินลงทุนสูงกว่าสุกรขุน จึงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงเพียงโรงเรือนเดียว

2.1.2) จำนวนสุกรแม่พันธุ์

สุกรแม่พันธุ์ที่เกษตรกรเลี้ยงพบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวน 101 – 150 ตัว มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 82.4 รองลงมาได้แก่ 151 – 200 ตัว คิดเป็นร้อยละ 17.6 ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มี 2 โรงเรือนที่มีอยู่รายเดียวมีสุกรแม่พันธุ์จำนวน 151 – 200 ตัว

2.1.3) ประสบการณ์การเลี้ยงสุกรกับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรพันธุ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เลี้ยงสุกรพันธุ์ กับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) มากกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 94.1 มีเพียงร้อยละ 5.9 เท่านั้นที่มีประสบการณ์ 1 – 2 ปี จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรพันธุ์มานานพอสมควร

2.2) ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรพันธุ์แบบมีพันธะสัญญา

ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรพันธุ์ ประกอบด้วย เปอร์เซ็นต์เข้าคลอด ขนาดครอกเกิดมีชีวิต เปอร์เซ็นต์เสียหายแล้วคลอด และรายได้จากการเลี้ยงสุกรในปี 2553 ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.7)

2.2.1) เปอร์เซ็นต์เข้าคลอด

เปอร์เซ็นต์เข้าคลอด หมายถึง จำนวนแม่สุกรที่ทำการผสมพันธุ์ แล้วผสมติดตั้งท้อง และทำการคลอด โดยการคำนวณเปอร์เซ็นต์เข้าคลอดนั้น คำนวณจากจำนวนแม่สุกรที่คลอดต่อจำนวนแม่สุกรที่ผสมพันธุ์ทั้งหมด ตัวอย่างเช่น มีการนำแม่สุกรจำนวน 100 ตัวมาผสมพันธุ์ และแม่สุกรที่ตั้งท้องแล้วคลอดลูก จำนวน 85 ตัว คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เข้าคลอดเท่ากับ 85 เปอร์เซ็นต์

สุกรพันธุ์ที่เกษตรกรมีเปอร์เซ็นต์เข้าคลอดในช่วง 83.01 – 86.00 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.4 รองลงมาได้แก่ 86.01 – 89.00 คิดเป็นร้อยละ 23.5 และเปอร์เซ็นต์เข้าคลอดในช่วง 80.00 – 83.00 กับมากกว่า 89.00 เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 17.6 ส่วนเปอร์เซ็นต์เข้าคลอดน้อยกว่า 80.00 มีเพียงร้อยละ 11.8

จากการสอบถามนายสัตวบาลของบริษัท พบว่า เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรพันธุ์มีเปอร์เซ็นต์เข้าคลอดมากกว่า 89.00 นั้นมีอยู่ 3 ราย ซึ่งจะเป็นเกษตรกรที่มีความขยัน เอาใจใส่ดูแล และจัดการฟาร์มดี จึงได้ทำให้มีประสิทธิภาพการเลี้ยงที่ดี

ตารางที่ 4.7 ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรพันธุ์แบบมีพันธุศาสตร์

รายการ	จำนวน (n=17)	ร้อยละ
เปอร์เซ็นต์เข้าคลอดของแม่พันธุ์		
< 80.00	2	11.8
80.00 – 83.00	3	17.6
83.01 – 86.00	5	29.4
86.01 – 89.00	4	23.5
> 89.00	3	17.6
ขนาดครอกเกิดมีชีวิตของสุกรพันธุ์ (ตัว)		
< 9.00	2	11.8
9.00 – 9.49	1	5.9
9.50 – 9.99	3	17.6
10.00 – 10.50	3	17.6
> 10.50	8	47.1
เปอร์เซ็นต์เสียหายเล็กน้อยของสุกรพันธุ์		
5.00 – 5.99	8	47.1
6.00 – 6.99	-	-
7.00 – 7.99	1	5.8
> 7.99	8	47.1
รายได้จากการเลี้ยงสุกรในปี 2553 (บาท)		
150,000 – 500,000	10	58.8
500,001 – 1,000,000	7	41.2

2.2.2) ขนาดครอกเกิดมีชีวิต

ขนาดครอกเกิดมีชีวิต หมายถึง จำนวนลูกสุกรที่แม่สุกรคลอดออกมา การคำนวณขนาดครอกเกิดมีชีวิต คำนวณจากจำนวนลูกเกิดมีชีวิตต่อจำนวนแม่สุกรที่คลอด ตัวอย่าง เช่น มีแม่สุกรจำนวน 10 ตัวที่ตั้งท้องแล้วคลอดลูกออกมาจำนวน 95 ตัว เท่ากับมีขนาดครอกเกิดมีชีวิต 9.50 ตัว

สุกรพันธุ์ที่เกษตรกรเลี้ยงมีขนาดครอกเกิดมีชีวิตมากกว่า 10.50 ตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.1 รองลงมามีขนาดครอกเกิดมีชีวิตในช่วง 10.00 – 10.50 ตัว กับในช่วง 9.50 – 9.99 ตัว เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 17.6 ขนาดครอกเกิดมีชีวิตน้อยกว่า 9.00 ตัว คิดเป็นร้อยละ 11.8 และขนาดครอกเกิดมีชีวิตในช่วง 9.00 – 9.49 ตัว คิดเป็นร้อยละ 5.9

2.2.3) เปอร์เซ็นต์เสียหายเล็กน้อย

เปอร์เซ็นต์เสียหายเล็กน้อย หมายถึง จำนวนลูกสุกรที่คลอดออกมาไม่สามารถเลี้ยงต่อไปได้จากสาเหตุ การตาย และการคัดทิ้ง การคำนวณเปอร์เซ็นต์เสียหายเล็กน้อย คำนวณจากจำนวนลูกสุกรตายและคัดทิ้ง ต่อจำนวนลูกสุกรที่คลอดออกมา ตัวอย่างเช่น ลูกสุกรคลอดออกมาจำนวน 100 ตัว มีลูกสุกรตาย 3 ตัว คัดทิ้ง 2 ตัว เท่ากับ มีเปอร์เซ็นต์เสียหายเล็กน้อย 5 เปอร์เซ็นต์

สุกรพันธุ์ที่เกษตรกรเลี้ยงมีเปอร์เซ็นต์เสียหายเล็กน้อยในช่วง 5.00 – 5.99 และมากกว่า 7.99 เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 47.1 เท่ากันและเปอร์เซ็นต์เสียหายเล็กน้อยในช่วง 7.00 – 7.99 คิดเป็นร้อยละ 5.8

เมื่อพิจารณา เปอร์เซ็นต์เข้าคลอด ขนาดครอกเกิดมีชีวิต และเปอร์เซ็นต์เสียหายเล็กน้อยร่วมกันพบว่า มีเปอร์เซ็นต์เข้าคลอดที่สูง มีขนาดครอกเกิดส่วนใหญ่มากกว่า 10.50 ตัวมาก และมีเปอร์เซ็นต์เสียหายเล็กน้อยส่วนใหญ่ในช่วง 5.00 – 5.99 และมากกว่า 7.99 แสดงว่า มีประสิทธิภาพการเลี้ยงในระดับดี คือแม่สุกร 1 ตัวคลอดลูกสุกรจำนวน 10.50 ตัว ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานของบริษัทกำหนดไว้ และเสียหายอยู่ในช่วง 0.53 - 0.63 ตัว ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานของบริษัท กำหนดไว้เช่นกัน

2.2.4) รายได้จากการเลี้ยงสุกรในปี 2553

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรพันธุ์ มีรายได้จากการเลี้ยงสุกรพันธุ์ในปี 2553 อยู่ในช่วง 150,000 – 500,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมามีรายได้อยู่ในช่วง 500,001 – 1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.2

2.3) การใช้แรงงานในการเลี้ยงสุกร

การใช้แรงงานของการเลี้ยงสุกรพันธุ์ ประกอบด้วย จำนวนแรงงานในครอบครัว จำนวนแรงงานจ้าง และอัตราค่าจ้าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.8)

2.3.1) จำนวนแรงงานในครอบครัว

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรพันธุ์ มีการใช้แรงงานในครอบครัวจำนวน 2 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.7 รองลงมาใช้แรงงานในครอบครัวจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 และ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 และมีการใช้แรงงานในครอบครัวโดยเฉลี่ยจำนวน 2.1 คน

2.3.2) จำนวนแรงงานจ้าง

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรพันธุ์ มีการแรงงานจ้าง จำนวน 1 คน และจำนวน 2 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 45.5 ส่วนแรงงานจ้างจำนวน 3 คน มีเพียงร้อยละ 9.0 และมีการใช้แรงงานจ้างโดยเฉลี่ยจำนวน 1.6 คน

เมื่อพิจารณาการใช้แรงงานทั้งการใช้แรงงานในครอบครัว และการจ้างงานจะเห็นว่าเกษตรกรเลี้ยงสุกรพันธุ์ใช้แรงงานมากกว่าการเลี้ยงสุกรขุน

ตารางที่ 4.8 การใช้แรงงานในการเลี้ยงสุกรพันธุ์แบบมีพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน (n=11)	ร้อยละ
การใช้แรงงานในครอบครัว (คน)		
1	1	9.2
2	8	72.7
3	2	18.2
เฉลี่ย	2.1	
การใช้แรงงานจ้าง (คน)		
1	5	45.5
2	5	45.5
3	1	9
เฉลี่ย	1.6	
อัตราค่าจ้างแรงงาน (บาทต่อเดือน)		
5,000 – 5,999	2	18.2
6,000 – 6,999	6	54.5
7,000 – 7,999	2	18.2
8,000 – 8,999	1	9.1

2.3.3) อัตราค่าจ้าง

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรพันธุ์ และมีการแรงงานจ้างในอัตราค่าจ้าง 6,000 – 6,999 บาทต่อเดือน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาได้แก่อัตราค่าจ้าง 5,000 – 5,999 บาทต่อเดือน และอัตราค่าจ้าง 7,000 – 7,999 บาทต่อเดือน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 18.2 ส่วนอัตราค่าจ้าง 8,000 – 8,999 บาทต่อเดือน มีเพียงร้อยละ 9.1

เมื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างแรงงานในการเลี้ยงระหว่างสุกรพันธุ์ และสุกรขุน พบว่า อัตราค่าจ้างแรงงานในการเลี้ยงสุกรพันธุ์สูงกว่าสุกรขุน เพราะว่าการเลี้ยงสุกรพันธุ์นั้น ปริมาณงานมากกว่า และยังต้องคอยเฝ้าดูแลสุกรที่คลอด เพื่อทำคลอดสุกรและดูแลไม่ให้แม่สุกรทับลูกซึ่งใช้เวลาทั้งวัน

4.2.2 รูปแบบการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ผลการศึกษารูปแบบการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ประกอบด้วย การดำเนินการก่อนการยื่นชำระภาษีของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา และการยื่นชำระภาษีของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การดำเนินการก่อนการยื่นชำระภาษีของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

การดำเนินการก่อนการยื่นชำระภาษีของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ประกอบด้วยบุคคลที่ทำนิติกรรมกับบริษัทเพื่อยื่นชำระภาษีเงินได้พึงประเมิน ลักษณะการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในการสร้างโรงเรือน ลักษณะการถือกรรมสิทธิ์โรงเรือนที่ใช้เลี้ยง ลักษณะการจ้างแรงงาน การติดตั้งแอมมิเตอร์ไฟฟ้าของโรงเรือนเลี้ยง ความถูกต้องของใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้า การขอหลักฐาน (ใบเสร็จรับเงิน) เมื่อซื้อวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร และการจดทะเบียนภาษี มูลค่าเพิ่ม กรณีมีรายได้มากกว่า 1,800,000 บาท ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.9)

1.1) บุคคลที่ทำนิติกรรมกับบริษัทเพื่อยื่นชำระภาษีเงินได้พึงประเมิน

เกษตรกรได้ทำนิติกรรมกับบริษัทเพื่อยื่นชำระภาษีเงินได้พึงประเมินดังต่อไปนี้

1) โรงเรือนที่ 1

การทำนิติกรรมกับบริษัทเพื่อยื่นชำระภาษีเงินได้พึงประเมิน

ส่วนใหญ่ทำในนามตนเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.4 รองลงมาได้แก่การทำนิติกรรมในนามญาติพี่น้อง เช่น พี่สาว น้องสาว เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 14.6

2) โรงเรือนที่ 2

การทำนิติกรรมกับบริษัทเพื่อยื่นชำระภาษีเงินได้พึงประเมินของ

เกษตรกรที่มี 2 โรงเรือนในโรงเรือนที่ 2 ส่วนใหญ่ทำนิติกรรมในนามญาติพี่น้อง เช่น พี่สาว น้องสาว เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมาได้แก่การทำนิติกรรมในนามตนเอง คิดเป็นร้อยละ 12.5 จะเห็นได้ว่าลักษณะการทำนิติกรรมเพื่อยื่นชำระภาษีของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มี 2 โรงเรือนในโรงเรือนที่ 2 นั้นส่วนใหญ่จะทำนิติกรรมในนามบุคคลอื่น ซึ่งจะส่งผลต่อเงินได้พึงประเมินในการยื่นชำระภาษีของเกษตรกร

1.2) ลักษณะการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในการสร้างโรงเรือน

การถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในการสร้างโรงเรือนของเกษตรกรนั้นพบว่า ส่วนใหญ่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 70.6 รองลงมาเป็นกรรมสิทธิ์ของครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 29.4

ตารางที่ 4.9 การดำเนินการก่อนการยื่นชำระภาษีของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน (n=34)	ร้อยละ
บุคคลที่ทำนิติกรรมกับบริษัทเพื่อยื่นชำระภาษีเงินได้พึงประเมิน		
โรงเรียน 1		
ตนเอง	29	85.4
ญาติพี่น้อง	5	14.6
โรงเรียน 2	(n=8)	
ตนเอง	1	12.5
ญาติพี่น้อง	7	87.5
ลักษณะการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในการสร้างโรงเรียน		
เป็นของตนเอง	24	70.6
เป็นของครอบครัว	10	29.4
ลักษณะการถือกรรมสิทธิ์โรงเรียนที่ใช้เลี้ยง		
เป็นของตนเอง	33	97.1
เป็นของครอบครัว	1	2.9
การจ้างงาน		
มีการจ้างงาน	21	61.8
ไม่มีการจ้างงาน	12	38.2
การทำสัญญาการจ้างงาน	(n=21)	
ทำสัญญา	1	4.7
ไม่ทำสัญญา	20	95.3
เหตุผลที่ไม่ทำสัญญาจ้างแรงงาน	(n=20)	
เป็นญาติกัน	5	25.0
เปลี่ยนแรงงานบ่อย	5	25.0
ไม่ทราบว่าต้องทำสัญญา	8	40.0
ไว้ใจ	1	5.0
ช่วงทดลองงาน	1	5.0
การแจ้งประกันสังคมกรณีการจ้างแรงงาน	(n=21)	
ยื่นแจ้งประกันสังคม	1	4.7
ไม่ยื่นแจ้งประกันสังคม	20	95.3

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=34)	ร้อยละ
เหตุผลที่ไม่ได้แจ้งประกันสังคม	(n=20)	
ไม่ได้ประโยชน์จากการแจ้ง	4	20
คนงานเข้าออกบ่อย	3	15
ไม่ทราบว่าต้องยื่น	7	35
มีคนงาน 1 คน	1	5
อื่นๆ	5	25
การติดตั้งเตาไฟฟ้าของโรงเรียนเลี้ยงสุกร		
ติดตั้งแยก	19	55.9
ไม่ติดตั้งแยก	15	44.1
ความถูกต้องของใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้า		
ถูกต้อง	19	55.9
ไม่ถูกต้อง	15	44.1
การขอหลักฐาน(ใบเสร็จรับเงิน)เมื่อซื้อวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร		
ขอหลักฐาน	12	35.3
ไม่ขอหลักฐาน	22	64.7
การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีรายได้มากกว่า 1,800,000 บาท	(n=3)	
จดทะเบียน	3	100

1.3) ลักษณะการถือกรรมสิทธิ์โรงเรียนที่ใช้เลี้ยง

การถือกรรมสิทธิ์ของโรงเรียนที่ใช้เลี้ยงสุกรของเกษตรกรนั้น ส่วนใหญ่ เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 97.1 และเป็นกรรมสิทธิ์ของครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 2.9 เมื่อพิจารณาการถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินและกรรมสิทธิ์โรงเรียนที่ใช้เลี้ยงจะเห็นว่าส่วนใหญ่ไปในทิศทางเดียวกันกล่าวคือเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง

1.4) ลักษณะการจ้างแรงงาน

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการจ้างงานของเกษตรกรประกอบด้วย การจ้างงาน การทำสัญญาจ้าง เหตุผลกรณีที่ไม่นำสัญญาจ้างงาน การแจ้งประกันสังคม และเหตุผลกรณีที่ไมแจ้งประกันสังคม ผลการศึกษาพบว่า

1.4.1) การจ้างงาน

การจ้างแรงงานของเกษตรกรส่วนใหญ่ มีการจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 61.8 และไม่มีจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 38.2

1.4.2) การทำสัญญาจ้าง

การจ้างแรงงานของเกษตรกรนั้นส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำสัญญาจ้าง คิดเป็นร้อยละ 95.3 และมีการจัดทำสัญญาจ้างงาน คิดเป็นร้อยละ 4.7 ซึ่งการทำสัญญาจ้างนั้นเป็นหลักฐานพิสูจน์ว่ามี การจ้างงานจริง จำนวนเท่าไร ใช้เป็นหลักฐานร่วมกับหลักฐานการจ่ายเงินเข้ากองทุน ประกันสังคม เพื่อบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในการยื่นเสียภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา40(8)

1.4.3) เหตุผลกรณีไม่การทำสัญญาจ้างงาน

เหตุผลกรณีการไม่ทำสัญญาจ้างแรงงานของเกษตรกรนั้นส่วนใหญ่ เกิดจากไม่ทราบว่าต้องทำสัญญา คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาได้แก่เป็นญาติกัน และเปลี่ยนแรงงานบ่อย คิดเป็น ร้อยละ 25 เท่ากัน ว่างใจ และช่วงทดลองงาน คิดเป็นร้อยละ 5 เท่ากัน

1.4.4) การแจ้งประกันสังคม

การแจ้งประกันสังคมของเกษตรกรนั้นส่วนใหญ่ จะไม่ได้ยื่นแจ้งประกันสังคม คิด เป็นร้อยละ 95.3 และยื่นแจ้งประกันสังคม คิดเป็นร้อยละ 4.7 ซึ่งเมื่อมีการจ้างงานเกิดขึ้นต้องมีการ ยื่นแจ้งประกันสังคมตามกฎหมายประกันสังคม และหลักฐานการจ่ายเงินเข้ากองทุนประกันสังคม นั้นเป็นหลักฐานที่สามารถบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในการยื่นเสียภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8)

1.4.5) เหตุผลกรณีไม่แจ้งประกันสังคม

เหตุผลกรณีไม่แจ้งประกันสังคมของเกษตรกรนั้นส่วนใหญ่ เกิดจากไม่ทราบว่าต้อง ยื่นแจ้งประกันสังคม คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาได้แก่ ไม่ได้ประโยชน์จากการแจ้งประกันสังคม คิดเป็นร้อยละ 20 คนงานเข้าออกบ่อย คิดเป็นร้อยละ 15 และจากสาเหตุอื่นๆ เช่น มีคนงาน 1 คน ไม่สะดวกไปยื่น มีความยุ่งยาก อยู่ในช่วงทดลองงาน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 30

1.5) การติดตั้งไฟฟ้าของโรงเรือนเลี้ยง

การติดตั้งไฟฟ้าสำหรับโรงเรือนเลี้ยงสุกรของเกษตรกรนั้นส่วนใหญ่ติดตั้งมิเตอร์ ไฟฟ้าแยกมิเตอร์สำหรับโรงเรือนเลี้ยงสุกรโดยเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 55.9 และไม่ได้ติดตั้งมิเตอร์ ไฟฟ้าแยก คิดเป็นร้อยละ 44.1 ซึ่งการติดตั้งมิเตอร์ไฟฟ้าแยกสำหรับโรงเรือนเลี้ยงสุกรนั้นเป็นการ พิสูจน์ว่าค่าไฟฟ้าที่เกิดขึ้นเป็นค่าไฟฟ้าสำหรับกิจการเลี้ยงสุกรสามารถบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในการ ยื่นเสียภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา40(8)

1.6) ความถูกต้องของใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้า

ความถูกต้องของใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้า สำหรับโรงเรือนเลี้ยงสุกร ของเกษตรกรนั้น ส่วนใหญ่ ใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้าระบุชื่อ ที่อยู่ ถูกต้องครบถ้วน คิดเป็นร้อยละ 55.9 และใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้าไม่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 44.1 ซึ่งกรณีที่ใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้าระบุชื่อ ที่อยู่ ไม่ถูกต้องนั้น จะไม่สามารถใช้เป็นหลักฐานในการยืนยันว่าค่าไฟฟ้าที่เกิดขึ้นเป็นค่าไฟฟ้าสำหรับกิจการเลี้ยงสุกร และไม่สามารถใช้เป็นการใช้จ่ายในการยื่นเสียภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8)

1.7) การขอหลักฐาน (ใบเสร็จรับเงิน) เมื่อซื้อวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร

การขอหลักฐาน (ใบเสร็จรับเงิน) เมื่อซื้อวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร ของเกษตรกรนั้น ส่วนใหญ่ พบว่าไม่ได้ขอหลักฐาน (ใบเสร็จรับเงิน) คิดเป็นร้อยละ 64.7 และขอหลักฐาน (ใบเสร็จรับเงิน) คิดเป็นร้อยละ 35.5 ซึ่งหลักฐาน (ใบเสร็จรับเงิน) นั้นสามารถใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในการยื่นเสียภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8)

1.8) การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีมีรายได้มากกว่า 1,800,000 บาท

การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีที่มีรายได้มากกว่า 1,800,000 บาท ของเกษตรกรนั้น พบว่า มีการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งหมดโดยตามหลักกฎหมายระบุว่า ผู้ประกอบการที่ขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจหรือวิชาชีพเป็นปกติธุระไม่ว่าจะประกอบกิจการในรูปของบุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช้นิติบุคคล หรือนิติบุคคลใด ๆ หากมีรายรับจากการขายสินค้าหรือให้บริการเกินกว่า 1,800,000 บาทต่อปี มีหน้าที่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน (กรมสรรพากร, 2553)

2) การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ประกอบด้วย การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปี เหตุผลที่ไม่ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้ประจำปี ประเภทของแบบชำระภาษีเงินได้ประจำปี เหตุผลที่ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้ ม. 40(2) เหตุผลที่ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้ ม. 40(8) จำนวนภาษีที่จ่ายชำระ และผู้จัดการเกี่ยวการยื่นชำระภาษีเงินได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.10)

2.1) การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปี

การยื่นแบบชำระภาษีประจำปี ของเกษตรกรนั้น ส่วนใหญ่ พบว่า มีการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปี คิดเป็นร้อยละ 82.4 และไม่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปี คิดเป็นร้อยละ 17.6

2.2) เหตุผลที่ไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปี

เหตุผลที่ไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปีของเกษตรกร นั้น ส่วนใหญ่เกิดจากไม่ทราบว่าต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปี เนื่องจากเข้าใจว่าทางบริษัทได้หักภาษีไปแล้ว คิดเป็นร้อยละ 49.9 และรองลงมาได้แก่มีรายได้ประจำที่ยื่นอยู่แล้วจึงไม่นำมาขึ้นรวม เริ่มเลี้ยงเป็นปีแรก และมีเจตนาไม่ยื่น คิดเป็นร้อยละ 16.7 เท่ากัน

2.3) ประเภทของแบบชำระภาษีเงินได้

ประเภทของการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้ ของเกษตรกรนั้น ส่วนใหญ่พบว่า ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) คิดเป็นร้อยละ 96.4 รองลงมาได้แก่ ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(7) และยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมินมาตรา 40(8) คิดเป็นร้อยละ 7.1 และ 3.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 การดำเนินการก่อนการยื่นชำระภาษีของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน (n=34)	ร้อยละ
การยื่นแบบชำระภาษีประจำปี		
ยื่นแบบชำระ	28	82.4
ไม่ยื่นแบบชำระ	6	17.6
เหตุผลที่ไม่ยื่นแบบชำระภาษีประจำปี	(n=6)	
ไม่ทราบว่าต้องยื่น	3	49.9
มีรายได้ประจำที่ยื่นอยู่แล้วจึงไม่นำไปขึ้นรวม	1	16.7
เริ่มเลี้ยงเป็นปีแรก	1	16.7
เจตนาไม่ยื่น	1	16.7
ประเภทของการยื่นแบบชำระภาษีประจำปี *	(n=28)	
ม.40(2)	27	96.4
ม.40(8)	1	3.6
ม.40(7)	2	7.1
เหตุผลที่ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมิน ม.40(2)	(n=27)	
ยื่นตามที่บริษัทฯ หักไว้	25	92.6
สรรพากรแนะนำ	1	3.7
ยื่นรวมกับ 40 (7)	1	3.7
เหตุผลที่ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมิน ม.40(8)	(n=1)	
ประหยัดภาษี	1	3.5

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=34)	ร้อยละ
จำนวนภาษีที่จ่ายชำระในปีที่ผ่านมา (บาท)		
โรงเรียน 1	(n=28)	
ไม่เสียภาษี	2	7.1
1 – 20,000	16	57.2
20,001 – 100,000	10	35.7
โรงเรียน 2	(n=7)	
ไม่เสียภาษี	2	28.6
1 – 20,000	3	42.8
20,001 – 100,000	2	28.6
ผู้จัดการเกี่ยวการยื่นชำระภาษี	(n=28)	
ตนเอง	19	67.9
บุคคลในครอบครัว	4	14.3
พนักงานสรรพากร	4	14.3
พนักงานของบริษัทฯ	1	3.5

หมายเหตุ * สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.4) เหตุผลที่ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้ ม. 40(2)

เหตุผลที่ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้ตามมาตรา 40(2) ของเกษตรกร นั้น ส่วนใหญ่พบว่า ยื่นตามที่บริษัทหักไว้ คิดเป็นร้อยละ 92.6 รองลงมาได้แก่ยื่นตามสรรพากรแนะนำ และยื่นรวมกับมาตรา 40(7) เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.7 กรณีบริษัทได้ระบุว่าเงินได้ของเกษตรกรเข้าลักษณะเงินตามมาตรา 40(2) นั้น เนื่องจากกรมสรรพากรได้ตอบข้อหารือในคำวินิจฉัย เลขที่ 409308 ไว้ว่าเงินได้ดังกล่าวเข้าลักษณะเป็นเงินตามมาตรา 40(2) และบริษัทต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50(1) ส่วนกรณีที่เกษตรกรมีรายได้จากการรับเหมาก่อสร้างด้วยจะต้องยื่นชำระภาษีตามมาตรา 40(7) รวมกับมาตรา 40(2) (กรมสรรพากร, 2553)

2.5) เหตุผลที่ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้ ม. 40(8)

เหตุผลที่ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้ตามมาตรา 40(8) ของเกษตรกรนั้น มีอยู่รายเดียวจากสาเหตุเพราะสามารถประหยัดภาษีได้ และจากการสัมภาษณ์นั้นยังพบว่า ภาษีที่ทางบริษัทได้หักไว้ตามมาตรา 40(2) เมื่อเกษตรกรนำไปยื่นตามมาตรา 40(8) สามารถขอคืนภาษีได้ทั้งหมด

2.6) จำนวนภาษีที่จ่ายชำระในปีที่ผ่านมา

จำนวนภาษีที่จ่ายชำระในปีที่ผ่านมาเกษตรกร มีดังต่อไปนี้

1) โรงเรือนที่ 1

มีจำนวนภาษีที่จ่ายชำระในปีที่ผ่านมา พบว่า อยู่ในช่วง 1 – 20,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.2 รองลงมาได้แก่ มีจำนวนภาษีที่จ่ายชำระอยู่ในช่วง 20,001 – 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.7 และไม่มีภาษีที่ต้องชำระ คิดเป็น 7.1

2) โรงเรือนที่ 2

มีจำนวนภาษีที่จ่ายชำระในปีที่ผ่านมาของเกษตรกรที่มี 2 โรงเรือนในโรงเรือนที่ 2 พบว่า อยู่ในช่วง 1 – 20,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.8 และมีจำนวนภาษีที่จ่ายชำระอยู่ในช่วง 20,001 – 100,000 บาท และไม่มีภาษีที่ต้องชำระ คิดเป็นร้อยละ 28.6 เท่ากัน

2.7) ผู้จัดการเกี่ยวกับการยื่นชำระภาษีเงินได้

ผู้จัดการเกี่ยวกับการยื่นชำระภาษีเงินได้ ของเกษตรกรนั้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นตัวแทนเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 67.9 รองลงมาได้แก่ บุคคลในครอบครัว และ พนักงานสรรพากร คิดเป็นร้อยละ 14.3 เท่ากัน และพนักงานของบริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.5

4.3 ทักษะต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

สำหรับการวิเคราะห์ระดับทักษะต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการทัศนคติของเกษตรกรไว้ 13 ประเด็น (ตารางที่ 4.11)

1) ทักษะต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ในระดับทัศนคติดีมาก มี 1 ประเด็น คือ บริษัทฯ ให้ความรู้เกี่ยวกับการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) โดยมีค่าเฉลี่ย 4.59 จากการสอบถามเพิ่มเติม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) จึงต้อง การให้บริษัทฯ ให้ความรู้เกี่ยวกับการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) เพื่อจะได้ยื่นชำระภาษีได้

ตารางที่ 4.11 ทักษะต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร
ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย (n=34)	ระดับทัศนคติ
1) การชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตาม ม.40(8) เป็นวิธีที่เหมาะสมกับอาชีพการเลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญามากที่สุด	4.15	ทัศนคติดี
2) เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตาม ม.40(8) เป็นอย่างดี	2.15	ทัศนคติไม่สู้ดี
3) การกรอกแบบ ภ.ง.ด.ชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตาม ม.40(8) มีความยุ่งยาก	3.32	ทัศนคติดีปานกลาง
4) การจัดทำบัญชีเพื่อใช้ประกอบในชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตาม ม.40(8) มีความยุ่งยาก	3.44	ทัศนคติดีปานกลาง
5) การจัดหาหลักฐานในการจ่ายเงิน(ใบเสร็จรับเงิน) เพื่อจะใช้ประกอบในชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตาม ม.40(8) มีความยุ่งยาก	2.71	ทัศนคติดีปานกลาง
6) พนักงานสรรพากรอำนวยความสะดวกในการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมินเป็นอย่างดี	3.91	ทัศนคติดี
7) พนักงานบริษัทฯ ได้มีการสนับสนุนในการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตาม ม.40(8) เป็นอย่างดี	3.18	ทัศนคติดีปานกลาง
8) การชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตาม ม.40(8) จำเป็นต้องจ้างสำนักงานบัญชีจัดทำบัญชี และยื่นแบบการชำระภาษี	2.24	ทัศนคติไม่สู้ดี
9) การชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตาม ม.40(8) เหมาะกับเกษตรกรที่มีการทำบัญชีอย่างเป็นระบบเท่านั้น	4.35	ทัศนคติดี
10) บริษัทฯ จัดให้ความรู้เกี่ยวกับการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตาม ม.40(8)	4.59	ทัศนคติดีมาก
11) บริษัทฯ เป็นผู้จัดทำบัญชีและยื่นแบบการชำระภาษีให้กับเกษตรกร	4.41	ทัศนคติดี
12) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อไปต่อรองจ้างสำนักงานบัญชีมาจัดทำบัญชี และยื่นแบบชำระภาษีให้	2.65	ทัศนคติดีปานกลาง
13) บริษัทหักภาษีหัก ณ.ที่จ่ายตาม ม.40(8) (หักร้อยละ3)	4.03	ทัศนคติดี

2) ทักษะคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ในระดับทัศนคติดี มี 5 ประเด็น คือ (1) บริษัทฯ เป็นผู้จัดทำบัญชีและยื่นแบบการชำระภาษีให้กับเกษตรกร (2) การชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) เหมาะกับเกษตรกรที่มีการทำบัญชีอย่างเป็นระบบเท่านั้น (3) การชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) เป็นวิธีที่เหมาะสมกับอาชีพการเลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญามากที่สุด (4) บริษัทหักภาษีหัก ณ.ที่จ่ายตาม ม. 40(8)(หักร้อยละ3) (5) พนักงานสรรพากรอำนวยความสะดวกในการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมินเป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.41, 4.35, 4.15, 4.03 และ 3.91 ตามลำดับ สังกัดได้ว่าประเด็นที่มีผลในระดับทัศนคตินั้น จะเป็นประเด็นที่อำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกรในการยื่นชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) และเป็นประเด็นที่ให้ความรู้สึกสบายใจแก่เกษตรกร

3) ทักษะคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ในระดับทัศนคติปานกลาง มี 5 ประเด็น คือ (1) การจัดทำบัญชีเพื่อใช้ประกอบในชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) มีความยุ่งยาก (2) การกรอกแบบ ภ.ง.ด.ชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) มีความยุ่งยาก (3) พนักงานบริษัทฯ ได้มีการสนับสนุนในการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) เป็นอย่างดี (4) การจัดหาหลักฐานในการจ่ายเงิน(ใบเสร็จรับเงิน)เพื่อจะเป็นใช้ประกอบในชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) มีความยุ่งยาก (5) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อไปต่อรองจ้างสำนักงานบัญชีมาจัดทำบัญชี และยื่นแบบการชำระภาษีให้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.44, 3.32, 3.18, 2.71 และ 2.65 ตามลำดับ สังกัดได้ว่าประเด็นที่มีผลในระดับทัศนคติปานกลางนั้น จะเป็นประเด็นที่สร้างความยุ่งยากในการยื่นชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) และเกษตรกรต้องมีความรู้ในเรื่องนี้ด้วยเพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง

4) ทักษะคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ในระดับทัศนคติไม่สู้ดี มี 2 ประเด็น คือ (1) การชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) จำเป็นต้องจ้างสำนักงานบัญชีจัดทำบัญชี และยื่นแบบการชำระภาษี (2) เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ย 2.24 และ 2.15 ตามลำดับ จากการสอบถามเกษตรกรเพิ่มเติมพบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในเรื่องการชำระ ภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) หรือมีความรู้แค่หลักการคร่าวๆ และไม่สามารถยื่นชำระภาษีได้ แต่ที่ไม่จำเป็นต้องจ้างสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีและยื่นแบบการชำระภาษีนั้น เพราะไม่ต้องการเสียเงินจ้าง แต่อยากให้บริษัทฯ ให้ความรู้เพื่อจัดทำเอง หรือบริษัทฯ เป็นผู้จัดทำบัญชีและยื่นแบบการชำระภาษีให้

4.4 ปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.13) จะเห็นว่า ปัญหาที่เกษตรกรตอบมากที่สุด คือ ปัญหาไม่มีความรู้และไม่สามารถปฏิบัติได้ คิดเป็นร้อยละ 47.6 รองลงมาเป็นปัญหาความยุ่งยากในการยื่นภาษี คิดเป็นร้อยละ 26.5 ปัญหาด้านหลักฐานค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง และปัญหาจากการไม่ทำบัญชี/ความยุ่งยากในการทำบัญชี สัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.7 และปัญหาจากร้านค้าไม่ออกใบเสร็จให้ และปัญหาจากมิเตอร์ไฟฟ้าไม่ได้แยกสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.9 และสรรพากรไม่แนะนำให้อื่น คิดเป็นร้อยละ 2.9 จะ เห็นได้ว่า สาเหตุของปัญหาทั้งหมดเกิดจากเกษตรกรไม่มีความรู้ในการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตาม มาตรา 40(8)

ตารางที่ 4.12 ปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ปัญหาและอุปสรรค*	จำนวน (n=34)	ร้อยละ
ปัญหาจากการไม่ได้ทำบัญชี/ความยุ่งยากในการจัดทำบัญชี	5	14.7
ปัญหาความยุ่งยากในการยื่นภาษี	9	26.5
ปัญหาไม่มีความรู้และไม่สามารถปฏิบัติได้	16	47.6
ปัญหาจากร้านค้าไม่ออกใบเสร็จให้	2	5.9
ปัญหาด้านหลักฐานค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง	5	14.7
สรรพากรไม่แนะนำให้อื่น	1	2.94
ปัญหาจากมิเตอร์ไฟฟ้าไม่ได้แยก	2	5.8

หมายเหตุ * สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้เสนอในส่วนของการสรุปผลการศึกษา ทศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา กับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา และข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ในผลการศึกษา ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาทศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญากับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา (1) ลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา (2) ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา (3) ทศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา (4) ปัญหา และอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุน และสุกรพันธุ์ แบบมีพันธะสัญญาแบบจ้างเลี้ยง กับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดสงขลา จำนวน 17 เท่ากัน รวมทั้งสิ้น 34 ราย ที่ยื่นชำระภาษีในปีภาษี 2553 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

5.1.1 ลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

1) ลักษณะทางสังคม

เกษตรกรมีสัดส่วนระหว่างเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกันมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 4.2 อายุเฉลี่ย 47 ปี นับถือศาสนาพุทธทั้งหมด มีสถานภาพสมรสร้อยละ 91.2 มีระดับการศึกษาประถม ร้อยละ 44.1 โดยมีการศึกษาสายสามัญ ร้อยละ 58.8 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 – 4 คน และรับรู้ข่าวสารในเรื่องการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินจากทางโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 82.4

2) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

เกษตรกรส่วนใหญ่ เลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลัก ในจำนวนนี้ร้อยละ 52.9 มีรายได้จากอาชีพหลัก 150,000 – 500,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.1 และรายได้จากอาชีพรองน้อยกว่า 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.0

5.1.2 ลักษณะการดำเนินธุรกิจ แลรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธสัญญา

1) ลักษณะการดำเนินธุรกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธสัญญา

1.1) ลักษณะการดำเนินธุรกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุนแบบมีพันธสัญญา

เกษตรกรส่วนใหญ่มีโรงเรือนสำหรับเลี้ยงสุกรขุน 1 โรงเรือน โดยเฉลี่ยจำนวน 1.41 โรงเรือน เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงสุกรขุนปีละ 2 รุ่น จำนวนสุกรขุนที่เลี้ยงรุ่นละ 350 – 550 ตัว มีประสบการณ์การเลี้ยงสุกรขุนกับบริษัท มากกว่า 6 ปี มีประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรขุนอยู่ในระดับที่ดี โดยมีอัตราแลกเนื้อ (FCR) ต่ำกว่ามาตรฐาน 0.151 – 0.250 มีเปอร์เซ็นต์เสียหายน้อยกว่า 3 มีรายได้จากการเลี้ยงสุกรขุนในปี 2553 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 150,000 – 500,000 บาท ลักษณะการใช้แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครอบครัว โดยเฉลี่ย 1 คนต่อโรงเรือน ส่วนการใช้แรงงานจ้าง โดยเฉลี่ย จำนวน 1 คนต่อโรงเรือน อัตราค่าจ้าง 4,000 – 4,999 บาทต่อเดือน

1.2) ลักษณะการดำเนินธุรกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรพันธุ์แบบมีพันธสัญญา

เกษตรกรส่วนใหญ่มีโรงเรือนสำหรับเลี้ยงสุกรพันธุ์ 1 โรงเรือน โดยเฉลี่ยจำนวน 1 โรงเรือน มีจำนวนสุกรแม่พันธุ์ 101 – 150 ตัว มีประสบการณ์การเลี้ยงสุกรพันธุ์กับบริษัท มากกว่า 6 ปี มีประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรพันธุ์อยู่ในระดับดีโดยมีเปอร์เซ็นต์เข้าคลอด 83.01 - 86.11 มีขนาดคอกเกิดส่วนใหญ่มากกว่า 10.50 ตัว มีรายได้จากการเลี้ยงสุกรพันธุ์ในปี 2553 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 150,000 – 500,000 บาท มีการใช้แรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.1 คนต่อโรงเรือน และมีการใช้แรงงานจ้างเฉลี่ย 1.6 คนต่อโรงเรือน โดยมีอัตราค่าจ้าง 6,000 – 6,999 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 54.5

2) รูปแบบการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธสัญญา

2.1) การดำเนินการก่อนการยื่นชำระภาษีของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรพันธุ์แบบมีพันธสัญญา

เกษตรกรที่มีโรงเรือนเพื่อการเลี้ยงสุกร โรงเรือนเดียว ร้อยละ 85.4 ทำนิติกรรมกับบริษัทเพื่อยื่นชำระภาษีเงินได้พึงประเมินในนามของเกษตรกร ในขณะที่เกษตรกรที่มีโรงเรือน 2 โรงเรือน สำหรับโรงเรือนที่ 2 จะทำนิติกรรมกับบริษัทในนามของญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 87.5 สำหรับการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินและโรงเรือน ส่วนใหญ่เป็นของเกษตรกรเอง เกษตรกรมีการจ้างงาน คิดเป็นร้อยละ 61.8 และการจ้างงานส่วนใหญ่ไม่มีการทำสัญญาจ้างงาน คิดเป็นร้อยละ 95.3 โดยให้เหตุผลว่าไม่ทราบว่าต้องทำสัญญา มากที่สุดร้อยละ 40.0 พร้อมทั้งไม่ได้แจ้งยื่นแจ้งประกันสังคม โดยให้เหตุผลว่าไม่ทราบว่าต้องยื่น มากที่สุดร้อยละ 35 การติดตั้งมิเตอร์ไฟฟ้าแยกสำหรับโรงเรือนเลี้ยงสุกรเพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าค่าไฟฟ้าที่เกิดขึ้นเป็นค่าไฟฟ้าสำหรับกิจการเลี้ยงสุกร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 55.9 ติดตั้งแยกมิเตอร์ และใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้าระบุชื่อ ที่อยู่ ถูกต้องครบถ้วน เมื่อมีการซื้อวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร เกษตรกรร้อยละ 64.7 ไม่ได้ขอ

หลักฐาน (ใบเสร็จรับเงิน) เพื่อใช้หลักฐานในการบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในการยื่นเสียภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ของเกษตรกรที่มีรายได้มากกว่า 1,800,000 บาท นั้น พบว่า มีการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ทุกราย

2.2) การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

เกษตรกรร้อยละ 82.4 ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปี ส่วนที่ไม่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปีร้อยละ 49.9 ให้เหตุผลว่าไม่ทราบว่าต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปี เนื่องจากเข้าใจว่าทางบริษัทได้หักภาษีไปแล้ว ประเภทของการชำระภาษีเงินได้ ส่วนใหญ่ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) โดยร้อยละ 92.6 ให้เหตุผลว่ายื่นตามที่บริษัทหักไว้ จำนวนภาษีที่เกษตรกรจ่ายชำระในปี 2553 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1 – 20,000 บาท และผู้จัดการเกี่ยวกับการยื่นชำระภาษีเงินได้ ร้อยละ 67.9 เป็นตัวเกษตรกร

5.1.3 ทศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ทศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ในระดับทศนคติดีมาก ในประเด็นบริษัทจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) และในระดับทศนคติดี ใน 5 ประเด็น คือ (1) การชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) เป็นวิธีที่เหมาะสมกับอาชีพการเลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญามากที่สุด (2) พนักงานสรรพากรอำนวยความสะดวกในการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมินเป็นอย่างดี (3) การชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) เหมาะกับเกษตรกรที่มีการทำบัญชีอย่างเป็นระบบเท่านั้น (4) บริษัทฯเป็นผู้จัดทำบัญชีและยื่นแบบการชำระภาษีให้กับเกษตรกร และ (5) บริษัทหักภาษีหัก ณ ที่จ่ายตามมาตรา 40(8) (หักร้อยละ 3)

เกษตรกรมีระดับทศนคติดีปานกลาง ใน 5 ประเด็น คือ (1) การกรอกแบบ ภ.ง.ด. ชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) มีความยุ่งยาก (2) การจัดทำบัญชีเพื่อใช้ประกอบในชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) มีความยุ่งยาก (3) การจัดหาหลักฐานในการจ่ายเงิน (ใบเสร็จรับเงิน) เพื่อจะเป็นใช้ประกอบในชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) มีความยุ่งยาก (4) พนักงานบริษัทฯ ได้มีการสนับสนุนในการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) เป็นอย่างดี และ (5) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อไปต่อรองจ้างสำนักงานบัญชีมาจัดทำบัญชี และยื่นแบบการชำระภาษีให้ และมีระดับทศนคติไม่สู้ดี ใน 2 ประเด็น คือ (1) เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) เป็นอย่างดี (2) การชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) จำเป็นต้องจ้างสำนักงานบัญชีจัดทำบัญชี และยื่นแบบการชำระภาษี ซึ่งจากการสอบถามเกษตรกรพบว่าส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในเรื่องการชำระ ภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) หรือมีความรู้แค่หลักการไม่สามารถยื่นชำระภาษีได้ แต่ที่ไม่จำเป็นต้องจ้างสำนักบัญชีในการจัดทำบัญชีและยื่นแบบการชำระภาษีนั้น

เพราะไม่ต้องการเสียเงินจ้าง แต่อยากให้บริษัทฯ ให้ความรู้เพื่อจัดทำเอง หรือบริษัทฯ เป็นผู้จัดทำ บัญชีและยื่นแบบการชำระภาษีให้

5.1.4 ปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา ได้แก่ ไม่มีความรู้และไม่สามารถปฏิบัติได้ ปัญหาความยุ่งยากในการยื่นภาษี ปัญหาด้านหลักฐานค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง ปัญหาจากการไม่ทำบัญชี/ความยุ่งยากในการทำบัญชี ปัญหาจากร้านค้าไม่ออกใบเสร็จให้ ปัญหาจากมิเตอร์ไฟฟ้าไม่ได้แยก และสรรพากรไม่แนะนำให้ยื่น จะเห็นได้ว่าสาเหตุของปัญหาทั้งหมดเกิดจากเกษตรกร ไม่มีความรู้ในการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) และจึงไม่สามารถปฏิบัติได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องทัศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญากับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา ทำให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ทั้งในส่วนของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา บริษัท และตลอดจนหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้แก่ หน่วยงานสรรพากร ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา มีดังนี้

5.2.1 เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

1) เกษตรกรควรศึกษาเรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาว่าการเลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญานั้นจะต้องชำระภาษีในรูปแบบใดบ้าง และแต่ละรูปแบบมีวิธีการอย่างไร เพื่อจะได้มีการวางแผนภาษีได้ถูกต้อง

2) จากการศึกษาพบว่า กรณีเกษตรกรมีรายได้น้อยไม่เกิน 400,000 บาทต่อปี โดยมีเงื่อนไขเป็นเกษตรกรมีอาชีพเลี้ยงสุกรอย่างเดียว มีครอบครัว มีบุตร และบิดามารดายังมีชีวิตอยู่ ควรเลือกชำระภาษีเงินได้ตามมาตรา 40(2) เพราะเมื่อคำนวณภาษีที่ต้องชำระเพียง 600 บาท จะปฏิบัติได้สะดวกกว่า ที่จะต้องไปเลือกชำระภาษีตามมาตรา 40(8)

3) จากการศึกษาพบว่า กรณีเกษตรกรที่มีรายได้น้อยกว่าปีละ 400,000 บาท และเลือกชำระภาษีเงินได้ตามมาตรา 40(8) การดำเนินจะต้องเตรียมการเพื่อขอหลักฐานต่างๆ ในจัดทำบัญชีเพื่อยื่นชำระภาษี ดังนี้

3.1) การก่อสร้างโรงเรือน ต้องเก็บหลักฐานค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง

3.2) การติดตั้งมิเตอร์ไฟฟ้าต้องแยกเฉพาะโรงเรือนเลี้ยงสุกร และระบุชื่อที่อยู่ให้ถูกต้อง เพื่อจะได้หลักฐานใบแจ้งหนี้ที่ถูกต้อง

3.3) การจ้างแรงงาน จะต้องมีการทำสัญญาจ้าง และต้องแจ้งยื่นประกันสังคมให้
ถูกต้อง

3.4) เมื่อมีการซื้อวัสดุหรืออุปกรณ์ ต้องขอหลักฐาน (ใบเสร็จรับเงิน) ระบุชื่อที่อยู่ให้
ถูกต้อง

5.2.2 บริษัท

ควรมีการชี้แจงในเรื่องการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ว่าการเลี้ยงสุกรแบบมีพันธะ
สัญญานั้น จะต้องชำระภาษีในรูปแบบใดบ้าง และแต่ละรูปแบบมีวิธีการอย่างไร ซึ่งอาจทำเป็น
คู่มือนำเสนอแก่เกษตรกรก่อนการลงทุน

ส่วนเกษตรกรรายเดิมนั้น ควรมีการจัดสัมมนาให้ความรู้ในการชำระภาษีตามมาตรา
40(8) หากเกษตรกรรายใดสนใจเลือกชำระภาษีตามมาตรา 40(8) บริษัทควรจะเป็นที่ปรึกษาในการ
ชำระภาษีให้แก่เกษตรกร

5.2.3 สรรพากร

จากการศึกษาพบว่าปัจจุบันการเลี้ยงสุกรได้มีการพัฒนา ทั้งด้านเทคนิควิธีการเลี้ยง
การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยจัดการในการเลี้ยงในโรงเรือนด้วยระบบทำความเย็นของการ
ระเหยไอน้ำเย็นหรือระบบ EVAP (Evaporative Cooling System) ที่มีการควบคุมอุณหภูมิความ
ชื้น และการถ่ายเทอากาศสามารถลดอุณหภูมิภายในโรงเรือนลงได้ประมาณ 4-5 องศาเซลเซียส
รวมถึงสามารถควบคุมอุณหภูมิภายในโรงเรือนให้สม่ำเสมอด้วยจึงส่งผลให้ประสิทธิภาพการเลี้ยง
ดีขึ้น แต่การลงทุนและค่าใช้จ่ายก็สูงขึ้นตามมา รวมถึงรายได้จากผลตอบแทนการเลี้ยงก็สูงตาม
ด้วย แต่การที่กรมสรรพากรได้ตอบข้อหารือในคำวินิจฉัย เลขที่ 409308 ไว้ว่าเงินได้ค่าตอบแทนที่
เกษตรกรได้รับ เข้าลักษณะเป็นเงินได้จากการรับทำงานให้ ตามมาตรา 40(2) แห่งประมวล
รัษฎากร มีสิทธิหักค่าใช้จ่ายได้เป็นการเหมา ในอัตราร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท ตามมาตรา
42 ทวิ วรรคสองแห่งประมวลรัษฎากร หากเกษตรกรมีหลักฐานในการประกอบกิจการว่าประกอบ
กิจการในรูปแบบของการทำธุรกิจและสามารถพิสูจน์รายจ่ายในการประกอบกิจการได้ เช่น ได้จัด
ทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้จัดตั้งสำนักงานในการประกอบกิจการโดยมีกรรมสิทธิ์ของตนเอง หรือ
เช่าจากบุคคลอื่น มีการลงทุนด้วยการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อเลี้ยงสุกร มีการจ้างลูกจ้าง
หลักฐานการจ่ายเงินเข้ากองทุนประกันสังคมตามกฎหมายประกันสังคม มีหลักฐานการหักภาษี ณ
ที่จ่ายและนำส่ง หรือในกรณีไม่มีภาษีที่ต้องหัก ณ ที่จ่ายและนำส่งจะต้องมีหลักฐานเกี่ยวกับการ
ยื่นรายการเกี่ยวกับค่าจ้างแรงงาน ตามแบบ ภ.ง.ด.1 ก เป็นต้น ค่าตอบแทนที่เกษตรกรได้รับจึงจะ
เข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร มีสิทธิหักค่าใช้จ่ายได้
ตามความจำเป็นและสมควร โดยให้นำ มาตรา 65 ทวิ และ มาตรา 65 ทรี แห่งประมวลรัษฎากร มา
ใช้บังคับโดยอนุโลม ตามมาตรา 8 ทวิ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2502

จะเห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถม และมีความรู้เรื่องภาษีน้อยมาก หากเกษตรกรต้องการขึ้นชำระภาษี ตามมาตรา 40(8) จึงทำได้ยาก ดังนั้นกรมสรรพากรจะต้องมีแนวทางให้เกษตรกรสามารถยื่นภาษีได้ง่ายกว่านี้ หรือจะให้ขึ้นชำระภาษี ตามมาตรา 40(2) แต่การหักลดหย่อนต้องให้หักค่าลดหย่อนเหมาะสมตามภาวะค่าใช้จ่ายในปัจจุบันที่เกษตรกรต้องรับภาระ เพื่อจะได้เป็นการส่งเสริมเกษตรกรไทยให้ดำรงอยู่ได้

5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา พื้นที่ศึกษา บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา มีเกษตรกรในอำเภอสะบ้าย้อยที่เลี้ยงสุกรขุนจำนวน 1 ราย ซึ่งอยู่ในพื้นที่เสี่ยง เพื่อความปลอดภัยผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรมีการทำวิจัยให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกภาค และทุกประเภทของสัตว์ที่มีการเลี้ยงแบบพันธะสัญญากับบริษัทต่างๆ เพื่อจะได้ทราบถึงทัศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรที่ครบถ้วนและสมบูรณ์

บรรณานุกรม

- กรมสรรพากร. 2553. ความรู้เรื่องภาษี : ภาษีมูลค่าเพิ่ม. [ออนไลน์]. URL:<http://www.rd.go.th/publish/307.0.html> [สืบค้นวันที่ 1 มีนาคม 2553]
- กรมสรรพากร. 2553. ความรู้เรื่องภาษี : ภาษีเงินได้บุคคล. [ออนไลน์]. URL:<http://www.rd.go.th/publish/309.0.html> [สืบค้นวันที่ 1 มีนาคม 2553]
- กรมสรรพากร. 2553. FAQ : คำตอบแทนตามสัญญาจ้างเลี้ยงสุกรเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) หรือ (8) แห่งประมวลรัษฎากร.[ออนไลน์]. URL:http://faq.rd.go.th/call_center_inter/src/call_main.php [สืบค้นวันที่ 1 มีนาคม 2553]
- กรมสรรพากร. 2553. ประวัติการจัดเก็บภาษีอากร. [ออนไลน์]. URL:<http://www.rd.go.th/publish/3453.0.html>[สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2553]
- กรมสรรพากร. 2553. ประมวลรัษฎากร. [ออนไลน์]. URL:<http://www.rd.go.th/publish/2600.0.html> [สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2553]
- กรมสรรพากร, คณะกรรมการบริหารสรรพากรสาส์น. 2543. 85 ปี กรมสรรพากร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คอมพิวเตอร์.
- กรมสรรพากร. 2553. วิธีกรอกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2553 สำหรับผู้มีเงินได้กรณีทั่วไป. กรุงเทพฯ
- กรมปศุสัตว์. 2542. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกรของประเทศไทย . [ออนไลน์]. URL:http://www.dld.go.th/certify/certify/farms/standards_farm/s_1/9.PDF [สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2553]
- จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย. 2549. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์เพ็ญ ชมพาน. 2549. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้เสียภาษีในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม. 2545. คำอธิบายกฎหมายภาษีอากร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษร.
- ทวี โฆษิตจिरนนท์. 2538. การบริหารการจัดเก็บภาษีอากร : วิเคราะห์กรณีการประเมินภาษีเงินได้. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บมจ.เจริญโภคภัณฑ์อาหาร. 2553. ทะเบียนรายชื่อเกษตรกรสุกรพันธุ์และสุกรขุน. สงขลา.
- บมจ.เจริญโภคภัณฑ์อาหาร. 2552. สัญญาโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสุกร. สงขลา.
- พรพิมล ผกาแก้ว. 2550. ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พวงทอง ชนะจิตต์. 2544. ปัญหาทางกฎหมายในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : ศึกษาเฉพาะกรณีเงินได้ของแพทย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มานนิตา จันทรเศรชฐี. 2551. ทศนคติของเกษตรกรต่อการเลี้ยงกระบือในจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเกษตรศาสตร์ (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รคมยศ มาดเจือ. 2551. เกษตรกรรมแบบพันธะสัญญา ภาระใหม่ของเกษตรกร. [ออนไลน์]. URL: [http:// www politicsofdevelopment.blogspot.com/2008/08/blog-post_04.html](http://www.politicsofdevelopment.blogspot.com/2008/08/blog-post_04.html) [สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2553]
- ราชันย์ อินทร์ปัญญา. 2549. ทศนคติของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดราชบุรีต่อการเปิดเสรีการค้าผลิตภัณฑ์นมกับประเทศออสเตรเลีย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิใจ ตระกูลมัยผล. 2541. การศึกษาความรู้และเจตคติของผู้เสียภาษีที่มีต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภรัตน์ คิววัฒนกุล. 2537. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : เอกสารการสอนชุดวิชาการเงินธุรกิจและการภาษีอากร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช.
- สมชัย ฤชุพันธ์. 2537. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษีอากร : เอกสารการสอนชุดวิชาการเงินธุรกิจและการภาษีอากร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล. 2550. เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวิธีวิจัยทางธุรกิจเกษตร. สงขลา : หลักสูตรปริญญาโท สาขาธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สายสุนี บัวชุม. 2548. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้ของบริษัทจำกัด ในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุเทพ พงษ์พิทักษ์. 2545. การบัญชีภาษีอากร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จรัสการพิมพ์.
- สำนักพิมพ์นิติธรรม. 2537. ย่อหลักกฎหมายภาษีอากร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บีเจเพลทโปรเซสเซอร์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ไพจิตร โรจนวานิช, ชุมพร เสนไสย และสาโรจน์ ทองประจำ. 2546. **ภาษีสรรพากร : คำอธิบายประมวลรัษฎากร**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สามเจริญพาณิชย์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2548. **การวิจัยธุรกิจ ฉบับปรับปรุงใหม่**. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- เจนจรา จันทร์สั้ม. 2550. **ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อภาษีเงินได้และความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้ของไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง **ทัศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบ มีพันธะสัญญา กับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา**

เลขที่แบบสอบถาม.....

วันที่สัมภาษณ์...../...../.....

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยสำหรับจัดทำ สารนิพนธ์ (Minor Thesis) หลักสูตรปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ ธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อความ สมบูรณ์ของงานวิจัยและเพื่อประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา กับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาท่านได้ให้ความ อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามความเป็นจริงและโดยอิสระ ข้อมูลทั้งหมดที่ได้ ผู้วิจัยจะเก็บเป็น ความลับ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ส่วนที่ 2 ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยง สุกรแบบมีพันธะสัญญา

ส่วนที่ 3 ทัศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวล รัษฎากร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่ง ประมวลรัษฎากร

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่าง หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญา

1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

2. อายุ (ไปรตระบุ).....ปี

10. อาชีพ

10.1) อาชีพหลัก (โปรดระบุ).....

10.2) อาชีพรอง (โปรดระบุ).....

11. รายได้ของตัวท่านต่อปี

รายได้ (บาท/ปี)	อาชีพหลัก	อาชีพรอง
1) ต่ำกว่า 150,000		
2) 150,000 – 500,000		
3) 500,001 – 1,000,000		
4) 1,000,001 – 4,000,000		
5) มากกว่า 4,000,000		

ส่วนที่ 2 ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการชำระภาษีเงินได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร

1. ท่านเลี้ยงสุกรประเภทไหน

- 1) สุกรขุน 2) สุกรพันธุ์

2. จำนวนโรงเรียนที่เลี้ยง (โปรดระบุ).....โรงเรียน (สุกรพันธุ์ข้ามไปตอบข้อ8)

3. จำนวนสุกรขุนที่เลี้ยงต่อรุ่น

จำนวน (ตัว)	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3
1) น้อยกว่า 350			
2) 350- 550			
3) 551 – 750			
4) มากกว่า 750			

4. จำนวนรุ่นการเลี้ยงในปีที่ผ่านมา

จำนวนรุ่น	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3
1) 1 รุ่น			
2) 2 รุ่น			
3) 3 รุ่น			

5. อัตราแลกเนื้อ (FCR) ที่ทำได้ในรุ่นที่ผ่านมา

อัตราแลกเนื้อ	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3
1) ต่ำกว่าSTD 0.351			
2) ต่ำกว่าSTD 0.251 – 0.350			
3) ต่ำกว่าSTD 0.151 – 0.250			
4) ต่ำกว่าSTD 0.101 – 0.150			
5) ต่ำกว่าSTD 0.000 – 0.0100			
6) สูงกว่าSTD 0.001			

6. เปอร์เซ็นต์เสียหายที่ทำได้ในรุ่นที่ผ่านมา

เปอร์เซ็นต์เสียหาย	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3
1) น้อยกว่า 3.00			
2) 3.01 – 4.00			
3) 4.01 – 5.00			
4) 5.01 – 6.00			
5) มากกว่า 6.00			

7. อัตราเจริญเติบโต (ADG) ที่ทำได้ในรุ่นที่ผ่านมา (ข้ามไปตอบข้อ12)

อัตราเจริญเติบโต	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3
1) น้อยกว่า 650			
2) 650 – 680			
3) มากกว่า 680			

8. จำนวนสุกรแม่พันธุ์ที่เลี้ยง

จำนวนแม่พันธุ์	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3
1) น้อยกว่า 100 ตัว			
2) 101 - 150 ตัว			
3) 151 – 200 ตัว			
4) มากกว่า 200 ตัว			

9. เปอร์เซ็นต์เข้าคลอด

เปอร์เซ็นต์เข้าคลอด	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3
1) น้อยกว่า 80			
2) 80.00 – 83.00			
3) 83.01 – 86.00			
4) 86.01 – 89.00			
5) มากกว่า 89			

10.ขนาดคอกเกิดมีชีวิต

ขนาดคอกเกิดมีชีวิต	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3
1) น้อยกว่า 9.00 ตัว			
2) 9.00 – 9.49 ตัว			
3) 9.50 – 9.99 ตัว			
4) 10.00 – 10.50 ตัว			
5) มากกว่า 10.50 ตัว			

11. เปอร์เซนต์เสียหายเล้าคลอด

เปอร์เซนต์เสียหายเล้าคลอด	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3
1) น้อยกว่า 5.00			
2) 5.00 – 5.99			
3) 6.00 – 6.99			
4) 7.00 – 7.99			
5) มากกว่า 7.99			

12. รายได้จากการเลี้ยงสุกรในปี 2553

รายได้ (บาท/ปี)	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3
1) ต่ำกว่า 150,000			
2) 150,000 – 500,000			
3) 500,001 – 1,000,000			
4) 1,000,001 – 4,000,000			
5) มากกว่า 4,000,000			

13. ท่านทำนิติกรรมกับบริษัทเพื่อยื่นชำระภาษีเงินได้พึงประเมินในนามใคร

- 13.1) โรงเรือนที่ 1 (โปรตระบุ).....
 ความสัมพันธ์.....
- 13.2) โรงเรือนที่ 2 (โปรตระบุ).....
 ความสัมพันธ์.....
- 13.3) โรงเรือนที่ 3 (โปรตระบุ).....
 ความสัมพันธ์.....

14. ท่านเลี้ยงสุกรกับ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) เป็นระยะเวลาเท่าไร

- 1) 1 ปี – 2 ปี 2) 3 ปี – 4 ปี
- 3) 5 ปี – 6 ปี 4) มากกว่า 6 ปี

15. ที่ดินในการสร้างโรงเรือนการเลี้ยงเป็นของผู้ใด

- 1) เป็นของตนเอง 2) เช่ามาดำเนินการ
- 3) เป็นของครอบครัว 4) อื่นๆ (โปรตระบุ).....

16. โรงเรือนที่ใช้เลี้ยงเป็นของผู้ใด

- 1) เป็นของตนเอง 2) เช่ามาดำเนินการ
- 3) เป็นของครอบครัว 4) อื่นๆ (โปรตระบุ).....

17. แรงงานในการเลี้ยงสุกร

การใช้แรงงาน	โรงเรือนที่ 1	โรงเรือนที่ 2	โรงเรือนที่ 3
1) ใช้แรงงานในครอบครัวคนคนคน
2) จ้างแรงงานคนคนคน
อัตราค่าจ้างบาทบาทบาท
	ต่อ.....	ต่อ.....	ต่อ.....

18. ในกรณีจ้างแรงงาน ท่านยื่นแจ้งประกันสังคมหรือไม่

- 1) ยื่นแจ้งประกันสังคม 2) ไม่ยื่นแจ้งประกันสังคม

สาเหตุ.....

19. ในกรณีจ้างแรงงาน ท่านทำสัญญาการจ้างงานหรือไม่

- 1) ทำสัญญา 2) ไม่ทำสัญญา

สาเหตุ.....

20. โรงเรือนเลี้ยงมีการติดตั้งแยกมิเตอร์ไฟฟ้าหรือไม่

- 1) ติดตั้งแยก 2) ไม่ติดตั้งแยก

สาเหตุ.....

21. ใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้าระบุชื่อและที่อยู่ของท่านถูกต้องหรือไม่

- 1) ถูกต้อง 2) ไม่ถูกต้อง

ท่านได้ดำเนินการอย่างไรต่อ.....

.....

22. กรณีที่มีการซื้อวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร ท่านมีการขอหลักฐาน (ใบเสร็จรับเงิน) ในการจ่ายเงินหรือไม่

- 1) ขอหลักฐาน 2) ไม่ขอหลักฐาน

สาเหตุ.....

23. ท่านมีรายได้ต่อปีอยู่ในช่วงใด

- 1) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,800,000 บาท (ข้ามไปตอบข้อ 25)
 2) มากกว่า 1,800,000 บาท

24. กรณีมีรายได้มากกว่า 1,800,000 บาท ท่านจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มหรือไม่

- 1) จดทะเบียน 2) ไม่จดทะเบียน

สาเหตุ.....

25. ท่านยื่นแบบชำระภาษีประจำปีหรือไม่

1) ยื่นแบบชำระ

2) ไม่ยื่นแบบชำระ

สาเหตุ.....

26. ท่านยื่นแบบชำระภาษีตามมาตราอะไร

1) ม.40(2) สาเหตุ.....

2) ม.40(8) สาเหตุ.....

3) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

27. จำนวนภาษีที่จ่ายชำระ

เปอร์เซ็นต์เข้าคลอด	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3
1) ไม่เสียภาษี			
2) 1 – 20,000 บาท			
3) 20,001 – 100,000 บาท			
4) มากกว่า 100,000 บาท			

28. ผู้ใดจัดการเกี่ยวกับการยื่นชำระภาษีของท่าน (รวบรวมหลักฐานและกรอกแบบภ.ง.ด.)

1) ตัวเอง

2) ครอบครัว

3) สำนักงานบัญชี

4) พนักงานสรรพากร

5) พนักงานบริษัทฯ

6) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร

ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. การชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามม. 40(8)เป็นวิธีที่เหมาะสมกับอาชีพการเลี้ยงสุกรแบบมีพันธะสัญญามากที่สุด					
2. เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามม.40(8)เป็นอย่างดี					
3. การกรอกแบบ ภ.ง.ด.ชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามม.40(8)มีความยุ่งยาก					
4. การจัดทำบัญชีเพื่อใช้ประกอบในชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามม.40(8)มีความยุ่งยาก					
5. การจัดหาหลักฐานในการจ่ายเงิน (ใบเสร็จรับเงิน) เพื่อจะเป็นใช้ประกอบในชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามม. 40(8)มีความยุ่งยาก					
6. พนักงานสรรพากรอำนวยความสะดวกในการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมินเป็นอย่างดี					
7. พนักงานบริษัทฯ ได้มีการสนับสนุนในการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามม.40(8)เป็นอย่างดี					
8. การชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามม. 40(8)จำเป็นต้องจ้างสำนักงานบัญชีจัดทำบัญชี และยื่นแบบการชำระภาษี					

ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
9. การชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามม. 40(8)เหมาะสมกับเกษตรกรที่มีการทำบัญชีอย่างเป็นระบบเท่านั้น					
10. บริษัทฯจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามม.40(8)					
11. บริษัทฯเป็นผู้จัดทำบัญชีและยื่นแบบการชำระภาษีให้กับเกษตรกร					
12. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อไปต่อรองจ้างสำนักงานบัญชีมาจัดทำบัญชี และยื่นแบบการชำระภาษีให้					
13. บริษัทหักภาษีหัก ณ.ที่จ่ายตามม.40(8) (หักร้อยละ3)					

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา40(8) แห่งประมวลรัษฎากร

ท่านประสบปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระภาษีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8)หรือไม่

1) ไม่มี

2) มี (โปรดระบุ)

1).....

2).....

3).....

4).....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าเพื่อตอบแบบสอบถาม

นายทองทศ กษิณีเดชพงศ์

ผู้วิจัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล

นายทองทศ กษิติเดชพวงศ์

การศึกษา

ปริญญาตรีบัญชีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ตำแหน่งงานและสถานที่ทำงาน

พ.ศ. 2533 - ปัจจุบัน

รองผู้จัดการสำนักบัญชี ธุรกิจครบวงจรภาคใต้ตอนล่าง

บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด(มหาชน)